

Pelastustoimen palvelutasopäätös

Kymenlaakson pelastuslaitos

Voimassa: 1.1.2024 - 31.12.2026

Hyväksyjä: Kymenlaakson hyvinvointialueen aluevaltuusto 26.9.2023

JOHDANTO

Kymenlaakson pelastuslaitos aloitti toimintansa vuonna 2004. Liikelaitos tuotti tällöin 12 kunnan alueella pelastustoimen palvelut lähipalvelun periaatteella. Perusajatus palvelujen tuottamisesta on pysynyt ennallaan ja vahvistunut. Kymenlaakson hyvinvointialueen pelastuslaitos toimii alueen pelastustoimen palvelujen tuottajana ja mahdollistaa lähipalvelut asiakkailleen osana hyvinvointialueen toimintaa. Kymenlaakson hyvinvointialueeseen kuuluvat Haminan, Kotkan, Kouvolan, Miehikkälän, Pyhtään ja Virolahden kunnat.

Kymenlaakson pelastuslaitos on maantieteellisen sijaintinsa, infrastruktuurinsa sekä toiminta-alueensa osalta hyvin monipuolinen. Alueen suurteollisuus, kemikaalikohteet ja niiden kuljetukset, merellinen ympäristö saaristoinen sekä valtakunnan raja-alue asettavat erityisiä vaatimuksia valmiuden, varautumisen sekä toimintakyvyn osalle. Pelastuslaitoksen tuottamien palveluiden ja niihin liittyvien suorituskykyjen tulee olla monipuolisia niin henkilöstön, osaamisen kuin kaluston osalta. Näin saavutetaan toiminnalle asetetut tavoitteet, halutut vaikutukset ja vaikuttavuus.

Kymenlaakson pelastuslaitos on toimintaansa aktiivisesti kehittävä, ympäristön kehityksen tunnistava ja uusiutuva organisaatio. Pelastuslaitoksen sekä alueen sopimuspalokuntien henkilöstön työhyvinvoinnista huolehditaan ja työturvallisuutta kehitetään jatkuvasti. Pelastuslaitoksen palveluja tuotetaan ja kehitetään tiedolla johtamisen avulla. Ajantasainen ja analysoitu tieto mahdollistaa kehittyvien palveluiden saatavuuden, laadun ja toiminnan tuloksekkaan ennakkoinnin.

Palvelutasopäätöksen valmistelu on toteutettu turvallisuuslautakunnan johdolla, laajassa yhteistyössä kymenlaakson pelastuslaitoksen toimijoiden, hyvinvointialueen asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa. Palvelutason tekemiseen on osallistettu pelastuslaitoksen henkilöstöä ja sopimuspalokuntia sekä yhteistyökumppaneita kattavasti kyselyjen sekä työpajojen kautta. Läpinäkyvä sekä osallisuutta tukeva valmistelu on mahdollistanut laadukkaan palvelutasopäätöksen tekemisen.

Kymenlaakson hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös on asiakirja, joka perustuu pelastustoimen järjestämislaissa (613/2021) sekä sisäministeriön asetuksessa pelastustoimen palvelutasopäätöksestä (1225/2022) määriteltyihin sisältöihin.

Palvelutasopäätöksen perustana on ajantasainen toimintaympäristön analyysi ja siitä johdettu riskianalyysi, joka mahdollistaa tuotettujen palvelujen aluejaotellun mitoittamisen riskien ja uhkien mukaisesti. Pelastuslaitoksen erillinen riskianalyysi -asiakirja sisältää pelastustoimen suorituskykyä ja pelastustoiminnan operatiivista suunnittelua kuvaavia yksityiskohtaisia tietoja, jotka ovat julkisuuslain (621/1999) 24.1 § 8 kohdan tarkoittamia salassa pidettäviä tietoja. Varsinainen palvelutasopäätös valmisteltiin niin, että se sisältää vain julkisia tietoja.

Juhani Carlson, pelastusjohtaja
elokuu 2023

Sisällys

1. Keskeiset linjaukset	6
1.1. Painopisteet ja strategiset päämäärät.....	6
1.1.1. Henkilöstö.....	8
1.1.2. Talous	9
1.1.3. Hallinto.....	10
1.1.4. Riskienhallinta	11
1.1.5. Palvelut.....	12
1.1.6. Kiinteistöt, tekniikka ja kalusto	13
1.1.7. Pelastustoiminta	14
1.1.8. Onnettomuuksien ehkäisy, väestönsuojelu ja varautuminen	16
1.1.9. Ensihoito- ja ensivastepalvelu.....	17
1.1.10. Sopimuspalokuntatoiminta	18
1.2. Tarpeen, määrän ja laadun määrittäminen.....	19
1.3. Tuottamistavan valinta.....	21
1.4. Tuottamisen ohjaus ja valvonta.....	22
1.5. Jatkuvan riskien hallinnan menetelmät	23
1.6. Tuottamisen järjestelyt häiriötilanteissa.....	24
1.7. Tuottamisen järjestelyt poikkeusoloissa.....	26
2. PÄÄTTYVÄN PALVELUTASOKAUDEN ARVIOINTI	29
2.1. Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta.....	30
2.2. Pelastustoiminta.....	31
2.3. Pelastustoimen suunnitelmat.....	32
2.4. Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta	32
2.5. Väestönsuojeluun varautuminen	33
2.6. Ensihoitopalvelut.....	34
3. RISKIANALYYSI	35
3.1. Riskienhallinnan perusteet pelastustoimessa.....	35
3.2. Toimintaympäristön arviointi	36
3.3. Riskienhallintakeinojen määrittely.....	37
3.4. Palveluiden mitoitusperusteet	37
3.4.1. Kymenlaakson toimintaympäristö.....	38

3.4.2.	Onnettomuuksien ehkäisyn mitoituserusteet.....	38
3.4.3.	Pelastustoiminnan mitoituserusteet.....	39
3.4.4.	Huoltovarmuuden ja tukipalveluiden mitoituserusteet.....	40
3.4.5.	Pelastuslaitoksen tuottaman ensihoidon- ja ensivasteen mitoituserusteet.....	41
3.4.6.	Pelastuslaitoksen henkilöstö.....	41
3.5.	Tulokset ja johtopäätökset.....	41
4.	PALVELUTASOA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET PALVELUALUEITTAIN.....	46
4.1.	Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta.....	46
4.1.1.	Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä.....	46
4.1.2.	Palontutkinta.....	48
4.1.3.	Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä.....	51
4.1.4.	Onnettomuuskehityksen seuranta.....	53
4.1.5.	Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta.....	54
4.1.6.	Valvontatehtävät.....	54
4.1.7.	Valmiuden tarkastaminen.....	58
4.1.8.	Muut onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palvelut (ei pelastuslainsäädännön edellyttämät tehtävät, esimerkiksi kemikaalilainsäädännön nojalla tehtävä valvontatoiminta).....	59
4.2.	Pelastustoiminta ja siihen varautuminen.....	61
4.2.1.	Väestön varoittaminen vaara- ja onnettomuustilanteissa sekä siihen tarvittava hälytysjärjestelmä.....	61
4.2.2.	Pelastustoiminta.....	62
4.2.2.1.	Toimintavalmiusaikatavoitteet.....	63
4.2.2.2.	Valmiuden säätelyn toimintamallit.....	66
4.2.2.3.	Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen määrä ja laatu hyvinvointialueen eri osissa 67	
4.2.2.4.	Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen osaamisen ylläpidon ja kehittämisen pääperiaatteet.....	70
4.2.2.5.	Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen fyysisen toimintakyvyn vähimmäistaso.....	72
4.2.2.6.	Pelastustoiminnan kalustovoimavarat toiminnoittain alueen eri osissa.....	73
4.2.2.7.	Pelastusasemat, paloasemat sekä muut kiinteistöt ja toimipisteet.....	75
4.2.2.8.	Savusukellusvalmiudet alueen eri osissa.....	78
4.2.2.9.	CBRNE-onnettomuuksien valmiudet alueen eri osissa sisältäen kemikaalisukellusvalmiudet.....	80
4.2.2.10.	Vesipelastamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen venekaluston sekä vesisukellus- ja pintapelastusvalmiudet.....	82

4.2.2.11.	Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan erityisvalmiudet.....	84
4.2.2.12.	Korkealta pelastamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen periaatteet putoamisvaarallisella alueella työskentelystä sekä ajoneuvokalustosta.....	86
4.2.2.13.	Sammutusveden saamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen periaatteet letkukalustosta, säiliöautoista ja pumpuista.....	88
4.2.2.14.	Muiden paikallisten riskien mukaiset valmiudet, esimerkiksi maanalainen pelastaminen, maastopalot ja maastopelastaminen.....	90
4.2.3.	Pelastustoiminnan johtaminen.....	92
4.2.4.	Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta.....	94
4.2.5.	Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille.....	94
4.2.6.	Osallistuminen pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon.....	96
4.3.	Pelastustoiminnan suunnitelmat.....	97
4.3.1.	Hälytysohjeet.....	98
4.3.2.	Pelastuslaitosten keskinäisen avun suunnittelu.....	99
4.3.3.	Yhteistyösuunnitelmat.....	100
4.3.4.	Hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat.....	101
4.3.5.	Eryistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma.....	102
4.4.	Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta.....	103
4.4.1.	Vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palveluiden tuottamisessa.....	104
4.4.2.	Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen.....	105
4.4.3.	Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan terveystarkastukset.....	106
4.4.4.	Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus.....	107
4.5.	Väestönsuojeluun varautuminen.....	108
4.5.1.	Väestönsuojeluun varautumiseen edellyttämä suunnittelu.....	108
4.5.2.	Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittaminen.....	110
4.5.3.	Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio.....	111
4.5.4.	Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen.....	112
4.5.5.	Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarve.....	113
4.5.6.	Poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen.....	114
4.5.7.	Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö.....	115
4.6.	Muut palvelut.....	117
4.6.1.	Ensihoito- ja ensivastepalvelut.....	117

4.6.2. Kymenlaakson valmius- ja turvallisuusfoorumi.....	119
5. KEHITTÄMISSUUNNITELMA	122
6. Palvelutasopäätöksen sisällön perusteet.....	132
6.1. Aluehallintoviraston lausunto on huomioitu palvelutasopäätöksessä	132
6.2. Sisäministeriön suositukset on huomioitu palvelutasopäätöksessä.....	133
6.3. Kymenlaakson hyvinvointialueen selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisessa ja talouden tilasta on alueella huomioitu palvelutasopäätöksessä	134
6.4. Aluehallintoviraston vuosittainen asiantuntija-arvio on huomioitu palvelutasopäätöksessä	134
6.5. Aluehallintoviraston antamat puutteiden ja epäkohtien korjaamista koskevat määräykset on huomioitu palvelutasopäätöksessä	135
6.6. Pelastustoimen palveluiden yhdenvertainen saatavuus koko alueella on huomioitu palvelutasopäätöksessä	135
Liitteet	136
Kuvat ja taulukot	137

1. Keskeiset linjaukset

Kymenlaakson hyvinvointialueella Kymenlaakson pelastuslaitos tuottaa pelastustoimialan palvelut ja vastaa alueen pelastusviranomaiselle säädettyistä tehtävistä. Kymenlaakson pelastuslaitoksen tehtävänä on parantaa ihmisten turvallisuutta, vähentää onnettomuuksia, tuottaa ensivaste ja ensihoitopalveluja sekä muita hyvinvointialueen päättämiä palveluja pelastuslain 379/2011 mukaisesti.

Kymenlaakson pelastuslaitoksen palvelutasopäätös on toteutettu sisäministeriön asetuksen 1225/2022¹ mukaisesti. Palvelutasopäätös perustuu vuoden 2023 aikana laadittuun riskianalyysiin, joka mahdollistaa tuotettujen palvelujen mitoittamisen tunnistettujen riskien ja uhkien mukaisesti. Palvelutasoa määriteltäessä on huomioitu toiminta poikkeusoloissa sekä tarkasteltu alueen kehitys- ja muutostrendejä palvelutasopäätöskauden ajanjaksolla.

1.1. Painopisteet ja strategiset päämäärät

Kymenlaakson hyvinvointialueen strategia vuosille 2023–2025², ohjaa koko hyvinvointialueen toimintaa ja asettaa toiminnalle viitekehykset lainsäädännön ohella. Strategiaa toteutetaan erikseen laadittavilla toimenpideohjelmilla, joissa seurataan asetettuja tavoitteita määritettyjen mittarien sekä indikaattorien kautta. Samalla määritellään onnistumisen edellytykset ja suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet palvelujen tuottamiseen.

Kymenlaakson hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyi 27.9.2022 alueen strategian, joka määrittää velvoittavat tavoitteet Kymenlaakson pelastuslaitokselle. Keskeiset tavoitteet ovat: **Tarpeenmukaiset ja vaikuttavat palvelut kaikille kymenlaaksolaisille, talouden tasapaino uudistumisen kautta sekä hyvinvoiva henkilöstö.**

Toimintaa ja palvelutuotantoa ohjaavat arvot ovat: **ihmisläheinen, luotettava, uudistuva ja osallistava.**

Kymenlaakson pelastuslaitosta sitoo lisäksi valtakunnalliset pelastustoimen arvot: **inhimillisesti, ammatillisesti, luotettavasti, yhteistyössä.**

Pelastustoimea ohjaa valtakunnallinen pelastustoimen strategia 2016-2025³, jossa seitsemän kansallista tavoitetta ovat: 1) pelastustoimella on jatkuvaan analyysiin perustuva kokonaiskuva yhteiskunnan riskeistä, 2) pelastustoimella on riskejä vastaava valmius, 3) pelastustoimi on siviilivalmiuden vahva yhteen sovittaja ja luotettu

¹ [Sisäministeriö. Asetus pelastustoimen palvelutasopäätöksestä 1225/2022](#)

² [Kymenlaakson hyvinvointialue. Strategia 2023-2025](#)

³ [Valtioneuvosto. Pelastustoimen strategia 2025.](#)

yhteistyökumppani, 4) palvelut on järjestetty laadukkaasti, kustannustehokkaasti ja yhdenmukaisesti, 5) jokainen on tietoinen ja kantaa vastuunsa omasta ja yhteisönsä turvallisuudesta sekä ympäröivästä turvallisuudesta, 6) pelastustoimi kehittää aktiivisesti omia toimintamenetelmiään ja 7) henkilöstö voi hyvin.

Pelastustoimella on Valtioneuvoston asettamat yhdeksän strategista tavoitetta pelastustoimen järjestämiselle vuosille 2023-2026⁴, jossa on yhdeksän tavoitetta: Tavoite 1) Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti, 2) Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa, 3) Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti, 4) Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna, 5) Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa, 6) Pelastustoimen kansainvälinen toiminta on aktiivista, suunnitelmallista ja kytkeytyy pelastustoimen kansallisiin rakenteisiin, 7) Pelastustoimen palveluiden ja tehtävien valtakunnallinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan, 8) Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta ja 9) Pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä.

Kymenlaakson pelastuslaitoksen painopisteet ja strategiset päämäärät

Kymenlaakson pelastuslaitoksen strategisten päämäärien valmistelun tueksi toteutettiin 25.1-7.2.2023 välisenä aikana kyselytutkimus, joka kohdennettiin pelastuslaitoksen henkilöstölle, alueen sopimuspalokunnille, turvallisuuslautakunnan jäsenille, Kymen Turvan jäsenille sekä keskeisille yhteistyökumppaneille. Tavoitteena oli asiakaslähtöisen ajattelun ja vuorovaikutuksen lisääminen palvelutasopäätöksen valmisteluun.

Kyselytutkimuksen tulokset käsiteltiin pelastuslaitoksen johtoryhmän toimesta erillisessä työpajassa, jossa luotiin alustavat linjaukset tulevan palvelutasopäätöskauden painopisteiksi ja strategisiksi tavoitteiksi.

Pelastuslaitoksen asetetut painopisteet ja strategiset tavoitteet ovat linjassa Kymenlaakson hyvinvointialueen, sisäiseturvallisuuden sekä valtioneuvoston strategisten tavoitteiden kanssa. Niiden tarkoitus antaa kokonaiskuva niistä asioista, joihin pelastuslaitos erityisesti tulee toteuttamaan toimia. Kaikki asetetut painopisteet ja strategiset tavoitteet ovat avattu tarkentavilla alakohdilla.

⁴ [Valtioneuvosto. Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista strategisista tavoitteista pelastustoimen järjestämiselle vuosille 2023-2026.](#)

1. Suorituskykyiset palvelut

Kymenlaakson pelastuslaitoksella on alueen riskejä vastaavat suorituskyvyt (henkilöstö, osaaminen ja kalusto) kaikkien tuotettujen palvelujensa osalta. Pelastuslaitos kykenee ylläpitämään ja kehittämään laadukkaita palveluja toimintaympäristön muutosten mukaisesti.

2. Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö

Kymenlaakson pelastuslaitoksen henkilöstö on hyvinvoivaa ja osaavaa. Työkykyä edistäviä asioita kehitetään yhdessä hyvinvointialueen henkilöstöpalvelujen kanssa. Henkilöstö kokee pelastuslaitoksella työskentelyn motivoivaksi, palkkaus koetaan oikeudenmukaiseksi ja työnantaja mahdollistaa jatkuvan oppimisen.

3. Hyvinvointialuetasoinen palveluyhteistyö

Kymenlaakson pelastuslaitos hyödyntää yhteistyön hyvinvointialueen terveyden ja sairaanhoidon palvelujen, sosiaalipalvelujen sekä tukipalvelujen kanssa kustannusten, vaikuttavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi. Pelastuslaitos tukee hyvinvointialueen varautumista oman palvelutuotannon ohessa.

Asetettujen painopisteiden ja strategisten tavoitteiden toteumaa seurataan ja vahvistetaan tarvittavalla päätöksenteolla. Pelastuslaitoksen johdossa käsitellään ja tarkennetaan säännöllisesti valittuja asiakokonaisuuksia sekä kehitetään edelleen toimintaa.

1.1.1. Henkilöstö

Kymenlaakson pelastuslaitoksen pelastustoimintaan osallistuva henkilöstö koostuu päätoimisesta ja sopimushenkilöstöstä. Pelastuslaitoksella työskentelee 184 henkilöä, joista päätoimisesti pelastustoimintaan ja onnettomuuksien ehkäisyyn osallistuvien määrä on 176. Sopimuspalokuntalaisista pelastustoimintaan osallistuvia on noin 850 ja lisäksi sopimuspalokunnat osallistuvat osittain myös onnettomuuksien ehkäisyyn.

Pelastuslaitoksessa käydään säännöllisesti kehityskeskustelut, joiden tavoitteena on aktiivisesti tukea henkilöstön urakehitystä ja työssä jaksamista. Pelastuslaitoksen palkkarakenteen muodostuminen on laadittu yhteistyössä henkilöstön kanssa ja se koetaan oikeudenmukaiseksi ja kannustavaksi. Tarvittaessa työntekijälle toteutetaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa ammatillista kuntoutusta tai etsitään vaihtoehtoisia työtehtäviä, joihin työntekijä voi siirtyä.

Strategiset tavoitteet:

- Pelastuslaitoksen henkilöstön määrä mitoitetaan ja järjestetään vastaamaan alueen riskejä sekä SM:n Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjetta.
- Pelastuslaitos huolehtii sekä vakinaisen henkilöstönsä että sopimuspalokuntien henkilöstöjen työhyvinvoinnista ja kehittää työturvallisuutta.
- Pelastuslaitoksen johdon ja esihenkilöasemassa olevien johtamisvalmiuksia kehitetään henkilöstöjohtamiskursseilla.
- Pelastuslaitoksella edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja monimuotoisuutta.
- Pelastuslaitos kiinnostaa työpaikkana sekä alalla jo olevia henkilöitä, että alalle hakeutuvia henkilöitä.
- Pelastuslaitoksella on toimialan yhteistyöryhmä, joka toimii työnantajan ja henkilöstön välisenä yhteistoimintaelimenä ja lisäksi henkilöstö ja sopimuspalokunnat ovat edustettuina pelastuslaitoksen johtoryhmässä.

Toiminnan painopisteet:

- Pelastuslaitos kehittää työnantajamielikuvaa yhdessä Kymenlaakson hyvinvointialueen kanssa.
- Pelastuslaitos seuraa Kymenlaakson hyvinvointialueen toteuttaman henkilöstökokemuskyselyn tuloksia ja kehittymistä aktiivisesti sekä mukauttaa toimintaansa tarpeen mukaan.
- Pelastuslaitos tekee tiivistä yhteistyötä Kymenlaakson hyvinvointialueen henkilöstöpalvelujen kanssa, viestii aktiivisesti avautuvista työpaikosta sekä työharjoittelu mahdollisuuksista.

1.1.2. Talous

Kymenlaakson hyvinvointialueen hallintosäännössä määritellään hyvinvointialueen johtamisjärjestelmä ja toimivallat. Hallintosäännön 2 § mukaisesti hyvinvointialueen johtaminen perustuu hyvinvointialuestrategiaan, taloussuunnitelmaan, talousarvioon sekä muihin aluevaltuuston päätöksiin. Aluevaltuusto vastaa hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta, käyttää hyvinvointialueen päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä. Aluehallitus vastaa aluevaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Aluehallitus johtaa hyvinvointialueen toimintaa, hallintoa ja taloutta.

Hyvinvointialue laatii vuosittain esityksen seuraavan tilikauden ja seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista investoinneista ja niiden rahoituksesta. Suunnitelmat käsitellään sosiaali- ja terveysministeriössä, sisäministeriössä ja valtiovarainministeriössä

ennen talousarvion käsittelyä. Investointisuunnitelmat laaditaan erillisenä sosiaali- ja terveysaloille sekä pelastustoimelle. Investointisuunnitelmassa käsitellään hyvinvointialueen omat investoinnit sekä sopimusten kautta toteutettavat investoinnit.

Aluevaltuusto hyväksyy hyvinvointialueen ja toimialojen toiminnan ja talouden tavoitteet sekä investointisuunnitelman sisältäen pelastustoimen ja sosiaali- ja terveyspalveluiden osasuunnitelmat. Pelastuslaitoksen talouden ja toiminnan suunnittelu sisältää pelastustoimialan lisäksi tuottamansa ensivasteen- ja ensihoidon.

Pelastuslaitos valmistele investointisuunnitelmat, jotka käsitellään turvallisuuslautakunnassa sekä talouden ja toiminnan suunnitelmat aluevaltuuston ja aluehallituksen hyväksyttäväksi.

Strategiset tavoitteet:

- Pelastuslaitoksen palvelut toteutetaan huomioiden hyvinvointialueen riskit, asukkaat, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus. Organisoitumisessa huomioidaan myös hyvinvointialueen velvoite kustannusten hallintaan ja tuottavuuden parantamiseen, joka edellyttää tietoon perustuvaa johtamista toiminnan, tuotannon ja talouden ohjauksen, johtamisen ja päätöksenteon tukena.
- Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti hyvinvointialueen konsernitasoiisiin ja pelastustoimen valtakunnallisiin digitaalisten palvelujen kehittämiseen sekä hyödyntämiseen palvelutuotannossaan. Tavoitteena kustannustehokkuuden, toiminnan jatkuvuuden sekä vaikuttavuuden lisääminen.

Toiminnan painopisteet:

- Pelastuslaitos seuraa aktiivisesti toiminnastaan aiheutuvia kustannuksia, erityisesti ostopalvelujen sekä resurssiohjauksen näkökulmasta toiminnan ja tuottavuuden kehittämiseksi.
- Pelastustoimen palveluverkkoa kehitetään kustannustehokkaasti muiden toimialojen kanssa.
- Tuottavuusohjelman ohjaa koko hyvinvointialueen palvelujen kehittämistä.

1.1.3. Hallinto

Pelastustoimialan palveluita Kymenlaakson hyvinvointialueella tuottaa Kymenlaakson pelastuslaitos, joka vastaa alueen pelastusviranomaiselle säädetyistä tehtävistä. Kymenlaakson pelastuslaitoksen tehtävänä on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia sekä tuottaa ensivaste ja ensihoitopalveluja sekä muita hyvinvointialueen päättämiä palveluja.

Kymenlaakson hyvinvointialueen pelastuslaitos jakautuu seuraaviin tulosalueisiin 1) Turvallisuuspalvelut 2) Pelastuspalvelut 3) Pelastustoimen kehittämis- ja tukipalvelut. Tulosaluejohtajina toimivat pelastuspäälliköt. Kymenlaakson pelastuslaitosta johtaa pelastusjohtaja, joka toimii hyvinvointialueen yhtenä toimialajohtajana.

Kymenlaakson hyvinvointialueen pelastuslaitos toimii avoimessa vuorovaikutuksessa hyvinvointialueen hallinnon, muiden toimialojen, Kymenlaakson kuntien sekä sidosryhmien kanssa toteuttaessaan sille pelastuslaissa, muissa laissa sekä toimintasäännöllä määrättyjä tehtäviä.

Strategiset tavoitteet:

- Pelastuslaitoksen johtaminen perustuu hyvän hallinnon oikeusperiaatteisiin yhdenvertaisuudesta, tarkoitussidonnaisuudesta, objektiivisuusperiaatteesta, suhteellisuusperiaatteesta sekä luottamussuojaperiaatteesta.
- Pelastuslaitoksella noudatetaan hallinnon palveluperiaatetta ja palvelun aisanmukaisuutta, neuvontavelvollisuutta, hyvän kielenkäytön vaatimusta ja viranomaisten yhteistyövelvoitetta.
- Pelastuslaitoksen toiminnassa noudatetaan hyvinvointialueen hallintosääntöä, jonka lisäksi pelastuslaitoksella on voimassa oleva toimintasääntö, joka tarkentaa pelastustoimen hallinnon- ja ohjausjärjestelmän lisäksi viranhaltioden tehtäviä sekä ratkaisuvaltaa.
- Pelastuslaitoksen hallinnon rakenteet ja ohjausjärjestelmät tukevat päätöksentekoa, tulosalueiden toimintaa sekä asiakaslähtöistä palvelua ja niitä kehitetään osana hyvinvointialuetta.
- Pelastustoimen hallinnossa ja palvelutuotannossa toteutetaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvoisen toiminnan periaatteita.

Toiminnan painopisteet:

- Pelastuslaitos edelleen kehittää hyvän hallinnon käytänteitä henkilöstön koulutusten sekä yhdenvertaisen sekä tasa-arvoisen toiminnan kautta.
- Pelastustoimen hallinnollisia prosesseja yhdenmukaistetaan valtakunnallisesti.
- Pelastuslaitoksen tarvittavat prosessit kuvataan osana laatutyötä.

1.1.4. Riskienhallinta

Kymenlaakson pelastuslaitos toteuttaa riskienhallintaa Kymenlaakson hyvinvointialueen käytäntöjen sekä määritettyjen vastuiden kautta. Riskienhallinta on johtamisen väline,

jolla pyritään hallitsemaan epävarmuutta ja varmistamaan asetettujen tavoitteiden toteutuminen. Hyvinvointialueen riskienhallintaprosessi on osa normaalia toiminnan suunnittelua, päätöksentekoa sekä toiminnan arviointia. Riskien arviointi ja raportointi kytkeytyvät kiinteästi vuosittaiseen toiminnan ja talouden suunnittelu- ja raportointiprosessiin.

Osana riskienhallintaa sekä sisäistä valvontaa, pelastuslaitos toteuttaa omavalvonnan keinoin toiminnan tulosten sekä poikkeamien seurantaa. Pelastuslaitoksella on tavoitteena ottaa käyttöön vuoden 2023 aikana SHQS -laatuohjelma⁵ hyvinvointialueen konsernipalvelujen ohjauksessa.

Strategiset tavoitteet:

- Pelastuslaitos noudattaa Kymenlaakson hyvinvointialueen riskienhallinnan- ja sisäisen valvonnan prosesseja ja toteuttaa omaa laillisuusvalvontaa pelastusviranomaisen toiminnassa.
- Pelastuslaitos toteuttaa omavalvontaa hyväksytyin suunnitelman mukaisesti.
- Pelastuslaitoksella otetaan käyttöön ja toteutetaan osana toimintansa kehittämistä SHQS -laatuohjelma. Tavoitteena on tunnistaa keskeiset pelastuslaitoksen kehittämiskohteet sekä johtaa muutoksia osana jatkuvaa laadunhallintaa.

Toiminnan painopisteet:

- Pelastuslaitoksen omavalvonnan prosessit jalkautetaan osaksi jokapäiväistä toimintaa. Tuotetuista palveluista saadun seuranta- ja arviointitiedon pohjalta toteutetaan tehtävissä sekä toiminnassa tarvittavia muutoksia. Samalla huomioidaan saatu poikkeama- ja palautetieto toiminnan kehittämisessä.
- SHQS -laatuohjelman käytön vakiinnuttaminen vuoden 2024 aikana.

1.1.5. Palvelut

Kymenlaakson pelastuslaitos tuottaa palveluja, jotka ennalta ehkäisevät onnettomuuksia ja onnettomuuden uhatessa tai tapahduttua pelastaa ihmiset, turvaa tärkeät toiminnot ja rajoittaa onnettomuuden seurauksia kaikissa olosuhteissa. Lisäksi pelastuslaitoksen tehtävänä on valmistella ja suunnitella pelastusviranomaisen varautumisen ja väestönsuojeluun liittyvät tehtävät sekä tukea maakunnan varautumisen

⁵ Social and Health Quality Standard (SHQS).

yhteensovittamista. Pelastuslaitos tuottaa osaltaan ensihoito- ja ensivastepalveluja Kymenlaakson hyvinvointialueella.

Strategiset tavoitteet:

- Pelastuslaitoksen tuottamat palvelut suunnitellaan, mitoitetaan ja toteutetaan alueellisten riskien mukaisesti.
- Palvelut tuotetaan yhdenvertaisesti ja ne ovat tarvittavilta osin hyödynnettävissä alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.
- Sopimuspalokunnat ovat kiinteä osa pelastuslaitoksen järjestämiä palveluja.
- Pelastuslaitoksen tuottamat ensihoitopalvelut toteutetaan synergiaetujen saavuttamiseksi terveyden ja sairaanhoidon palvelujen kanssa
- Pelastuslaitoksen palvelut ja tehtävät suunnitellaan ja toteutetaan voimassa olevan lainsäädännön, asetusten ja määräysten mukaisesti
- Pelastuslaitoksella on oma valvontasuunnitelma, joka luo pohjan tiedolla johtamiseen.
- Pelastuslaitos on aktiivinen oman toimintansa ja toimialansa kehittäjä sekä edistää jatkuvasti toimintaansa analysoituun tietoon perustuen.

Toiminnan painopisteet:

- Pelastuslaitoksen varmistaa toimivien prosessien avulla palvelutuotannon laadun ja saatavuuden.
- Pelastuslaitos hyödyntää hyvinvointialueen tietojohdamisen rakenteita ja alustoja oman toimintansa seurannassa.
- Pelastuslaitoksen johtamista, suunnittelua, ohjausta, valvontaa ja koordinoitua vahvistetaan ja selkeytetään omavalvonnan sekä tietojohdamisen kautta.
- Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti voimavarojen mukaan hyvinvointialueen, kansalliseen ja kansainväliseen tutkimus- kehittämis ja innovaatiotoimintaan.

1.1.6. Kiinteistöt, tekniikka ja kalusto

Kymenlaakson alueella on viisi paloasemaa, jotka on miehitetty päätoimisella henkilöstöllä; Kotkansaari-, Karhula-, Hamina-, Kouvola- ja Kuusankoski ja lisäksi Miehikkälän paloasemalla toimii välittömässä lähtövalmiudessa oleva ensihoidon ja pelastustoimen yhteinen monitoimiyksikkö.

Pelastuslaitoksen kalusto on laadullisesti tasokasta ja teknisesti kehittyntä. Kaluston suunnittelu, hankinta ja sijoitus perustuvat riskianalyysiin ja palvelutasopäätökseen. Kaluston tasoa ja sen oikeaa sijoittamista palokunnille kyvykkyysien mukaan parannetaan edelleen. Kalustohankinnoissa hyödynnetään omistajatahon ja sen yhteistyökumppaneiden hankintaosaamista sekä yhteistyötä muiden pelastustoimialueiden kanssa. Pelastuslaitos turvaa omavaraisuuden toiminnan kannalta keskeisissä huoltopalveluissa. Pelastuslaitos hyödyntää hätäkeskusjärjestelmä ERICA:n toiminnallisia mahdollisuuksia oman toiminnan suunnittelussa.

Pelastuslaitos käyttää hyvinvointialueen ICT-järjestelmiä päivittäisessä toiminnassaan. Pelastuslaitoksella on käytössä nykyaikainen pelastustoiminnan kenttäjohtamisjärjestelmä. Uusi viranomaisten yhteinen kenttäjärjestelmä KEJO on tulossa käyttöön lähitulevaisuudessa. Pelastuslaitoksen hälyttämisen - ja viestinnänvarajärjestelmä varmistavat valtakunnallisten viestintä- ja hälytysjärjestelmien toimintaa niiden häiriötilanteissa. Pelastuslaitos turvaa ydintoiminnan kannalta keskeisten käytössä olevien ICT – järjestelmien toimintakyvyn kaikissa tilanteissa.

Strategiset tavoitteet:

- Paloasemaverkoston kehittämissuunnitelmat tehdään yhdessä hyvinvointialueen ja kiinteistön omistajien kanssa ja niiden sijoittamisessa huomioidaan riskialueiden tavoiteaikavaatimukset.
- Paloasemarakennusten kunnostus- ja korjausrakentamissuunnitelmat tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen ja kiinteistön omistajien kanssa.
- Suuret peruskorjaukset ja uudisrakennukset sisällytetään aikaisessa vaiheessa hyvinvointialueen tai kiinteistön omistajien investointisuunnitelmiin.
- Pelastuslaitos turvaa pelastustoimen ja osaltaan ensihoidon teknistä huoltovarmuutta.

Toiminnan painopisteet:

- Pelastuslaitos kehittää paloasemaverkoston nykyisten toimipisteiden palvelutuotantoa sekä analysoi palvelujen saatavuutta ympäristöanalyysien ja toimintaympäristön muutosten mukaisesti.
- Pelastuslaitos hyödyntää uusia digitaalisia- sekä ICT-ratkaisuja palvelutuotannossaan.

1.1.7. Pelastustoiminta

Kymenlaakson riskialueet on päivitetty vuonna 2023. Pelastuslaitos on varautunut alueellaan luonnononnettomuuksiin, laajan alusöljyvahingon ranta- ja meritorjuntaan

sekä kemikaalionnettomuuksiin satamissa, teollisuudessa ja kuljetuksessa. Pelastustoimen henkilöstö- ja kalustovalmius on riskianalyysin edellyttämällä tasolla ja palvelutasopäätöksen mukainen.

Pelastuslaitoksella tulee olla tehokas kyky toimia ihmisen pelastamisessa koko maakunnan alueella. Pelastuslaitoksella on Kymenlaakson maakunnan alueella kattava paloasemaverkosto, joka rakentuu päätoimisesta palokunnista ja toimintakykyisistä sopimuspalokunnista. Pelastuslaitoksella on jatkuva ja riittävä ympärivuorokautinen johtamis- ja toimintavalmius. Ensimmäinen pelastusyksikkö saavuttaa onnettomuuskohteen SM:n pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen edellyttämässä tavoite ajassa. Kymenlaakson pelastustoimi on valtakunnallisesti tunnetuin mittarein arvioituna tehokas.

Sopimuspalokuntien henkilöstön osaamista kehitetään alueelliset tarpeet huomioiden. Hälytysohjeet ja -vasteet toteutetaan siten, että alueen pelastustoimen resurssit tulevat mahdollisimman tehokkaasti käytettyä.

Strategiset tavoitteet:

- Vakinaisen henkilöstön määrä mitoitetaan ja järjestetään riittäväksi ottaen huomioon SM:n Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje, maakunnan riskialueet sekä erityisriskit.
- Pelastuslaitoksella on jatkuva ja riittävä ympärivuorokautinen johtamis- ja toimintavalmius. Ensimmäinen pelastusyksikkö saavuttaa onnettomuuskohteen SM:n pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen edellyttämässä tavoite ajassa.
- Pelastuslaitos osallistuu kansainvälisen pelastustoiminnan toteuttamiseen kansallisen lainsäädännön sekä valtioiden välisten sopimusten mukaisesti.
- Pelastuslaitoksella on kyky antaa ja vastaanottaa kansainvälistä apua.

Toiminnan painopisteet:

- Pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien henkilöstön osaamista kehitetään edelleen palvelemaan koko maakunnan aluetta ottaen huomioon maakunnallinen kehittyminen sekä tarvittava riskiperusteinen suorituskyky.
- Henkilöstöä täydennyskoulutetaan omana toimintana sekä Pelastusopiston ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Pelastuslaitos kehittää pelastustoimintaan liittyviä kyvykkyyksiään suorituskykyperusteisesti.

1.1.8. Onnettomuuksien ehkäisy, väestönsuojelu ja varautuminen

Onnettomuuksien ehkäisy, väestönsuojelu ja varautuminen ovat tärkeitä kokonaisuuksia osana pelastuslaitoksen toimintaa. Pelastuslaitos suojaa väestöä normaaliolojen onnettomuuksissa, vaaratilanteissa ja häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa.

Pelastuslaitos laatii vuosittain valvontasuunnitelman ja valvontaa kohdistetaan sen mukaan. Valvontasuunnitelma perustuu riskienarviointiin. Valvontasuunnitelmassa on esitetty ne painopisteet, joihin valvontaa kohdistetaan. Valvonnan toimenpiteet ja painopisteet voivat vaihdella vuosittain.

Pelastuslaitos huolehtii alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, jolla edistetään asiakkaidemme turvallisuutta, onnettomuuksien ehkäisyä ja onnettomuusvaikutusten vähentämistä. Pelastuslaitoksella on vuosittain päivittyvä turvallisuusviestintäsuunnitelma, jonka toteutumaa ja vaikuttavuutta seurataan. Turvallisuusviestinnällä mahdollistetaan kansalaistaitojen ja turvallisuusosaamisen kehittyminen elämänkaaren kaikissa vaiheissa ja toimintaympäristöissä.

Pelastuslaitos huolehtii toimialaansa kuuluvat väestönsuojelutehtävät ja varaa sekä kouluttaa siihen tarvittavan henkilöstön. Pelastustoimen rinnalla väestönsuojelusta vastaavat ne viranomaiset, jotka hoitavat siihen kuuluvia tehtäviä normaalioloissakin. Pelastustoimen vastuulla ovat väestön varoittaminen, suojautumisen johtaminen, pelastustoiminta sekä evakuoinnit. Pelastuslaitos huolehtii tarvittavan väestönsuojamateriaalin hankinnat sekä oman organisaation varalle tehdyt henkilö-, rakennus- ja ajoneuvovaraukset.

Valmiussuunnittelun ja etukäteen tehtävien valmistelujen avulla on varmistettu, että pelastuslaitos voi huolehtia ihmisten ja omaisuuden suojaamisesta ja pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä sekä tehtävien edellyttämästä yhteistoiminnasta myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa siten, että ihmishenkiä ja omaisuutta ei menetetä puutteellisten varautumisjärjestelyjen vuoksi.

Strategiset tavoitteet:

- Pelastuslaitos seuraa alueen onnettomuuksien kehittymistä ja tekee aktiivista yhteistyötä hyvinvointialueen, paikallisviranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa onnettomuuksien ennaltaehkäisemiseksi osana valvontaa ja turvallisuusviestintää.
- Varautuminen on luonteva osa normaalia pelastuslaitoksen toimintaa. Pelastuslaitos suojaa väestöä normaaliolojen onnettomuuksissa, vaaratilanteissa ja häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa.

- Kymenlaakson hyvinvointialue sekä kunnat hyödyntävät pelastuslaitoksen varautumisosaamista. Pelastuslaitos kehittää osaltaan aktiivisesti kuntien, eri viranomaisten ja tahojen yhteistoimintaa varautumisvelvoitteiden tehostamiseksi ja päällekkäisten toimintojen karsimiseksi.

Toiminnan painopisteet:

- Pelastuslaitos kehittää ja hyödyntää palotarkastuksissa digitalisaation tarjoamien mahdollisuuksien avulla pelastustoimen onnettomuustietokantaan pohjautuvaa tilastotietoa, jolla saadaan tarkemmin kohteeseen räätälöityä turvallisuusviestintää riskien tunnistamiseen.
- Pelastuslaitos toimii aktiivisesti Kymen Turvassa ja pitää osaltaan yllä Kymenlaakson riskiarviota sekä valmiuskortistoa. Henkilöstö, tilat ja materiaali varataan väestönsuojaamisessa pelastuslaitoksen organisaatiolle. Valmius kyetään nostamaan nopeasti tilanteen edellyttämälle tasolle.
- Pelastuslaitoksen valvonnan vaikuttavuutta lisätään valvontakäynneillä annetun ohjauksen, neuvonnan sekä turvallisuustiedon kautta.
- Pelastuslaitos tulee vahvistamaan ulkoisen pelastussuunnitelman vaativia kohteiden asiantuntijaresursseja.

1.1.9. Ensihoito- ja ensivastepalvelu

Pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalvelua viidellä välittömän lähtövalmiuden ensihoitoyksiköllä, joihin se sijoittaa vähintään perustasoisen ensihoitajan. Akuuttipalvelut resursoivat pelastuslaitoksen ensihoitoyksiköihin hoitotason ensihoitajan. Lähtökohtaisesti pelastuslaitoksen yksiköissä ensihoitajan työparina työskentelee pelastaja, jolla on lainsäädännön edellyttämä koulutus. Kaakonkulmalle sijoitettu moniammatillinen yksikkö yhdistää pelastustoimen ja ensihoidon suorituskykyjä ja mahdollistaa alueellisten lähipalvelujen tuottamisen riittävin resurssein.

Pelastuslaitoksella ylläpidetään myös tarvittaessa käyttöön otettavaa varakalustoa, joka voidaan aktivoida esimerkiksi suuronnettomuuksissa, häiriö- tai poikkeusolosuhteissa. Pelastuslaitos tuottaa myös ensihoidon erityistilanneyksikön sopimuspalokunnan ylläpitämänä yksikkönä. Pelastuslaitoksen kalusto on toimialan omaa ja hankinnat huomioidaan laitoksen investointisuunnitelmassa.

Pelastuslaitos tuottaa myös ensihoitopalveluun kuuluvaa ensivastetoimintaa, jolla tarkoitetaan hätäkeskuksen kautta hälytettävissä olevan muun yksikön kuin ambulanssin hälyttämistä äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan tavoittamisviiveen lyhentämiseksi ja yksikön henkilöstön antamaa hätäensiapua. Pelastuslaitoksella on 23 varsinaista ensivasteyksikköä, joista 19 on sopimuspalokuntien tuottamia. Maayksiköiden

lisäksi myös pelastuslaitoksen aluskalustolla on ensivastevalmius. Pelastuslaitoksen ensihoidossa ja ensivasteessa toimii yhteensä 450 hälytettävää henkilöä.

Strategiset tavoitteet:

- Kymenlaakson pelastuslaitoksen ensihoitoa kehitetään asiakaslähtöisesti huomioiden hyvinvointialuestrategia ja palvelustrategia.
- Ensihoito ja pelastustoimi operoivat samassa toimintaympäristössä ja jakavat yhteiskunnan kriittisinä palveluina yhteiset tavoitteet toiminnan jatkuvuuden turvaamisesta.
- Pelastuslaitoksella on ensihoitoa tukeva kriisinkestävä asemainfrastruktuuri ja korkeatasoinen varautuminen yhteiskunnan häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.
- Pelastajien osaamista kehitetään tutkintoon johtavalla ensihoidon koulutuksella.
- Toimialojen suorituskykyä yhdistävää moniammatillista konseptia kehitetään palvelemaan tehokkaasti asiakkaita.

Toiminnan painopisteet:

- Ensihoitopalvelut rakennetaan synergiakeskeisen palvelutuotannon ja toimivan sekä monipuolisen yhteistyön avulla.
- Pelastuslaitoksen henkilöstöä käytetään tehokkaasti yhteiskunnan poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa, kuten suuronnettomuustilanteissa pelastustoimintaan, ensivastetoimintaan ja ensihoitoon.

1.1.10. Sopimuspalokuntatoiminta

Kymenlaakson alueella on 36 sopimuspalokuntaa, joista 27 on VPK:ta, 2 toimenpidepalkkaista, 4 teollisuuspalokuntaa, 3 sotilaspalokuntaa, joiden kanssa Kymenlaakson pelastuslaitoksella on sopimukset. Sopimuspalokunnat hoitavat palokuntasopimuksen mukaisesti erilaisia pelastustoimen tehtäviä Kymenlaakson alueella. Pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien erikoistumista kehitetään jatkuvasti palvelemaan koko maakunnan aluetta.

Sopimuspalokunnilla on edustaja pelastuslaitoksen johtoryhmässä ja työsuojelutoimikunnassa sekä erilaisissa sopimuspalokuntiin liittyvissä työryhmissä. Pelastuslaitos tukee ja kehittää sopimuspalokuntien toimintaa palokuntasopimusten mukaisesti.

Strategiset tavoitteet:

- Sopimuspalokuntajärjestelmää kehitetään palvelemaan parhaalla mahdollisella tavalla Kymenlaakson koko aluetta.
- Sopimuspalokuntien henkilöstön osaamista ja kalustoa kehitetään alueelliset tarpeet huomioiden.
- Palokuntasopimusten mukaista toteumaa seurataan, jotta kyetään takaamaan riskien edellyttämä palvelutaso.

Toiminnan painopisteet:

- Toimintaa kehitetään yhteistyössä sopimuspalokuntien kanssa
- Sopimuspalokunnilla on edustus pelastuslaitoksen johto-, ja kehittämistyöryhmissä.
- Sopimuspalokuntien tukitoimintoja kehitetään aktiivisesti.

1.2. Tarpeen, määrän ja laadun määrittäminen

Kymenlaakson pelastuslaitos tuottaa kymenlaakson hyvinvointialueelle pelastuslain 379/2011 27 § mukaisia pelastustoiminnan, ohjauksen, neuvonnan, onnettomuuksien ehkäisyn, turvallisuusviestinnän, valvonnan, väestönvaroittamisen palveluita. Lisäksi pelastuslaitos tuottaa vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyyn liittyvät pelastusviranomaisen valvontatehtävät kemikaaliturvallisuuslain mukaisesti 390/2005⁶ sekä osan ensihoidon palveluista terveydenhuoltolain 1326/2010⁷ perusteella.

Pelastuslaitos vastaa myös häiriötilainten ja poikkeusolojen valmiussuunnittelusta sekä väestönsuojeluvälmiuden kehittämisestä, suunnittelusta ja väestönsuojeluun liittyvästä varautumisen koordinoinnista. Palvelutasoa valmisteltaessa otetaan huomioon toiminta valmiuslain (1552/2011) 3 §:ssä tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja niihin liittyvässä varautumisessa.

Kymenlaakson hyvinvointialue - palvelujen tarve

⁶ Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden... 390/2005 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX ®.

⁷ Terveydenhuoltolaki 1326/2010 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX ®.

Kymenlaakson pelastuslaitoksen alueellaan tarvittavien palveluiden tarve, määrä ja laatu muodostetaan tarkastelemalla ja toteuttamalla alueen toimintaympäristöanalyysi sekä riskianalyysi (palvelutasopäätös kohta 3.). Alueella esiintyvät uhkat ja niistä muodostuvat riskit asettavat tarvittavat toiminnan suunnitteluperusteiden tavoitteet. Pelastuslaitoksen tuotetuille palveluille pelastustoiminnan, onnettomuuksien ehkäisyn sekä väestönsuojelun mitoitusterusteet. Toiminnan suunnittelussa otetaan huomioon kansallinen ja Kymenlaakson alueellinen riskienarvio.

Kymenlaakson hyvinvointialue, jolle Kymenlaakson pelastuslaitos tuottaa pelastustoimen palveluja, on hyvin monipuolinen sekä erityispiirteitä omaava. Alueen riskien perusteella muodostuvat vaatimukset pelastuslaitoksen suorituskyvyille sekä kyvykkyyksille asettaa valtakunnallisessa mittakaavassa keskikokoisen pelastuslaitoksen palvelutuotannon, henkilöstön mitoituksen ja osaamisprofiilin sekä maalla että vedessä käytettävän kaluston osalle erityisiä vaatimuksia.

Pelastuslaitos hoitaa vuosittain yli 15 000 hälytystehtävää. Tehtävät jakaantuvat pelastuspalvelujen tuottamien tehtävien ja ensihoitotehtävien osalle. Keskimäärin pelastuslaitoksen palo- tai ensivasteauto tai ambulanssi hälytettiin tehtävälle 42 kertaa vuorokaudessa vuonna 2022.

Pelastuslaitos laatii pelastuslain (379/2011) 79 §:n mukaisen valvontasuunnitelman vuosittain koskien valvontaa Kymenlaakson pelastuslaitoksen alueella. Valvontasuunnitelmassa on esitetty riskikohteet, joihin valvontaa kohdistetaan. Valvontatoimenpiteet ja painopisteet voivat vaihdella vuosittain valvontasuunnitelman mukaisesti. Pelastuslaitos suorittaa valvontaa myös paloturvallisuuden itsearviona. Valvontamäärät ovat noin 6500 valvontatapahtuman suuruusluokassa. Tästä n. 4000 toimenpidettä ovat asiakirjavalvontaa kuten paloturvallisuuden itsearviointi ja pelastussuunnitelmat. Palotarkastukset sekä muut asiantuntijapalvelut käsittävät n. 2500 toimenpidettä.

Turvallisuusviestintää kohdennetaan riskiperusteisesti ja se on tasapuolista alueellisesti tarkasteltuna. Turvallisuusviestintää ohjaa turvallisuusviestintäsuunnitelma, joka päivitetään vuosittain. Turvallisuusviestintätilaisuuksia järjestävät pelastuslaitoksen työntekijät ja Kymenlaakson sopimuspalokunnat. Turvallisuusviestintätilaisuuksia järjestetään vuosittain keskimäärin yli 400 ja niihin osallistuu noin 38.000 henkilöä.

Palvelujen riittävyys

Kymenlaakson pelastuslaitoksen tulee kehittää edelleen omia palvelujaan ja niiden määrää alueen riskien mukaisesti. Pelastustoimintaan osoitetut henkilöresurssit noudattelevat valtakunnallista keskiarvoa, mutta onnettomuuksien ehkäisyn osalta ne ovat hieman alle valtakunnallisen keskiarvon.

Aluehallintoviraston asiantuntija-arvion mukaan Kymenlaakson pelastustoimen alueen ulkoisen pelastussuunnitelman vaativia kohteita on poikkeuksellisen paljon valtakunnalliseen keskiarvoon verrattuna.

Kymenlaakson pelastuslaitos tulee kehittämään alueen riskien mukaisesti ympäristövahinkojen torjunnan kokonaisuutta. Tämä tulee vaatimaan pelastuslaitokselta kehittämisresursseja, jotta valmius nousee tunnistettuja riskejä vastaavalle tasolle ja saavuttaa siltä vaaditun minimitason. Uusiutuvat kemikaalit kehittyvät koko ajan ja niiden edellyttämä torjuntakyky edellyttää pelastuslaitokselta uutta kalustoa ja osaamista.

Kustannustehokkaan ja tarpeen mukaisen sopimuspalokuntatoiminnan turvaaminen ja kehittäminen riskien mukaiseksi edellyttää lisää tukea pelastuslaitokselta ja muilta hyvinvointialueen toimialoilta.

Palvelujen laatu

Kymenlaakson pelastuslaitoksen toiminnan laadun ja lainmukaisuuden valvontaa toteutetaan hyvinvointialueella hyväksytyin sisäisen valvonnan, riskienhallinnan sekä omavalvonnan keinoin. Tuotetuista palveluista saadaan seuranta- ja arviointitietoa, jonka pohjalta toteutetaan tehtävissä ja toiminnassa tarvittavia muutoksia. Samalla huomioidaan poikkeama- ja palautetiedon hyödyntäminen.

1.3. Tuottamistavan valinta

Aluevaltuusto vastaa Kymenlaakson hyvinvointialueen pelastustoimen palvelujen järjestämisestä. Pelastustoimen palvelut tuottaa Kymenlaakson pelastuslaitos omana toimintanaan sekä sopimusperusteisesti alueen sopimuspalokuntien kanssa. Sopimuspalokunnat tuottavat pelastustoiminnan ja turvallisuusviestinnän palveluita.

Kymenlaakson pelastuslaitos on sopinut pelastustoiminnan tehtävien tukemisesta Kotkan Meripelastusseuran sekä Kouvolan Järvipelastusaseman (yhdistys) kanssa merellä sekä sisävesillä tapahtuviin pelastustoimen palveluihin liittyviin tehtäviin osallistumisesta.

Kymenlaakson pelastuslaitoksella on sopinut Kaakkois-Suomen Pelastusalanliiton kanssa sopimuspalokuntien koulutuksen järjestämisestä ja tuottamisesta pelastuslaitokselle.

1. Kymenlaakson alueella on 27 VPK pohjaista sopimuspalokuntaa, 2 toimenpidepalkkaista palokuntaa, 4 teollisuuspalokuntaa ja 3 sotilaspalokuntaa, joiden kanssa Kymenlaakson pelastuslaitoksella on palokuntasopimukset. Pelastuslaitos ja alueen VPK:t ovat 20.10.2021 allekirjoittaneet palokuntasopimukset vuosille 2022-2026. Sopimusten perusteella sopimuspalokunnat tuottavat pelastustoimeen kuuluvia palveluja, kuten pelastustoimintaa, koulutusta ja turvallisuusviestintää.

2. Pelastuspalvelujen lisäksi pelastuslaitos tuottaa osan hyvinvointialueen ensihoito- ja ensivastepalveluista. Hyvinvointialueella ensihoidon palveluja tuotetaan pelastuslaitoksella, terveyden ja sairaanhoidon akuuttipalvelun ensihoidon toimintayksikössä, sekä ulkoistettuna yksityisellä palveluntuottajalla.
3. Kymenlaakson pelastuslaitoksella on voimassa olevat sopimukset Kotkan Meripelastusseuran sekä Kouvolan Järvipelastusaseman (yhdistys) kanssa. Sopimusten perusteella meripelastusseura ja Järvipelastusasema tuottavat sovittuja palveluja pelastuslain (379/2011) ja valtioneuvoston asetuksen (407/2011) määrättyjen tai muutoin sovittujen pelastustoimen palvelujen tuottamisessa.
4. Kymenlaakson pelastuslaitoksella on voimassa oleva sopimus Etelä-Savon pelastuslaitoksen kanssa Karjalan Prikaatin Pahkajärven ampuma-alueen pelastustehtävien hoidosta.
5. Kymenlaakson pelastuslaitoksella on voimassa oleva sopimus Kaakkois-Suomen Pelastusalanliiton kanssa sopimuspalokuntien perus, täydennys, jatko, yksikönjohtajakoulutuksista. Samalla yhteistyö sisältää varautumiskoulutusta, turvallisuusviestintää sekä erilaisia kampanjoita sekä tarvittavia projekteja.

1.4. Tuottamisen ohjaus ja valvonta

Kymenlaakson hyvinvointialueelle on laadittu omavalvontaohjelma, jossa on määritelty omavalvonnan periaatteet. Omavalvontaohjelma on otettu käyttöön 1.1.2023. Omavalvontaohjelman perusteella on kaikille Hyvinvointialueen eri toimialueille laadittu yksityiskohtaisemmat omavalvontasuunnitelmat. Kymenlaakson pelastuslaitoksella on toimialan omavalvontasuunnitelma, jossa määritellään arviointimenettely ja seurattavat asiakokonaisuudet:

- Toimintavalmiuden ja suorituskyvyn toteutuminen
- Valvontatyön määrällisen ja laadullisen työn toteutuminen
- Laillisuuden toteutumisen varmistaminen
- Henkilöstön osaamisen varmistaminen
- Kaluston toimintakunnon varmistaminen

Pelastuslaitoksella omavalvontaa toteutetaan seuranta- ja arviointitiedon pohjalta tehtävien toiminnan muutoksien kautta sekä ottamalla huomioon toiminnan kehittämisessä poikkeama- ja palautetieto. Tavoitteena on omavalvonnan avulla kyetä ennalta ehkäisemään laadun poikkeamia sekä reagoimaan tapahtuneisiin laadun poikkeamiin ja epäkohtiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Omavalvonnan toteutumisesta raportoidaan turvallisuuslautakunnalle. Valvonta tehdään osana toiminnan ja talouden toteutumisen seurantaa. Kymenlaakson pelastuslaitos toteuttaa omavalvontaa hyvinvointialueen kanssa määritettyjen tiedonhallinta, raportointi ja analysointijärjestelmien kautta.

1.5. Jatkuvan riskien hallinnan menetelmät

Kymenlaakson hyvinvointialueella riskienhallinta perustuu aluevaltuuston hyväksymään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen perusteet -asiakirjaan sekä Aluehallituksen vahvistamaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeeseen. Riskienhallinta on johtamisen väline, jolla pyritään hallitsemaan epävarmuutta ja varmistamaan lainsäädännössä sekä hyvinvointialueen strategiassa vahvistettujen tavoitteiden toteutuminen. Riskienhallinnassa keskeistä on hyvinvointialueen sekä toiminnallisen ja taloudellisen vakauden että turvallisuuden ja toiminnan häiriöttömän jatkuvuuden sekä häiriötilanteista mahdollisimman hallitun toipumisen varmistaminen kaikissa tilanteissa.

Riskienhallinnan menetelmät ja prosessit hyvinvointialueella

Kymenlaakson hyvinvointialueen riskienhallintaprosessi (Kuva 1. s.24) ja riskien arviointi sekä raportointi on liitetty vuosittaisen toiminnan ja talouden suunnittelu- ja raportointiprosessiin. Riskien arviointi toteutetaan neljä kertaa vuodessa Hyvinvointialueen riskienhallinnan konserniryhmässä vahvistetun riskienhallintasuunnitelman mukaisesti. Toimialajohtaja, tulosaluejohtaja ja toimintayksikön esimies vastaavat ja ohjaavat riskienhallinnan toimia. Kymenlaakson hyvinvointialueella riskit luokitellaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti lähtökohtaisesti neljään pääryhmään: strategiset, operatiiviset, taloudelliset ja vahinkoriskit.

Kymenlaakson hyvinvointialueen konsernitasolla riskien tunnistamiseen käytetään erillisiä työkaluja. Tarkoituksena on määrittellä toimialakohtaisesti strategisten tavoitteiden mukaisesti:

- Strategisen tavoitteen saavuttamista tukeva oma toiminta
- Riskiluokka
- Kuvaus riskistä
- Todennäköisyysluku
- Vaikutusluku

Riskejä kuvaavista osa-alueista muodostetaan riskiluku, joka lasketaan todennäköisyyden ja vaikutusluvun kautta. Määritetyille riskeille arvioidaan niiden taloudelliset vaikutukset, riskiin kohdennetut toimenpiteet sekä raportointihetkellä toimenpiteiden tilanne.

Kuva 1. Riskienarviointiprosessi (Lähde: Kymenlaakson hyvinvointialue 2023.)

Riskienhallinta kansallisten, alueellisten ja paikallisten uhkien tunnistamisessa

Kymenlaakson pelastuslaitos on toteuttanut sisäministeriön 17.5.2022 antaman päätöksen mukaisesti yhteistyössä Etelä-Suomen Aluehallintoviraston koordinoinnin kautta paikallisten uhkien tunnistamisen ja arvioinnin peilaamalla kansallista riskinarviota yhteistyössä viranomaisten ja eri toimijoiden kanssa muodostettuun alueelliseen riskinarvioon.

Alueellinen riskienarviointityö toteutetaan suunnitelmallisena ja säännöllisenä alueellisen turvallisuusfoorumi Kymen Turvan sihteeristön koordinoimana tehtävänä ja käsitellään moniviranomaisjäsenistön muodostamassa yhteistyöryhmässä. Alueellinen riskiarvio on kiinteä osa alueen kuntien valmiussuunnittelua sekä ohjaa Kymenlaakson valmiusharjoitustoimintaa. Kansallisen ja alueellisen riskinarvion muodostamat uhat on analysoitu vertaamalla pelastuslaitoksen toteuttamaa riskianalyysiä (palvelutasopäätös luku 3.). Pelastuslaitos seuraa palvelujensa vaikuttavuutta omavalvonnan keinoin (palvelutasopäätös luku 1.4).

1.6. Tuottamisen järjestelyt häiriötilanteissa

Pelastuslaitoksen tehtävä on valmiussuunnittelun ja etukäteen tehtävien valmistelujen avulla varmistaa, että se pystyy toimialueellaan huolehtimaan ihmisten ja omaisuuden suojaamiseen ja pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistään sekä tehtävien edellyttämästä yhteistoiminnasta myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Pelastuslaitoksen valmiussuunnitelma sisältää tiedot pelastuslaitoksen tärkeiden toimintojen turvaamisjärjestelyistä normaalioloissa, häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Valmiussuunnitelmaa ja siihen liittyviä muita suunnitelmia käytetään normaaliolojen häiriötilanteesta poikkeusolojen väestönsuojelutilanteisiin asti.

Pelastuslaitoksen varautuminen perustuu normaaliolojen valmiuteen toimia tavanomaisissa onnettomuustilanteissa, suuronnettomuustilanteissa sekä häiriötilanteissa. Pelastuslaitos on suunnitellut ennakoitavia vaaratilanteita varten valmiuden kohottamisen kriteerit ja toimintamallin.

Pelastuslaitoksella on jatkuva tilannekeskusvalmius. Tilannekeskus on osa normaali-, häiriö-, poikkeusoloaikaista onnettomuusvalmiutta. Tilannekeskuspalvelu käynnistetään ja hälytetään päivystävän päällikön tai päivystävän palomestarin käskystä.

Yhteistyö Kymenlaaksossa pelastuslaitoksen, hyvinvointialueen, kuntien ja yhteistoimintaviranomaisten sekä tahojen kanssa perustuu aktiiviseen yhteistoimintaan, yhteistyösopimuksiin, virka-apu pyyntöihin, valmiussuunnittelu-yhteistyöhön ja asiantuntija apuun sekä valmiusharjoituksiin.

Vuoden 2012 alussa käynnistettiin Kymenlaakson valmius- ja turvallisuusfoorumin eli Kymen Turvan toiminta. Kymen Turva toimii maakunnan kuntien, viranomaisten ja muiden tahojen turvallisuusyhteistyön alustana. Siinä linjataan ja asetetaan yhteisiä painopisteitä, sekä yhteen sovitetaan Kymenlaakson valmius- ja turvallisuusasioita. Kymen Turvassa häiriötilanteiden yhteistoiminnan kehittämiseksi on laadittu mm. Kymenlaakson valmiuskortti. Valmiuskortti auttaa kuntia sekä muita toimijoita varautumistyössä ja se helpottaa häiriötilanteissa saamaan nopeasti käsitys keskeisistä toimijoista sekä siitä, mitä tehtäviä tilanteeseen osallistuville toimijoille kuuluu tai mitä apua he voivat luontevasti vastuutaholle antaa.

Pelastustoimen viranomaisten tulee pelastustoimintaan varautumiseksi, pelastustoimen valmiuden säätelämiseksi sekä pelastustoimen palvelujen tuottamisen turvaamiseksi järjestää tilannekuvatoiminta. Valtakunnallisia ja alueellisia tilannekeskuksia koskeva lainsäädäntö on vielä valmistelussa ja pelastuslain 31 a § astuu voimaan 1.1.2024.

Lausunnolla oleva luonnos valtioneuvoston asetukseksi valtakunnallisten ja alueellisten tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden ja muun pelastustoiminnan johtamisen edellytyksenä olevan erityisvalmiuden kokoamisesta on hyvinvointialueen ja sen toiminnan suunnittelun kannalta haastava. Eduskunnan Hallintovaliokunta totesi, että pelastustoiminnan valtakunnallisella johtamisella ei tarkoiteta puuttumista yksittäisen hyvinvointialueen pelastusviranomaisen johtamiseen pelastustoiminnan johtajana (Valiokunnan mietintö HaVM 41/2022 vp HE 184/2022 vp). Valtakunnallisella pelastustoiminnan johtamisella ei myöskään puututa hyvinvointialueiden johtamiseen kokonaisuutena.

Lausunnolla olevan asetuksen valmisteltu on toteutettu virkатыönä sisäministeriössä eikä hyvinvointialueiden pelastuslaitoksia ole kuultu asiassa lain edellyttämällä tavalla. Asetuksen valmistelussa ei ole kustannusvaikutuksia arvioitu, eikä hyvinvointialueella ole ollut mahdollisuutta huomioida uuden ja laajennetun tehtävän rahoitusta tai toiminnan muutosta. Esitetty muutos on ehdotettu toteutettavaksi jo tulevan palvelutasopäätöskauden aikana, mutta tarvittavaa tietoa talousarvion valmisteluun tai

investointien suunnitteluun ei hyvinvointialueella ole käytettävissä. Pelastuslaitos on tuonut asetusvalmistelun ongelmat esille lausunnossaan.

Häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tuotettavien palveluiden priorisointi, seuranta ja toteutuma

Häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa pelastuslaitoksen palveluiden painopistettä voidaan joutua tilanteen vaatimuksista riippuen keskittämään tiettyihin toimintoihin. Erilaisille häiriö- ja poikkeusoloille ominaista on, että pelastuslaitoksen palveluista korostuu pelastustoiminta, väestönsuojelu sekä sidosryhmien välinen yhteistyö. Lisävoimavarat tarvittaville palveluille valjastetaan turvallisuuspalveluiden sekä pelastustoimen kehittämis- ja tukipalveluiden tulosalueilta, siten että kiireettömät valvonta- tai muut tehtävät väistävät tilanteen vaatimien tehtävien tieltä.

Palveluiden seuranta ja toteumaa valvotaan pelastuslaitoksen johtokeskuksen toimesta. Johtokeskus koordinoi ja seuraa kokonaistilannetta sekä muodostaa aktiivisesti tilannekuvaa ja ylläpitää tilannetietoisuutta. Pelastuslaitos seuraa palvelujensa määrää, toteutumaa ja vaikuttavuutta omavalvonnan keinoin (palvelutasopäätös luku 1.4).

1.7. Tuottamisen järjestelyt poikkeusoloissa

Pelastuslain 2 §:n mukaan toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että se on mahdollista myös valmiuslain⁸ mukaisissa poikkeusoloissa. Pelastustoiminta turvataan normaalioloissa, erilaisissa häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa. Häiriötilanteen kehittymisen poikkeusoloiksi toteaa valtioneuvosto, yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa ja käyttöönottoasetuksesta päättää lopullisesti eduskunta.

Valmiuslain mukaan poikkeusoloja ovat:

- 1) Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila;
- 2) Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista;
- 3) väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat;
- 4) erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila; sekä

⁸ Valmiuslaki 1552/2011 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX ®.

5) vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti.

6) sellainen

a) julkisen vallan päätöksentekokykyyn;

b) rajaturvallisuuden tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen;

c) välttämättömien sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palvelujen saatavuuteen;

d) energian, veden, elintarvikkeiden, lääkkeiden tai muiden välttämättömien hyödykkeiden saatavuuteen;

e) välttämättömien maksu- ja arvopaperipalvelujen saatavuuteen;

f) yhteiskunnallisesti kriittisten liikennejärjestelmien toimivuuteen; tai

g) edellä a–f alakohdassa lueteltuja toimintoja ylläpitävien tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tai tietojärjestelmien toimivuuteen

kohdistuva uhka, toiminta, tapahtuma tai näiden yhteisvaikutus, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti ja laajamittaisesti estyvät tai lamaantuvat tai joka muulla näihin vakavuudeltaan rinnastuvalla tavalla erityisen vakavasti ja olennaisesti vaarantaa yhteiskunnan toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia.

Pelastuslaitos varaa (VAP) tarvitsemaansa henkilöstöä käyttöönsä yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa. Varauslistoja päivitetään säännöllisesti. Lisäksi sopimuspalokuntahenkilöstöä varataan pelastuslaitokselle.

Pelastuslaitos hankkii ja varastoi poikkeusoloja varten tarvitsemansa materiaalin valmiussuunnitelman mukaisesti. Pelastuslaitoksen hankintoja tehdessä tulee huomioida materiaalin käytettävyys poikkeusoloissa.

Materiaalihankinnat jaetaan kahteen osaan: ennakolta hankittavaan ja toimeenpanovaiheessa hankittavaan materiaaliin. Ennakolta hankittavaan materiaaliin kuuluu käytössä oleva väestönsuojeluun soveltuva materiaali sekä väestönsuojelun johtamiseen ja muodostelmien käyttöön ennakolta hankittava materiaali.

Toimeenpanovaiheessa hankittava materiaali on sellaista, joka ei lyhyen käyttöään takia ole järkevää hankkia etukäteen tai joka on muuten suunniteltu hankittavaksi toimeenpanovaiheessa. Toimeenpanovaiheessa hankitaan muun muassa paristot ja elintarvikkeita.

Poikkeusolojen aiheuttamat välttämättömät muutokset toiminnassa huomioidaan erikseen kunkin palvelun osalta. Tarvittaessa muutetaan esimerkiksi voimassa olevaa valvontasuunnitelmaa tai turvallisuusviestintäsuunnitelmaa vastaamaan tilanteen

edellyttämää toimintaa. Palveluiden kiireellisyy- ja tärkeysjärjestyksessä noudatetaan voimassa olevaa mallia, jossa ensisijaisesti turvataan ihmishenget. Tilanteen edellyttäessä käynnistetään jatkuva tilannekuvatoiminta, arvioidaan säännöllisesti toimenpiteiden vaikutuksia ja tiivistetään yhteistoimintaa muiden tahojen kanssa.

Valmiuslain lisävaltuudet, resurssit ja priorisointitarpeet

Valmiuslailla voidaan poikkeusoloissa antaa viranomaisille laajennettuja toimivaltuuksia varmistamaan turvallisuus ja yhteiskunnan toimivuus. Pelastusviranomaista keskeisesti koskevista lisätoimivaltuuksista säädetään valmiuslain luvussa 17, väestönsuojelu ja evakuointi. Pelastusviranomaisen voi näiden pykälien voimassaollessa esimerkiksi:

1. Määrätä Suomessa asuvia väestönsuojelutehtäviin
2. Velvoittaa luovuttamaan tavaroita väestönsuojelun toteuttamiseksi
3. Asettaa liikkumisen ja oleskelun rajoituksia väestön suojaamiseksi
4. Velvoittaa alueita tai tiloja luovutettavaksi väestönsuojelun toteuttamiseksi tai velvoittaa tilapäisiä väestönsuojia rakennettavaksi
5. Osaltaan toimeenpanna väestön siirtämistä

Valmiuslain tuomat lisätoimivaltuudet keskittävät pelastuslaitoksen resurssinkäyttöä tilanteesta riippuen pelastustoimintaan, väestönsuojeluun sekä sidosryhmäyhteistyöhön. Poikkeusoloissa on erityisen tärkeää, että eri toimijat omaavat samanlaista tilannekuvaa ja koordinoivat yhteisesti toimintojaan. Tilanteesta riippuen lisäresursseja on tarpeen priorisoida ja valjastaa turvallisuuspalveluiden ja pelastustoimen kehittämis- ja tukipalveluiden tulosalueilta sekä tarvittaessa määräämällä alueella asuvia henkilöitä väestönsuojelutehtäviin.

2. PÄÄTTYVÄN PALVELUTASOKAUDEN ARVIOINTI

Yhteiskunnan ja toimintaympäristön muutokset

Elämme aikaa, jossa päättyneen palvelutasokaudella tapahtuneet muutokset tulevat jäämään monilta osin historiaan. Keskeisimpinä yksittäiseen kansalaiseen asti vaikuttaneista olosuhteista voi listata COVID19-pandemian, Venäjän Ukrainaan kohdistuvat sotatoimet sekä globaalit talouden muutokset. Näillä kaikilla on epäsuoria ja suoria vaikutuksia sisäisen turvallisuuden toimijoihin sekä heidän tuottamiin palveluihin.

Pelastustoimen tehtävä on varautua eri tilanteisiin ja sovittaa toimintansa aina meneillään olevaan ajanhetkeen ja tarpeeseen soveltuvaksi. Edellisen palvelutasokauden aikana heikkoina signaaleina nähdyt henkilöstön suorituskyvyn ylläpitoon ikääntyvien pelastajien sekä nousevien kustannusten aiheuttamat paineet suorituskyvyn muiden osien ylläpidossa ovat alkaneet konkretisoitua.

Palomiesten keski-ikä on noussut vuodesta 2021 reilulla vuodella (noin 44 v) ja ikämediaani kahdella vuodella (noin 43 v). On selvää, että tarvitsemme muutoksia toimintaamme lisäämällä digitaalisten palvelujen, konsernitasaisten ratkaisujen sekä tiedolla johtamisen hyödyntämisen kautta, mutta myös uusia avauksia henkilöstön työkyvyn ja sen myötä tarvittavan palvelutason ylläpitämiseksi. Alueen omat toimenpiteet eivät kuitenkaan korjaa valtakunnalliseen henkilöstön riittävyyteen sekä saatavuuteen liittyvää ongelmaa, joka johtuu erityisesti riittämättömästä pelastajien koulutusmäärästä. Pelastuslaitos on tehnyt aktiivisesti töitä yhdessä alan toimijoiden kanssa, jotta koulutusongelma saataisiin valtakunnallisesti ratkaistua.

Vuoden 2023 alusta käynnistyneen hyvinvointialueen myötä pelastustoimi on hallinnollisesti uudessa toimintaympäristössä, jossa myös valtio ohjaa voimakkaammin pelastustoimea. Samalla pelastustoimen rahoitusjärjestelmä on merkittävällä tavalla muuttunut ja haasteena on riittävien resurssien turvaaminen pelastustoimelle. Esimerkiksi Öljysuojarahastolta ei saada enää resursseja investointeihin ja valmiuden ylläpitämiseen ja tämä puute on korjaamatta valtiolta tulevassa rahoituksessa.

Pelastuslaitos on kuluneella palvelupäätöskaudella osallistunut merkittävällä tavalla useisiin valtakunnallisiin ja kansainvälisiin kehityshankkeisiin. Osallistumisesta aiheutuneet kulut on pääsääntöisesti korvattu täysin ulkopuolisen rahoittajan toimesta. Pelastuslaitos on hankkeiden myötä saanut kehitettyä tuotettuja palvelujaan, osaamista, kalustoaan ja järjestelmiään. Tulevaisuus uusiin hankkeisiin osallistumisessa on kuitenkin epävarma, koska hankkeista saatava rahoitus useissa tapauksissa rahoituslain mukaisesti vähentää valtiota tulevaa rahoitusta Hyvinvointialueelle.

Edellisen palvelutasokauden aikana pelastuslaitoksen taloudellinen tilanne oli riippuvainen kuntatalouden tilasta. Vuosittaisissa talous- ja toimintasuunnitelmissa varojen käyttöä ohjattiin palvelutarpeet, lainsäädäntö, tehdyt päätökset huomioon ottaen

mahdollisimman optimaalisesti. Suunnitelman hyväksyi Kymenlaakson pelastuslaitoksen johtokunta ja se liitettiin osaksi Kotkan kaupungin talousarviota.

Pelastuslaitoksen tulorahoitus kesken jääneellä palvelutasopäätöskaudella perustui suurimmaksi osaksi osakaskuntien sovittuihin maksuosuuksiin. Pelastuslaitoksen talous vastasi riskien edellyttämiä palveluja kunnallisen liikelaitoksen aikana. Nettomenot asukasta kohti olivat vuonna 2022 115,5 euroa.

Kunnilta saatu rahoitus suhteessa toteutuneisiin investointeihin on noussut palvelutasopäätöskaudella tavoitetasolle ja käynnissä olevat paloasemahankkeet ovat edenneet kohtuullisen hyvin. Investoinneista huolimatta sammutus- tai säiliöajoneuvojen keski-ikä ei ole laskenut kesken jääneellä palvelutasokaudella ja yli 25 -vuotiaita pelastusyksiköitä on edelleen useita käytössä. Karhulan paloaseman valmistuminen viivästyy asetetusta tavoitteesta, johtuen suunnittelun kilpailutuksesta tehdystä valituksesta. Paloasemahanke on siirretty hyvinvointialueelle ja se etenee suunnitellusti.

Pelastuslaitos toimi aktiivisesti hyvinvointialueen valmistelussa ja pelastuslaitoksen edustaja toimii mm. väliaikaisen valmistelutoimielimen puheenjohtajana. Pelastuslaitos on ollut aktiivinen toimija pelastuslaitoksen valtakunnallisessa kumppanuusverkostossa ja näkee toiminnan jatkamisen hyödyttävän kaikkia pelastuslaitoksia sekä asiakkaita. Yhdessä muiden pelastuslaitosten, sisäministeriön ja Pelastusopiston kanssa on kehitetty onnettomuuksien ehkäisyn sovellusta.

2.1. Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

Edellisessä palvelutasopäätöksessä linjattiin, että pelastuslaitos seuraa alueen onnettomuuksien kehittymistä ja tekee aktiivista yhteistyötä paikallisviranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa onnettomuuksien ennaltaehkäisemiseksi osana valvontaa ja turvallisuusviestintää. Lisäksi pelastuslaitoksen tavoitteena oli olla aktiivinen niin kansallisissa kuin kansainvälisissä hankkeissa.

Kuluneella palvelutasopäätöskaudella pelastuslaitos osallistui mm. TAMIR-, TOPO-, CBSafe- ja metsäpalohankkeeseen, joiden tuloksia pelastuslaitos pääsi hyödyntämään omassa kehittämistoiminnassaan. Kymenlaakson pelastuslaitos laatii vuosittain valvontasuunnitelman sekä turvallisuusviestintäsuunnitelman. Valvontasuunnitelmalla kohdennetaan valvontaa alueen riskien ja erityispiirteiden mukaisesti. Vuoden 2021 ja 2022 valvontasuunnitelmissa yleisten palotarkastusten tavoite erityiskohteissa oli 1020, asuinrakennuksissa 270 ja paloturvallisuuden itsearviointin osalta 3370 kpl. Toteutuma vuonna 2021 oli 966 erityiskohteiden yleistä palotarkastusta, 102 asuinrakennusten palotarkastusta ja 3285 itsearviointia. Vuonna 2022 959 erityiskohteiden yleistä palotarkastusta, 375 asuinrakennusten palotarkastusta ja 3535 itsearviointia.

Kymenlaakson erityispiirteenä on merkittävä määrä vaarallisia kemikaaleja laajamittaisesti käsitteleviä tai varastoivia laitoksia. Valvontaa on kohdennettu tiiviisti suurteollisuuteen sekä henkilöturvallisuuden kannalta herkkiin sairaala- ja hoitolaitoskohteisiin. Covid19-

epidemia ja ammattitaitoisen työvoiman heikko saatavuus vaikuttivat osaltaan siihen, ettei valvontasuunnitelmaa kyetty kaikilta osin toteuttamaan suunnitelman mukaisesti.

Suurteollisuuteen perehtyneen henkilöstön määrää on kasvatettu. Kymenlaakson pelastuslaitos on nyt ja jatkossa tiiviisti mukana näiden laitosten toiminnassa valvovan viranomaisen, lausunnonantajan ja asiantuntijan roolissa.

Turvallisuusviestintäsuunnitelmalla on tunnistettu eri ikäryhmien tarpeet turvallisuuskoulutukseen ja keinot sekä tavoitteet ikäryhmien tavoittamiseen. Tällä tavoin turvallisuusviestintää on voitu kohdistaa entistä paremmin riskiperusteisesti ja kohderyhmän tarpeet huomioiden.

Päätyvällä palvelutasokaudella uudistettiin ja yhtenäistettiin valtakunnallisesti pelastuslaitosten yhteistyönä valvontaprosessi. Uudistuksen keskiössä oli asiakkaiden saama yhtenäinen palvelu sekä hyvä hallinto.

Covid-pandemian myötä käyttöön otettiin valvonnan etä- ja hybridimalli. Mallilla mahdollistettiin valvontatoimenpiteitä covid-rajoitukset huomioiden soveltuviin kohteisiin. Pandemialla oli myös rajoittava vaikutus perinteisen turvallisuusviestinnän järjestämiselle, mutta tänä aikana kehitettiin turvallisuusviestintämateriaaleja ja etäyhteyksien kautta annettavaa koulutusta.

Pelastuslaitosten yhteistyöllä on yhtenäistetty pientalon paloturvallisuusprosessi ja materiaalit. Vuonna 2023 pelastuslaitos uudisti paloturvallisuuden itsearviointiprosessia siten, että asiakkailla on mahdollisuus sähköiseen asiointiin ja pelastusviranomaisen pystyy käsittelemään keräämäänsä tietoa sähköisessä muodossa. Tämä mahdollistaa paremmin kerätyn tiedon hyödyntämistä niin valvonnassa, turvallisuusviestinnässä kuin operatiivisessa pelastustoiminnassakin.

Vuonna 2020 Kymenlaakson asukkaille laadittu ja jaettu turvallisuustiedote, joka on päivitetty kuluneen palvelutasokauden aikana.

2.2. Pelastustoiminta

Edellisessä palvelutasopäätöksessä linjattiin mm. että Pelastuslaitos ylläpitää toimintavalmiutta siten, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaika toteutuu riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen mukaisesti vähintään 50 %:ssa tehtävissä.

Päätyvällä palvelutasokaudella rakennettu uusi Haminan paloasema sekä aikaisemmin valmistuneet paloasemat Kotkansaarelle ja Miehikkälään sekä Myllykoskelle ovat merkittäväällä tavalla parantaneet pelastustoiminnan palvelutasoa. Haminan uusi paloasema, joka on parantanut alueen 1. riskialueiden saavutettavuutta vaaditulle tasolle Haminassa.

Vuonna 2017 valmistunut Kotkansaaren paloasema on edistänyt Kotkan keskustan ja Mussalon sataman toimintavalmiusaikoja, joissa on ollut puutteita Etelä-Suomen

Aluehallintoviraston selvitysten mukaan. Samalla on saatu ratkaistua osa sisäilmaongelmista, jotka ovat lakkauttaneet kaiken pelastustoiminnan palvelutuotannon Jylpyn paloasemalta. Osa pelastustoiminnan palvelutuotannosta on sijoitettu Karhulaan tilapäiseen paloasemaan, joka osaltaan parantaa alueen toimintavalmiusaikoja. Kaikkien pelastustoimen palveluiden osalta toiminta ei ole vielä hyvällä tasolla Kotkan alueella. Toteutuessaan suunnitteilla oleva Karhulan paloasema parantaa myös Karhulan alueen toimintavalmiusaikoja sekä muuta pelastustoimen palveluiden saantia.

Kouvolassa on yhden I-luokan riskiruudun kohdalla haasteita saavuttaa onnettomuuskohde tavoiteajassa, mutta myös kyseisen alueen saavutettavuutta on kyetty parantamaan mm. liikennevalo-ohjauksilla (ns. HALI-järjestelmä). Vuorokauden tai vuodenajat voivat myös aika-ajoin aiheuttaa tavoitettavuushaasteita.

Miehikkälän ja Myllykosken uusien paloasemien myötä sopimuspalokuntatoiminnan aktiivisuus on parantunut ja pelastustoimen palvelutaso on paremmin turvattu näillä alueilla.

Pelastuslaitoksen vastuulla olevan öljyntorjunnan valmiutta on saatu nostettua kuluneella palvelutasokaudella mutta sen ylläpitämisessä on edessä suuria haasteita. Vuoden 2023 alusta investointien ja valmiuden ylläpitämisestä saatu kustannusten korvaaminen Öljysuojarahastolta on päättynyt ja tämä aiheuttaa öljyntorjunnan torjuntavalmiuden suorituskyvyn heikkenemistä, ellei tehtävään osoiteta tarvittavaa rahoitusta.

2.3. Pelastustoimen suunnitelmat

Pelastuslaki ja sisäministeriön asetus pelastustoimen suunnitelmista asettavat täsmälliset suunnitteluvälitteet pelastustoimelle, joiden toteutumista AVI valvoo tarkastuskäynneillään palveluiden toteutumisesta. Kuluvan palvelutasokauden päätöksessä arvioitiin, että suunnitelmien laatiminen ja ylläpitäminen edellyttävät kolmea henkilötyövuotta vuosittain.

Hyvinvointialueeseen liittyneet valmistelutyöt ovat osaltaan kuluttaneet henkilöresursseja ja pelastuslaitoksella ei ole ollut osoittaa kuin arviolta puoli henkilötyövuotta suunnitelmien ylläpitämiseksi, joten suunnitelmien vuosittaisessa päivityksessä on puutteita. Tähän resurssivajeeseen on myös aluehallintovirasto puuttunut. Ulkoisia pelastussuunnitelmia on testattu palvelutasopäätöskauden aikana järjestetyissä pelastusharjoituksissa.

2.4. Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

Sopimuspalokuntatoiminta on tuottanut tehokasta ja laadukasta tulosta Kymenlaakson pelastustoimelle. Kuluvalle palvelutasopäätöskaudella palokuntasopimukset uusittiin, kuten edellisessä palvelutasopäätöksessä on linjattu ja niiden uusi tarkastelu on menossa, jonka myötä on tavoitteena, että sopimuskorvaukset perustuvat palvelun tarpeeseen, kyvykkyyteen ja toteutumaan.

2.5. Väestönsuojeluun varautuminen

Pelastuslaitos on edellisessä palvelutasopäätöksessä linjannut, että se pystyy toimialueellaan huolehtimaan ihmisten ja omaisuuden suojaamisesta ja pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistään sekä tehtävien edellyttämästä yhteistoiminnasta myös poikkeusoloissa siten, että ihmishenkiä ja omaisuutta ei menetetä puutteellisten varautumisjärjestelyjen vuoksi.

Pelastuslaitoksen tehtävänä on ollut tukea kuntia valmiussuunnittelussa. Kunnat ovat varautuneet siten, että pystyvät huolehtimaan tärkeiden peruspalvelujen turvaamisesta normaalioloissa, häiriötiloissa ja poikkeusoloissa. Pelastuslaitoksen ja kuntien yhteistoiminta mahdollistaa varautumisresurssien tehokkaan käytön. Tätä tehtävää pelastuslaitos on hoitanut mm. Kymen Turvassa.

Pelastustoiminta poikkeusoloissa on varmistettu yhteistyösopimuksin, Kymenlaakson kuntien ja viranomaisten valmiussuunnitelmat ovat keskenään yhteensopivia ja ajantasaisia sekä valmiussuunnitelmien mukaista toimintaa on harjoiteltu riittävän usein. Verkostoitumista kehitetään edelleen erityisesti maakunnan sisällä.

Kouvolan paloaseman saneerauksen jälkeen pelastuslaitoksella käytettävissä uusi ajanmukainen tilannekeskus. Karhulan paloaseman yhteyteen tuleva tilannekeskus suunnitellaan rakennettavaksi S1-luokan rakenteena, jolloin se toimisi myös pelastuslaitoksen johtokeskustilana kaikissa poikkeusoloissa. Karhulan paloasemahanke on tällä hetkellä hyvässä myötätulessa. Tilannekeskukset perustetaan ennalta suunniteltujen kriteerien ja toimintamallin mukaisesti.

Pelastuslaitosten tilannekuvan kokoaminen jatkossa on siirtymässä valtakunnallisesti 5 alueen hoidettavaksi, jolloin pelastuslaitoksella olisi mahdollista hyödyntää jatkuvasti toimivaa tilannekeskuspalvelua.

Kuntia on tuettu valmiussuunnitelmien laatimisessa ja muissa varautumisasioissa. Pelastuslaitos on vuodesta 2012 fasilitoinut Kymenlaakson valmius- ja turvallisuusfoorumia eli Kymen Turvan toimintaa, joka yhteen sovittaa alueen kuntien, viranomaisten ja muiden toimijoiden varautumistyötä. Pelastuslaitos on tuottanut Kymenlaakson valmiuskorttien pohjalta toimivat kuntien valmiuskortit.

Kuluneen palvelutasopäätöskauden varautumistoiminnan alkua ohjasi vahvasti COVID19-pandemia ja vuodesta 2022 lähtien Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja sen myötä muuttunut turvallisuustilanne Suomessa ja Euroopassa.

Pelastuslaitos on omalta osaltaan kehittänyt myös pelastustoimen varautumista poikkeuksellisiin oloihin hankkimalla mm. merkittävän määrän varavoimakoneita ja varautumalla polttoaineen saatavuuden turvaamiseen poikkeuksellisissa olosuhteissa. Tältä osin suunnitelmallista kehittämistä jatketaan.

Väestöhälytínjärjestelmää on uusittu johtokunnan tekemään päätöksen mukaisesti ja käytöstä poistettuja hälyttimiä on purettu.

Pelastuslaitos on valvonut ja ohjannut valvonnan yhteydessä yritysten ja taloyhtiöiden omatoimisen varautumisen tasoa ja siitä laadittua pelastussuunnitelmaa suunnitelman mukaisesti. Rakennuslupavaiheessa on tarkastettu osaltaan omatoimisen varautumiselta vaadittava taso.

Poikkeusoloissa tapahtuvaa omatoimisen varautumisen johtamista varten alue on jaettu kunnittain joko suojelupiireihin ja/ tai -lohkoihin. Piiri- ja lohkojaon korvaamisesta paloasemiin perustuvalla jaolla on tehty selvitys, mutta ei ratkaisua aluejaon muuttamiseksi. Järjestelmä pyritään toteuttamaan tulevaisuudessa valtakunnallisen mallin mukaisesti.

Poikkeusolojen pelastustoimintaa varten on pyritty ylläpitämään (henkilöstönvaraus VAP), kuuden pelastuskomppanian henkilöstö- ja kalustovahvuus. Komppaniat toimivat 2 pelastusyhtymän alaisuudessa (Kouvola ja Kotka). VAP'ien määrä on säännöllisesti tarkastettu ja niiden runko muodostuu vakinaisen henkilöstön lisäksi sopimuspalokuntien henkilöstöstä.

Yhteistyössä rakennuslupaviranomaisten kanssa on huolehdittu väestönsuojien rakentamisveloitteen toteutumisesta voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

2.6. Ensihoitopalvelut

Pelastuslaitos tuottaa viidellä ambulanssilla ja 23 ensivasteyksiköllä ensihoidon palveluita Kymenlaakson akuuttipalveluille siten, että jokaisessa ambulanssissa työparin muodostaa palomies ja akuuttipalveluiden ensihoitaja sekä ensivasteyksikköjen henkilöstönä on joko pelastuslaitoksen omaa henkilöstöä (perustason ensihoitovalmius) tai sopimuspalokuntien henkilöstöä (ensiauttaja).

Järjestelmä on kustannustehokas ja synergiaetuna järjestelmä tuottaa laajan reservin suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen varautumiseen.

Yksi viidestä pelastuslaitoksen yksiköstä on ns. monitoimiyksikkö (Miehikkälä), joka kykenee vastaamaan myös harva-alueiden pelastustoimen tehtäviin. Etenkin päiväaikana tällainen yksikkö tukee merkittävällä tavalla alueen pelastustoimintaa ja vastaavien yksiköiden perustaminen olisi suotavaa myös muualle maakunnan alueelle kahden valmiutta ylläpitävän organisaation synergiaedun hyödyntämiseksi tehokkaasti.

3. RISKIANALYYSI

Palvelutasopäätös perustuu erilliseen Kymenlaakson pelastustoimen riskianalyyysiin⁹, joka sisältää toimintaympäristön arvioinnin ja pelastustoimen onnettomuuskehityksen seurannan perusteella tunnistetut keskeiset uhat ja riskit sekä niiden muutokset, joihin pelastustoimen tulee varautua. Riskianalyyysissä on huomioitu kansallisesti ja alueellisesti merkittävät riskit. Riskianalyysi sisältää pelastustoimen suorituskykyä ja pelastustoiminnan operatiivista suunnittelua kuvaavia yksityiskohtaisia tietoja, jotka ovat julkisuuslain 24.1 § 8 kohdan tarkoittamia salassa pidettäviä tietoja. Samalla tiedot päivittäisistä onnettomuuksista, häiriötilanteista ja poikkeusoloista sekä pelastustoimen palveluiden mitoitustarpeista riskien ja uhkien mukaisesti ovat suojaustasoa IV. Palvelutasopäätöksen julkisessa osassa käsitellään vain luokittelemattomia pelastustoimen mitoittamiseen liittyviä tietoja.

3.1. Riskienhallinnan perusteet pelastustoimessa

Sisäministeriö julkaisi kansallinen riskinarvio 2023¹⁰ ennakoivat Suomeen mahdollisesti kohdistuvia tapahtumia ja tilanteita, jotka voivat aiheuttaa normaalista poikkeavia toimia viranomaisille. Kymen Turva on kuntien, viranomaisten ja muiden tahojen kanssa päivittänyt yhdessä Kymenlaakson alueelliset riskinarviot¹¹, joissa on tunnistettu merkittävimmät alueelliset uhat ja häiriötilanteet. Tunnistetut ja arvioidut riskit luovat pohjaa sille, mihin alueella tulisi varautua.

Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen (SM018:00/2012) mukaan uhkien arviointi muodostuu kolmesta osasta:

1. Pelastustoimen alueet jaetaan riskiluokkiin käyttäen regressiomallia ja riskiluokan määrittäviä onnettomuuksia
2. Tunnistetaan sellaiset onnettomuustyyppit sekä yksittäiset riskikohteet, tapahtumat ja yleisötilaisuudet, joiden varalta tarvitaan erityisiä järjestelyjä
3. Seurataan onnettomuusuhkien, onnettomuuksien lukumäärän ja syiden kehitystä sekä tehdään sen perusteella johtopäätöksiä tarvittavista toimenpiteistä

Ensimmäinen osa on valtakunnallisesti yhtenäisillä perusteilla tehty luokitus, joka on kaikkien pelastuslaitosten käytössä. Alueen erityispiirteet tuleekin otettavaksi huomioon toisen ja kolmannen kohdan arvioinnissa.

⁹ Kymenlaakson pelastustoimen riskianalyysi 2023 (TL IV).

¹⁰ [Valtioneuvosto. Kansallinen riskinarvio 2023.](#)

¹¹ [Kymenlaakson alueellinen riskinarvio 2023.](#)

Riskiluokka määritellään jokaiselle riskiruudulle. Riskiluokka määräytyy kullekin ruudulle regressiomallin avulla arvioidun riskitason perusteella ja tapahtuneiden riskiluokanmäärittävien onnettomuuksien perusteella.

Riskiluokan määrittävillä onnettomuuksilla tarkoitetaan rakennuspaloja ja -vaaroja, liikennevälinepaloja, muita tulipaloja, liikenneonnettomuuksia, sortumia/sortumavaaroja, räjähdyksiä/räjähdysvaaroja, vaarallisten aineiden onnettomuuksia ja kiireelliseksi luokiteltuja ihmisen pelastamistehtäviä. Riskitason tarkoituksena on osoittaa, missä ruuduissa A- ja B-kiireellisyysluokan pelastustoimintaa edellyttäviä onnettomuuksia tapahtuu kaikkein todennäköisimmin.”

Kymenlaakson alueen riskikartoitus ja -analyysi on päivitetty vuonna 2023 voimassa olevien valtakunnallisten periaatteiden mukaisesti:

Valtakunnallisesti riskiluokkien määrittämisperusteena käytetään regressiomallilla määritettyä riskitasoa. Regressiomallin selittäjinä ovat asukasluku, kerrosala ja niiden yhteisvaikutus. Regressiomalli on kehitetty toteutuneiden rakennuspalojen perusteella. Mallin avulla ennustetaan riskitaso kullekin 1 km x 1km ruudulle.

Regressiomallilla määritellyn riskitason lisäksi pelastuslaitos arvioi ne riskiruudut, joissa on tapahtunut riskiluokan määrittäviä onnettomuuksia viiden vuoden seurantajaksolla keskimäärin vähintään kaksi vuosittain. Pelastuslaitos voi arvioinnin perusteella korottaa riskiruudun riskiluokkaa seuraavasti:

Riskiruutu, jossa on tapahtunut vähintään 10 riskiluokan määrittävää onnettomuutta vuodessa viiden vuoden seurantajaksolla, voidaan korottaa riskiluokkaan I.

Riskiruutu, jossa on tapahtunut vähintään kaksi mutta vähemmän kuin 10 riskiluokan määrittävää onnettomuutta vuodessa viiden vuoden seurantajaksolla, voidaan korottaa riskiluokkaan II.

3.2. Toimintaympäristön arviointi

Pelastustoimen riskianalyyssissä on tarkasteltu Kymenlaakson maakunnan aluetta kirjallisten lähteiden, ajankohtaisten pelastustoimen tilastojen, sisäministeriön toimittaman riskiruutuaineiston sekä paikkatietoanalyysien pohjalta. Kymenlaakson alueen toimintaympäristön keskeiset muutosvoimat sekä alueellinen kehitys on huomioitu saatavilla olevien tietojen kautta.

Toimintaympäristöanalyysissä on huomioitu esimerkiksi lainsäädännön kehitys, alueen ympäristö ja luonto, ilmastonmuutoksen aiheuttamat vaikutukset pelastustoiminnalle, väestönkehitys, rakennettu ympäristö, liikenneverkko ja –määrät sekä teknologinen kehitys. Pelastustoimen riskianalyyssissä on erityisesti tarkasteltu kokonaisuuksia, jotka vaikuttavat nyt ja mahdollisesti tulevaisuudessa pelastuslaitoksen palvelutuotantoon. Näin on pyritty ennakoimaan mahdollisia palvelutuotannon muutoksia sekä kehittämistoimia pelastustoimen järjestämiselle. Toimintaympäristöanalyysiä on tehty

huomioiden päivittäiset onnettomuudet, häiriötilanteet ja valmiuslaissa (1552/2011) määritellyt poikkeusolot. Kymenlaakson pelastuslaitoksen valmiussuunnitelmassa¹² (TLIV) on esitetty tarkemmin valmiuslain mukaisten riskien arviointi.

3.3. Riskienhallintakeinojen määrittely

Pelastustoimessa riskejä kyetään hallitsemaan ja vaikuttamaan eri keinoilla. Tunnistettujen ilmiöiden, uhkien, eri riskien sekä trendien vaikutuksiin voidaan pelastustoimessa käytössä olevilla työkaluilla saada haluttuja tilanteita ennakoivia, onnettomuuksien aikana sekä niiden jälkeen toteuttamalla erilaisia toimia.

Riskianalyysi on laadittu päivittäisonnettomuuksien, häiriötilanteiden ja poikkeusolojen osalta. Riskianalyysin perusteella pelastustoimen palvelut mitoitetaan riskien ja uhkien mukaisesti. Riskien ja uhkien perusteella määritellään toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden taso.

Kymenlaakson pelastuslaitos tunnisti riskianalyysissään keskeisiä ajanhetkeen liittyviä ilmiöitä, riskejä sekä meneillään olevia trendejä. Ilmiöihin liittyvässä analyysissä hyödynnettiin pelastustoimen oman tilastoinnin lisäksi ulkopuolista tilastoaineistoa sekä haettiin niitä tukevia ja syventäviä selvityksiä ajankohtaisista ilmiöistä, uhkista, riskeistä ja trendeistä. Lisäksi kyettiin tunnistamaan yhteiskunnan yleisien muutosilmiöiden vaikutuksia pelastustoimeen ja sen toimintaympäristön ennakointiin.

Tunnistettujen keskeisten havaintojen osalta toteutettiin ristiintaulukoinnit matriisimaisesti hallintakeinojen sekä toimintoihin liittyvien huomioiden osalta. Tunnistetut asiakokonaisuudet on arvioitu pelastuslaitoksella toteuttavien keinomenetelmien kautta sekä tunnistettu että kirjattu tarvittavat huomiot jokaisesta asiakohdasta.

Osana riskianalyysiä tarkasteltiin pelastustoimen eri tulosalueiden tuottamien palveluiden kohdentuminen päivittäisonnettomuuksiin, suuronnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin sekä yksittäisiin riskikohteisiin sekä erillisiin näihin liittyviin toimintoihin.

3.4. Palveluiden mitoitusperusteet

Pelastuslaitoksen palvelutuotantoa ja suorituskyvyn sijoittelua on tarkasteltu pelastustoimintaan liittyvien perus- ja erityisvalmiuksien kautta. Kymenlaakson toimintaympäristön kooste sekä keskeiset huomiot on jaoteltu kuuteen eri alakohtaan 1. Onnettomuuksien ehkäisyn mitoitusperusteet, 2. pelastustoiminnan mitoitusperusteet, 3. Väestönsuojelun mitoitusperusteet, jossa on määritelty vaatimukset pelastustoimen vastuulla oleviin väestönsuojelutehtäviin, 4. huoltovarmuuden ja tukipalveluiden mitoitusperusteet, 5. pelastuslaitoksen tuottaman ensihoidon- ja ensivasteen mitoitusperusteet sekä 6. pelastuslaitoksen henkilöstö.

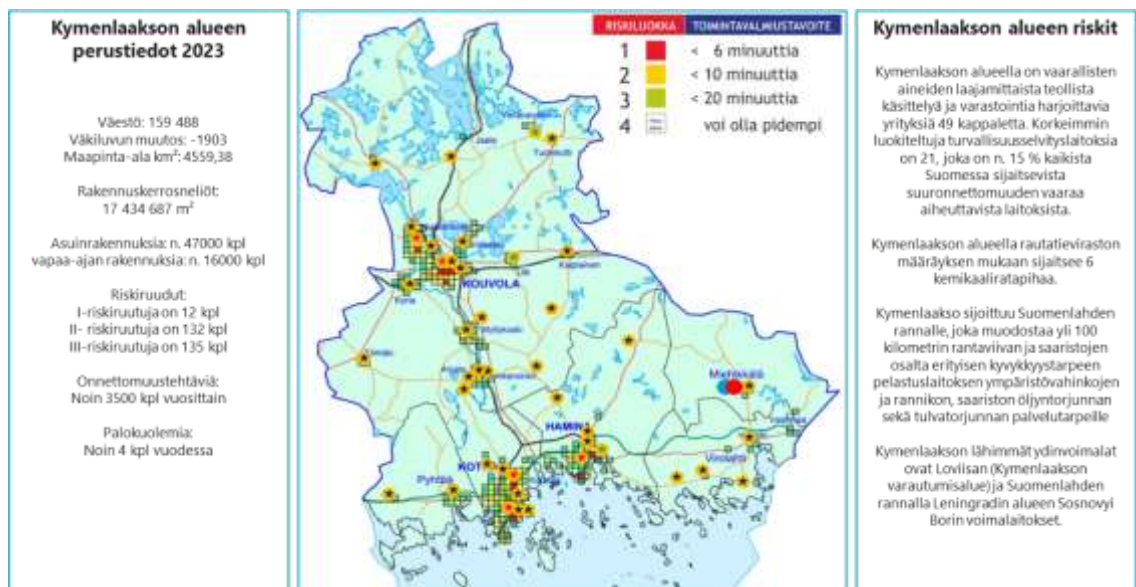
¹² Kymenlaakson pelastuslaitoksen valmiussuunnitelma (TLIV)

Jokainen alakohta kuvailee lyhyesti Pelastuslaitoksen palvelujen sekä toimintaan liittyvän suorituskyvyn sekä huoltovarmuuden laadullisia sekä määrällisiä kokonaisuuksia. Tarkemmat tiedot mitoitusperusteista ja suorituskyvyn määristä on listattu pelastuslaitoksen riskianalyyysiin (TLIV).

3.4.1. Kymenlaakson toimintaympäristö

Kymenlaakso on Suomen kaakkoisosassa sijaitseva alue, joka rajoittuu etelässä Suomenlahteen, lounaassa Uudenmaan, luoteessa Päijät-Hämeen ja pohjoisessa Etelä-Savon ja idässä Etelä-Karjalan alueisiin. Lisäksi idässä on rajaa Venäjän kanssa. Alueella on noin 160 000 asukasta ja se kattaa noin 4558 neliökilometrin kokoisen alueen. Kymenlaakson alueella korostuu luontoarvot metsien, järvien, jokien sekä laajojen luonnonsuojelualueiden kautta. Alueen suurin joki on Kymijoki, joka on yksi Suomen suurimmista joista ja tärkeä alueen teollisuudelle, luonnolle sekä toimii vesivoiman lähteenä. Kymenlaakson edustan merialueella on saaria yli 400 kpl, joissa osassa on pysyvää sekä loma-asutusta ja sisävesiä on yhteensä 364 neliökilometriä.

Pelastuslaitos ylläpitää toimintavalmiutta siten, että kiireellisissä pelastustehtävissä pelastustoiminnan toimintavalmiusaika toteutuu riskiruudulle päätetyn toimintavalmiusaikatavoitteen mukaisesti sekä ylläpitää toimintavalmiutta suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen varalta. Kuvassa 2. on esitetty alueen päivitetty riskiruutuaineisto sekä keskeisiin riskeihin liittyvät pelastustoiminnan mitoitusasiakokonaisuudet.

Kuva 2. Kymenlaakson alueen perustiedot ja keskeiset riskit (Lähde: Kymenlaakson pelastuslaitos 2023.)

3.4.2. Onnettomuuksien ehkäisyn mitoitusperusteet

Onnettomuuksien ehkäisyn tulee voida vastata mm. alueen rakennetun ympäristön tuomiin haasteisiin. Näihin kuuluu noin 3000 pelastusviranomaisen valvottavaa erityiskohdetta, joissa yksittäinen kohde voi pitää sisällään useita rakennuksia sekä n.

47000 asuinrakennusta. Onnettomuuksien ehkäisyn resurssia tulee lisäksi erityisesti kohdentaa alueen suuronnettomuuden vaaraa aiheuttaviin laitoksiin niin ohjaavassa, turvallisuusviestinnällisessä kuin valvovan viranomaisenkin roolissa. Alueen väestöpohja tulee kattavasti huomioida, jotta esim. turvallisuusviestinnän keinoin tavoitetaan alueen asukkaita eri tavoin.

Säännöllisten valvontatoimenpiteiden suunnittelussa käytetään Esa Kokin ja Jarkko Jäntin vuonna 2009 laatimaa valtakunnallista tilastoa, jossa on huomioitu rakennuksessa harjoitettava toiminta, onnettomuustiheys, tapahtuneet henkilövahingot sekä menetetty omaisuusarvo. Valtakunnallinen tilastollinen tarkastelu ei kuitenkaan tuota riittävän tarkkaa analyysiä Kymenlaakson alueen uhkista ja riskeistä, eikä suoranaisesti ihmisen toiminnasta aiheutuvia riskejä. Riskien arvioinnissa otetaan huomioon paikalliset olosuhteet, kuten esimerkiksi satamat ja suurteollisuus sekä ennen muuta ihmisen toiminta.

Omatoimista varautumista on perustellusti syytä korostaa erityisesti suuronnettomuusvaaraa aiheuttavien teollisuuskohteiden konsultaatiovyöhykkeellä. Keskimääräistä valvontaväliä voidaan lyhentää tai pidentää tosiasiallisen uhkan tai riskinarvion sekä kohteessa harjoitetun toiminnan perusteella. Valvontasuunnitelma laaditaan vuosittain perustuen riskienarviointiin. Valvontasuunnitelmassa on esitetty ne painopisteet, joihin valvontaa kohdistetaan. Valvonnan toimenpiteet ja painopisteet voivat vaihdella vuosittain tai sitä voidaan muuttaa esimerkiksi poikkeusolojen tai muun ulkoisen vaikuttavan tekijän edellyttäessä.

3.4.3. Pelastustoiminnan mitoituserusteet

Pelastustoimintaan liittyvät mitoituserusteet muodostuvat lainsäädännöstä, asetuksista sekä toimintaa ohjaavista asiakirjoista. Palvelutuotannon tulee vastata alueellisista riskeistä muodostettua tarvetta eri suorituskyvyille, erikoiskalustolle ja samalla olla laajennettavissa erilaisten suuronnettomuuksien sekä kansainvälisten tehtävien vaatimusten mukaisiksi.

Pelastustoiminnan johtamisen suorituskykyjen mitoituserusteiden määrät liittyvät tunnistettuihin toimintaan liittyviin varautumistasoihin sekä johtamisen resurssitarpeisiin. Pelastuslaitoksen johtamisjärjestelmä on kolmiportainen, jossa päivystävä päällikkö, päivystävät palomestarit ja ryhmänjohtajapäivystäjät toimivat pelastustoiminnan johtajina.

Kymenlaakson pelastuslaitoksella johtamistoimintaa voidaan toteuttaa myös kiinteistä paloasemien yhteyteen rakennetuista tilanne- ja johtokeskustiloista joiden miehittämisestä päättää pelastustoiminnan johtaja. Pelastuslaitoksella on valmiuden kohottamiseen olemassa olevat parametrit. Niiden avulla pelastuslaitoksen valmius voidaan perusvalmiuden kautta nostaa tehostettuun tai täysvalmiuteen.

Pelastuslaitoksella tulee olla pelastustoiminnan palvelutuotannon osalta olla vakituisten sekä sopimuspalokuntien yhteenlasketun määrä osalta käytössään seuraavia suuntaa antavia kyvykkyysiksiä:

- Savusukelluskelpoisia yli 200 henkilöä
- Kemikaalisukelluskelpoisia yli 100
- Pintapelastuskelpoisia yli 200
- Vesisukelluskelpoisia yli 30
- Putoamisvaarallisella alueella toimivia henkilöitä (PVAT I ja II) yli 300

Pelastuslaitoksen palvelut vaativat myös erilaista pelastuskalustoa, sammutusyksiköitä sekä erikoiskalustoa noin 150 yksikköä. Pelastuslaitoksella on erilaisia monitoimi- ja ympäristövahinkojen torjuntaan suunniteltuja veneitä noin 40 kappaletta.

Väestönsuojelun mitoitusperusteet, jossa on määritelty vaatimukset pelastustoimen vastuulla oleviin väestönsuojelutehtäviin

Väestönsuojelun mitoituksessa Kymenlaaksossa tulee huomioida niin maakunnan sisältä kuin ulkopuoleltakin tulevat uhat alueen väestölle. Mitoitusperusteena alueen sisäisille uhille on mm. suuronnettomuuden aiheuttamat vaikutukset ympäröivälle väestölle. Väestöä tulee tiedottaa alueen uhkista (turvallisuustiedotteet) sekä varoittaa keskeisillä alueilla ja väestökeskittymissä. Väestön suojaamiseen tarkoitettujen väestönsuojien rakentamista ja niiden ylläpitoa alueella tulee valvoa.

Mahdollisiin laajamittaisiin evakointeihin tulee varautua ennakkoon suunnittelulla, harjoittelulla sekä sidosryhmä-yhteistyöllä. Suorituskykyä tulee olla myös säteilyvalvontaan ja suunnitelma säteilyvaaraonnettomuuden varalle.

3.4.4. Huoltovarmuuden ja tukipalveluiden mitoitusperusteet

Huoltovarmuuden tavoitteena on varmistaa pelastustoimen kyky vastata erilaisiin päivittäisiin onnettomuuksiin tai muihin hätätilanteisiin normaalioloissa, häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa. Huoltovarmuuden ja tukipalveluiden mitoitusperusteet liittyvät palvelutuotannon toteuttamisen määrittelevään lainsäädäntöön, kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin olosuhteisiin sekä riskianalyyysiin. Huoltovarmuus tukee pelastuslaitoksen ydinprosessien toteutumista onnettomuuksien ehkäisyn, pelastustoiminnan, väestönsuojelun sekä ensihoidon palveluiden osalta.

Huoltovarmuuden rakentumisessa otetaan huomioon pelastuslaitoksen toimintakyky erilaisissa olosuhteissa. Tähän sisältyy esimerkiksi kyky vastata useisiin samanaikaisiin onnettomuuksiin sekä hälytyksiin, joustavuus toimia eri toimintaympäristöissä ja kyky ylläpitää palvelutuotantoa kaikkien siihen liittyvien toiminnallisten osien osalta pitkäkestoisissa tehtävissä.

Pelastuslaitos hankkii ja varastoi poikkeusoloja varten tarvitsemansa materiaalin. Hankintoja tehdessä tulee huomioida materiaalin käytettävyys poikkeusoloissa. Materiaalihankinnat jaetaan kahteen osaan: ennakolta hankittavaan ja toimeenpanovaiheessa hankittavaan materiaaliin.

3.4.5. Pelastuslaitoksen tuottaman ensihoidon- ja ensivasteen mitoitusperusteet

Pelastuslaitoksen tuottaman ensihoidon- ja ensivasteen mitoitus perustuu ensihoidon palvelutasopäätöksessä määriteltyihin tavoitteisiin potilaiden tavoittamisajasta. Pelastuslaitos tuottaa pelastajan viiteen välittömän lähtövalmiuden ympärivuorokautiseen ensihoitoyksikköön, joista yksi on Miehikkälä-Virolahti alueella päivystävä monitoimiyksikkö. Pelastuslaitos huomioi mitoituksessa myös varautumisen yhteiskunnan poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin ylläpitämällä ensihoidon velvoitteita noin sadalla pelastajalla. Pelastuslaitoksen ensihoidon yksiköiden sijoittelu ja henkilöstöltä edellytetty koulutus määritellään ensihoidon palvelutasopäätöksen palvelusuunnitelmassa.

Pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluun kuuluvaa ensivastetoimintaa viidellä välittömän lähtövalmiuden vakinaisella pelastusyksiköllä. Lisäksi ensivastepalvelua tuotetaan aluskalustolla ja 19:sta sopimuspalkokunnan yksiköllä. Pelastuslaitoksen ensivasteen hälytysvasteista sovitaan ensihoitopalvelusta vastaavan lääkärin kanssa.

3.4.6. Pelastuslaitoksen henkilöstö

Pelastuslaitoksen hallinnossa työskentelevien henkilöiden määrä on vuosien saatossa vähennetty vastaamaan silloisen kunnallisen liikelaitoksen mukaisia tarpeita. Uudistuneen lainsäädännön ja muuttuvan toimintaympäristön aiheuttamien riskien sekä niihin varautumiseen tarvittavan osaamisen määrän lisääntyminen pelastuslaitoksen palvelujen tuottamiseen. Uudistukset ovat lisänneet hallintoon liittyviä toimia niin hyvinvointialueen konsernin, aluehallintoviraston ja ministeriöiden kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Pelastuslaitoksella työskentelee tällä hetkellä noin 185 työntekijää, jotka ovat toimialanjahtajan (pelastusjohtaja) alaisessa linjaorganisaatiossa jakaantuneet kolmeen tulosalueeseen turvallisuuspalvelut, pelastuspalvelut ja pelastustoimen kehittämis- ja tukipalvelut.

Pelastuslaitoksella työskentelevien pelastajien keski- ja mediaani-ikä on noussut 15 vuoden aikana noin 5 vuotta ja paloiesimiesten keski- ja mediaani-ikä on noussut 15 vuoden aikana noin 10 vuotta. Henkilöstön ikärakenteen nousu vaikuttaa työkykyyn suunnatuista korjaavista ja ylläpitävistä toimista huolimatta pelastustoimen suorituskykyyn vaativissa pelastustoimen tilanteissa.

3.5. Tulokset ja johtopäätökset

Kymenlaakson pelastustoimen riskianalysissä on esitetty alueen perustietojen, alueellisten- ja kansallisten riskien, alueen onnettomuushistorian sekä alueellisten riskien

muodostamia kokonaisuuksia. Näiden analyysien sekä havaintojen perusteella on muodostettu toimenpide-ehdotuksia, joilla kyetään vastaamaan keskeisiin alueen ja ympäristön muodostamiin uhkiin sekä yhteiskunnan yleisien muutosilmiöiden vaatimukseen pelastustoimelle.

Keskeisissä havainnoissa ja toimenpide-ehdotuksissa luodaan kehykset pelastuslaitoksen tunnistamille ilmiöille, riskeille, uhkille ja trendeille joiden osalta pelastuslaitoksen tuottamien palvelujen sekä siihen liittyvän suorituskyvyn osalta tulee toteuttaa tunnistettuja kehitystoimenpiteitä.

Suuronnettomuusvaaralliset kohteet ja ympäristövahinkojen torjunta

Kymenlaakso profiloituu vaarallisten aineiden laajamittaista teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavien yritysten, kemikaaliratapihojen sekä kehittyvän teollisuuden kautta alueeksi, jossa pelastustoimen CBRNE -suorituskyky niin pelastustoiminnan kuin onnettomuuksien ehkäisyn osalta korostuu.

Toimenpide-ehdotus: Pelastuslaitokselle lisätään asiantuntijatyöpanosta alueen ulkoisten pelastussuunnitelmien vaatimien kohteiden osalle. Pelastuslaitos kehittää ja täydentää CBRNE ja ympäristövahinkojen torjuntaan liittyvää suorituskykyään.

Väestön ikääntyminen

Kymenlaaksossa väestö ikääntyy ja on iäkkäämpää kuin keskiarvolta koko valtakunnassa. Tämä johtaa tietyn tyyppisten onnettomuusriskien kohoamiseen ja toteumaan.

Toimenpide-ehdotus: Pelastuslaitos lisää viranomaisyhteistyötä onnettomuuksien ehkäisyyn.

Sään ääri-ilmiöt

Sään ääri-ilmiöt ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautuminen pelastustoimessa. Maastopalariskin kasvu, myrskyjen vaikutusten voimistuminen, tulvariskien kasvu.

Toimenpide-ehdotus: Pelastuslaitos kehittää sään ääri-ilmiöihin liittyviä suorituskykyään erityisesti tulvakalustoon, laajoihin maastopaloihin sekä palvelutuotannon häiriönsietokykykseen.

Pelastustoimen teknologinen kehitys ja TKI-toiminta

Pelastuslaitoksen tulee aktiivisesti kehittää sekä hyödyntää toimintaansa liittyviä teknologiaratkaisuja. Pelastuslaitoksen suorituskyvyn kehittäminen ja tehokkuuden

lisääminen pelastustoiminnan menetelmissä ja työturvallisuudessa sekä onnettomuuksien ehkäisyssä tulee huomioida kattavasti. Pelastuslaitoksen tutkimus- kehittämis ja innovaatiotoiminnalla tuetaan nykyisiä ja uusia muodostuvia suorituskykyjä sekä kyvykkyyttä.

Toimenpide-ehdotus: Pelastuslaitos osallistuu erilaisiin kansallisiin ja kansainvälisiin TKI-hankkeisiin, joilla tuetaan pelastuslaitoksen kaikkien tulosalueiden palvelutuotantoa. Pelastuslaitos integroituu tarkoituksenmukaisesti Kymenlaakson hyvinvointialueen konsernin tuottamiin palveluihin.

Liikenneonnettomuudet

Kymenlaaksossa tapahtuu noin 550 liikenneonnettomuutta vuosittain. Kymenlaaksossa tapahtuu tieliikenneonnettomuuksia väkimmääärän suhteutettuna keskimääräistä enemmän. Vakavimmat liikenneonnettomuudet tapahtuvat maakunnan valtateillä.

Pelastuslaitoksen tulee aktiivisesti kehittää pelastushenkilöstön tieliikennepelastamisen osaamista ja ylläpitää ja kehittää kalustollista valmiutta.

Toimenpide-ehdotus: Tieliikennepelastamiseen tarvittavaa välineistöä tulee olla riittävästi ja osaaminen tulee olla nykyaikaista sekä seurata ajoneuvoteknologian kehitystä. Pelastuslaitoksen palvelukyvyyn tulee vastata alueen riskejä.

Palokuolemat

Palokuolemien seurantaa on ylläpidetty vuodesta 2004 alkaen. Kymenlaaksossa rakennuspaloissa menehtyy vuosittain keskimäärin 4 henkilöä.

Toimenpide-ehdotus: Pelastuslaitos kouluttaa ja lisää palontutkintaan osallistuvaa henkilöstöä sekä tehostaa palotutkinnan keinoin saatujen johtopäätösten huomioimista palvelutuotannossa. Pelastuslaitos tehostaa onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvää yhteistyötä eri viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Pelastuslaitoksen huoltovarmuuden ja tukipalvelujen kehittäminen

Huoltovarmuuden ylläpito, materiaalinen hallinta ja tukipalvelujen toimivuus ovat tärkeitä osia pelastuslaitoksen palvelutuotannon jatkuvuuden hallinnassa. Niiden avulla voidaan varmistaa palvelutuotantoon sekä tuottamiseen liittyvien resurssien riittävyys ja toimintakyky erilaisissa tilanteissa.

Pelastuslaitoksen nykyiset materiaalivarannot, materiaalinen hallinta, tukipalvelut ja huoltovarmuuden osat sekä niihin liittyvät prosessit käydään tulevan palvelutasokauden aikana läpi. Samalla selvitetään nykyiset varastointikapasiteetit sekä

yhteistyömahdollisuudet hyvinvointialueen materiaalsen varautumisen yhteensovittamisen osalta.

Pelastuslaitoksen henkilöstö

Pelastuslaitoksen henkilöstörakenteessa tulee ottaa huomioon edelleen nouseva henkilöstön keski-ikä ja sen tuomat haasteet palvelutasolle. Samoin on otettava huomioon myös henkilöstön joustava käyttö erilaisten poikkeustilanteiden aikana (esim. suuronnettomuus, ympäristövahingot, pandemia, varautuminen), jolloin henkilöstön työaikoja ja tehtäväkuvia voidaan joutua muuttamaan nopeasti ja pitkäkestoisesti. Pelastustoimella tulee olla hyvinvointialueen HR-rakenteessa valmiina tarvittava määrä eri tehtäviin sopivia vakanssipohjia, jotka voidaan ottaa tarvittaessa nopeasti käyttöön.

Pelastuslaitoksen on kyettävä ylläpitämään henkilöstön veto- ja pitovoima naapuripelastuslaitoksiin nähden tarjoamalla asianmukaiset työskentelytilat, työvälineet ja palkkataso, joka vastaa vähintään naapuripelastuslaitosten keskitasoa.

Toimenpide-ehdotus: Hyvinvointialue turvaa henkilöstön työolot ja palkkatason niin, että ne ovat vähintään naapuripelastuslaitosten keski-arvontasoa. Hyvinvointialueen HR-rakenteeseen perustetaan pelastuslaitokselle varautumisen "vakanssipankki", jota pelastuslaitos voi hyödyntää poikkeuksellisissa tilanteissa.

Pelastuslaitoksen erikois-, ajoneuvo-, vene-, ja tukikalusto

Pelastuslaitoksen erikois-, ajoneuvo-, vene ja tukikaluston keski-ikää tulee kyetä laskemaan. Hankittavan kaluston tulee vastata niitä mitoituserusteita, joita riskianalyysin mukaisesti palvelujen tuottamisessa Kymenlaakson, läheisten toiminta-alueiden ja YT-alueen osalta tarvitaan. Samalla tulee huomioida teknologinen kehitys pelastuslaitoksen palveluiden tuottamisessa.

Toimenpide-ehdotus: Pelastuslaitoksen nykyistä kalustoa kehitetään edelleen ja niiden keski-ikää lasketaan tarkoituksenmukaisesti. Pelastuslaitos seuraa toimintaympäristön muutoksia, jonka mukaisesti erikois-, ajoneuvo-, vene ja tukikalustoa uusitaan, kehitetään ja tarvittaessa lisätään.

Ensihoito- ja ensivaste

Moniammatillisilla yksiköillä voidaan tuottaa yhtäaikaaisesti terveystoimen ja pelastustoimen valmiutta. Toistaiseksi tätä hyödynnetään vain Miehikkälään-Virolahdelle sijoitetussa monitoimiyksikössä, jolla pyritään kehittämään alueellista riskienhallintaa ja tuottamaan lähipalvelut myös harva-alueelle. Moniammatilliset yksiköt ovat

kustannustehokas tapa lisätä nopeaa apua ensihoitotehtäviin ja onnettomuustilanteisiin, myös ydintaajamien ulkopuolelle.

Toimenpide-ehdotus: Selvitetään pelastuslaitoksen tuottamien moniammatillisten yksiköiden käytön tehostamista ja palveluvalikoiman laajentamista konseptin kehittämällä. Moniammatillisessa yksikössä pelastajan osaamisen nykyistä tehokkaampi hyödyntäminen, räätälöidyt hälytysvasteet ja valikoitu pelastustoimen välineistö tuottavat lisää palvelua samalla henkilöstörakenteella ja palvelee kentältä hälytettävänä yksikkönä myös pelastustoimen valmiutta. Yksikkö voi potentiaalisesti lyhentää viivettä onnettomuuspaikan tavoittamisessa ja välittömien ensitoimien aloittamisesta.

4. PALVELUTASOA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET PALVELUALUEITTAIN

Pelastuslaitoksen tuottamista palveluista on tuotettu kuvaus sekä kirjattu palvelutason nykytila. Samalla palvelujen tarpeet ja tavoitteet, päätös palvelutasosta sekä kehittämistarve on kuvattu omissa osioissaan.

4.1. Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

Pelastuslaitoksen tulee pelastuslain 379/2011 27 §:n mukaan huolehtia pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta, turvallisuusviestinnästä sekä valvontatehtävistä. Toimenpiteiden tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa. Hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii em. tehtävistä.

4.1.1. Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä kuuluvat osaksi jokaisen pelastuslaitoksen työntekijän työtehtävää. Ohjauksella ja neuvonnalla tuetaan pelastuslain velvoitteiden toteutumista. Tämä tarkoittaa alueen ihmisten, toiminnanharjoittajien ja muiden yhteisöjen ohjaamista pelastuslaissa säädettyjen velvoitteiden täyttämässä. Ohjausta voi olla esimerkiksi pelastussuunnitelmien ja poistumisturvallisuusselvitysten laatimisen ohjaus ja arviointi. Ohjausta ja neuvontaa toteutetaan osana normaalia valvontaa ja turvallisuusviestintää, sekä myös pelastustoiminnan yhteydessä.

Turvallisuusviestintä kohdennetaan riskiperusteisesti ja se on tasapuolista alueellisesti tarkasteltuna. Turvallisuusviestintää toteutetaan vuosittain päivittyvän turvallisuusviestintäsuunnitelman mukaisesti. Eri kohderyhmiä tavoitetaan Kymenlaakson alueella tasapuolisesti. Koordinointivastuu turvallisuusviestinnästä on turvallisuuspalvelujen paloinsinööriillä. Turvallisuusviestintään on resursoitu noin kolme henkilötyövuotta.

Pelastuslaitos, yhteistyökumppaninaan Kaakkois-Suomen pelastusalanliitto järjestää erilaisia turvallisuusviestintä- ja koulutustilaisuuksia. Turvallisuusviestintätilaisuuksia järjestävät pelastuslaitoksen työntekijät ja Kymenlaakson sopimuspalokunnat. Vuosittain erillisiä turvallisuusviestintätilaisuuksia järjestetään keskimäärin yli 400 ja niihin osallistuu noin 38.000 henkilöä. Eri turvallisuusviestinnän keinoin tavoitetaan jopa noin 20 % kymenlaaksolaisista.

Neuvontaa pelastuslaitos antaa muun muassa toimimisesta hätätilanteessa. Neuvonnan tueksi on laadittu erilaisia graafisia julkaisuja ja ohjeita, mitkä ovat saatavilla myös digitaalisena versiona.

Pelastuslaitos seuraa jatkuvasti paikallisia onnettomuusuhkia ja reagoi niihin soveltuvin turvallisuusviestinnän keinoin tukeakseen kymenlaaksolaisten omatoimista onnettomuuksiin varautumista.

Pelastuslaitos osallistuu vuosittain valtakunnallisiin turvallisuusviestintäkampanjoihin. Merkittävimmät kampanjat Kymenlaaksossa ovat peruskoulun 8. luokkalaisille suunnattu NouHätä! -kampanja sekä toisen asteen opiskelijoille suunnattu Punainen Liitu. Näiden lisäksi osallistumme vuosittain järjestettäviin Päivä paloasemalla ja 112-päivä kampanjoihin.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitos huolehtii alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jolla tuetaan asiakkaidemme turvallisuuden parantamista, onnettomuuksien ennalta ehkäisyä ja onnettomuusvaikutusten vähentämistä.

Turvallisuusviestintää tehdään monikanavaisesti ja siinä hyödynnetään digitaalisia palveluita. Ohjauksella, neuvonnalla ja turvallisuusviestinnällä mahdollistetaan kansalaistaitojen sekä turvallisuusosaamisen kehittyminen elämänkaaren kaikissa vaiheissa ja toimintaympäristöissä.

Turvallisuusviestintäsuunnitelma ohjaa pelastuslaitoksen turvallisuusviestintää ja suunnitelma tarkastetaan vuosittain. Turvallisuusviestintäsuunnitelma ohjaa yksityiskohtaisempia tavoitteita ja siinä asetetaan toteutustavat eri kohderyhmille. Tavoitteena on turvallisuusviestinnän kohdistaminen vaikuttavasti ja alueellisesti tasapuolisesti. Turvallisuusviestinnän tulisi olla osana kaikkea viestintää ja näkyä enemmän pelastuslaitoksen ulkoisessa viestinnässä. Turvallisuusviestintää tehdään monikanavaisesti ja siinä hyödynnetään enemmän digitaalisia palveluita. Turvallisuusviestinnällä mahdollistetaan kansalaistaitojen ja turvallisuusosaamisen kehittyminen elämänkaaren kaikissa vaiheissa ja toimintaympäristöissä. Pelastuslaitos pyrkii tapaamaan jokaisen alueella asuvan lapsen ja nuoren 4 kertaa ennen kuin he täyttävät 25 vuotta.

Ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän tavoitteena on, että pelastussuunnitelmat ja poistumisturvallisuus selvitykset ovat ajan tasalla ja niiden mukaista toimintaa harjoitellaan. Pelastustoimen laitteet ovat tarkoituksenmukaisia ja laitteiden kunnossapito on ennakoivaa. Lakisääteiset harjoitukset toteutetaan yhdessä toiminnanharjoittajien ja eri viranomaisten kanssa ja ne osaltaan toteuttavat pelastusviranomaiselle säädettyä ohjausvelvoitetta.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos edistää, tukee ja seuraa pelastuslain velvoitteiden toteutumista.

Ohjaus ja neuvonta ovat erillistä toimintaa sekä osana turvallisuusviestintää, että normaalia valvontatoimintaa. Ohjauksella parannetaan turvallisuutta, ennaltaehkäistään onnettomuuksia ja vähennetään tapahtuneita onnettomuusvahinkoja.

Turvallisuusviestinnän palveluja tuotetaan riskianalyysin perusteella, erillisen vuosittain päivitetävän turvallisuusviestintäsuunnitelman mukaisesti.

Turvallisuusviestintäsuunnitelmassa huomioidaan vaikuttavuus ja eri asiakasryhmien tarpeet.

Työhön varataan noin 3 htv:tä.

Palvelutason kehittämistarve

Ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän kehittämistarpeena on entistä nopeampi reagointi ajankohtaisiin ilmiöihin, kuten vaikkapa ala-asteikäisten lasten luvattomaan tulenkäyttöön ennalta ehkäisevästi. Samalla saataisiin luonnollinen jatkumo lasten ja nuorten "turvallisuusviestintäpolkuun" aina päiväkodista toisen asteen koulutukseen asti. Lisäksi nopealla reagoinnilla vahvistetaan ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän vaikuttavuutta.

Turvallisuusviestintää suuronnettomuuskohteisiin tulee jatkaa huomioiden erityisesti kohteiden omatoiminen varautuminen, yhteistoiminta ja onnettomuuksien vaikutusten rajaaminen. Lisäksi turvallisuusviestinnässä tulee kiinnittää huomiota teknologian kehitykseen ja sen vaikutuksiin onnettomuuskehityksessä, esim. teollisuudessa ja liikenteessä.

4.1.2. Palontutkinta

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Palontutkinnan tarkoituksena on paloturvallisuuden lisääminen, onnettomuuksien ja vaaratilanteiden ehkäiseminen sekä aiheutuvien vahinkojen vähentäminen.

Palontutkinnan tavoitteena on kehittää onnettomuuksien ehkäisyä ja pelastustoimintaa.

Onnettomuusraportointi tapahtuu valtakunnalliseen Pronto-ohjelmaan. Erillinen palotutkintaseloste laaditaan tulipaloista, joissa ihminen loukkaantuu vakavasti tai menehtyy. Valtakunnallisesti suoritetaan palonsyiden teematutkimuksia, esim. linja-

autopalot, metallisten savuhormien aiheuttamat palot, sähkölaitteiden aiheuttamat palot, palon ja savukaasujen vaikutus pelastautumismahdollisuuksiin kerrostalossa.

Pelastustoiminnan johtajan tehtävään kuuluu arvioida tulipalon syttymissyy. Pelastuslaitoksen henkilökunnasta on nimetty palontutkintaan henkilöitä, jotka suorittavat palotutkinnan pelastustoiminnan johtajan apuna ja laativat tarvittaessa erillisen palotutkintaselosteen. Palontutkintaa toteutetaan kolmella palontutkintatasolla (I, II ja III). Tason 1 palontutkinta tehdään jokaisesta tulipalosta ja sen toteuttaa pelastustoiminnan johtaja. Tason 2 palontutkinta on kattavampi ja onnettomuuden laajuuteen sekä siihen vaikuttaneisiin tekijöihin perehdytään tarkemmin. Samalla tämä tehty tutkinta dokumentoidaan erilliselle PRONTO-sovelluksesta löytyvälle palontutkintaselosteelle. Palontutkinnan taso 3 tehdään osana muuta tutkintaa tai erityisen merkittävässä tapauksissa. Tason 3 palontutkintaan osallistuu pelastusviranomaisen lisäksi usein myös pelastuslaitoksen organisaation ulkopuolisia jäseniä. Jäsenistä kootaan työryhmä, jonka tutkinnan tulokset raportoidaan tason 2 tutkinnan tavoin ja siitä vastaa tehtävään koulutettu palontutkija.

Palontutkinnassa tehdään tiivistä yhteistyötä poliisin sekä muiden tarvittavien viranomaisten kanssa. Pelastuslaitoksen turvallisuuspalvelujen tulosalueen kanssa tehdään yhteistyötä turvallisuusviestinnän sekä konkreettisten toimenpiteiden kehittämiseksi. Pelastuslaitos toimii myös aktiivisesti kansallisessa palontutkintafoorumissa yhdessä muiden pelastuslaitosten kanssa. Pelastuslaitoksen henkilöstöä osallistuu valtakunnallisiin palontutkintakoulutuksiin ja seminaareihin.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Onnettomuus- ja palontutkintaa kehitetään kouluttamalla pelastustehtävien johtamistehtävissä toimivia henkilöitä. Koulutustilaisuuksia ovat mm: palontutkinnan perus- ja täydennyskoulutus, tuhotyörikosten tutkintakurssi, palontutkinnan kehittämisseminaarit, PRONTO-koulutus. Kymenlaakson pelastuslaitoksella on nimettyjä palontutkijoita 6 henkilöä, jotka toimivat oman toimen ohella edellä mainitussa tehtävässä.

Pelastuslaitos suoritti vuonna 2022 palontutkintatehtäviä seuraavasti:

- tasolla I = 458
- tasolla II = 18
- tasolla III = 0

Palontutkintatehtäviä oli yhteensä vuonna 2022 476 kappaletta. Syttymissyy selvitettiin 425 tulipalossa.

Pelastuslaitoksen palontutkintaa toteutetaan riskianalyysin keskeisten riskien sekä tapahtuvien onnettomuuksien tarpeiden mukaisesti. Pelastuslaitoksella on tarve toteuttaa kaikkia palontutkinnan tasoja. Kaikkien tulipalojen osalta arvioidaan tulipalon syttymissyy ja oman toiminnan arvioimisella kehitetään pelastustoimintaa. Oman toiminnan arvioinnissa tehdään yhteistyötä pelastuslaitosten kumppanuusverkostossa ja naapurilaitosten kesken.

Oman toiminnan kehittämisessä ja dokumentoinnissa hyödynnetään palontutkinnasta saatua materiaalia ja kokemusta. Palontutkinnassa hyödynnetään johtamisjärjestelmän tukitoimintoja, kuten pelastusyksiköihin asennettuja kamerajärjestelmiä sekä tukijohtamisessa tehtyjä havaintoja ja kamerataltiointeja.

Pelastuslaitos osallistuu valtakunnalliseen palontutkinnan kehittämiseen muiden pelastuslaitosten kanssa. Pelastuslaitos tekee aloitteita tai esityksiä valtakunnallisen paloturvallisuuden kehittämiseksi.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Kaikkien tulipalojen osalta pelastustoiminnan johtaja arvioi palojen syttymissyyt ja toteuttaa tulipalon tutkinnan määritetyllä palontutkintatasolla.

Erillinen palontutkinta suoritetaan paloista, joissa on tapahtunut huomattava omaisuusvahinko, henkilövahinko tai muun syyn perusteella.

Onnettomuus- ja palontutkinnassa tehdään tarvittavien yhteistyötahojen, kuten poliisin, turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Onnettomuustutkintakeskuksen kanssa.

Palontutkintaan resursoidaan noin 0,5 henkilötyövuotta.

Palvelutason kehittämistarve

Pelastustehtävien johtamisessa toimiville henkilöille annetaan lisäkoulutusta onnettomuus- ja palontutkintaan. Pelastuslaitos kouluttaa tarvittavan määrän lisää palontutkintaan (palontutkintaryhmä) osallistuvaa henkilöstöä sekä tehostaa palontutkinnan keinoin saatujen johtopäätösten huomioimista palvelutuotannossa. Pelastuslaitos tehostaa onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvää yhteistyötä eri viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

4.1.3. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Tavoitteena pelastuslaitoksen onnettomuuksien ehkäisyydelle on yhteistyön keinoin estää onnettomuuksia ennalta. Tähän kuuluvat toiminnot ovat osa valvontaa ja turvallisuusviestintää.

Pelastuslaitos on tunnistanut useita toimijoita, joiden kanssa tehdään yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Tällaisia toimijoita ovat esim. kaavoittajat, rakennusvalvontaviranomaiset, ympäristöterveydenhuollon viranomaiset, turvallisuus- ja kemikaalivirasto, poliisi- sekä sosiaali- ja terveystoimikunnat sekä yksityiset toiminnanharjoittajat ja yhteisöt.

Vuoden 2012 alussa käynnistettiin Kymenlaakson valmius- ja turvallisuusfoorumien eli Kymen Turvan toiminta. Kymen Turva toimii maakunnan kuntien ja viranomaisten turvallisuusyhteistyön alustana. Siinä linjataan ja asetetaan yhteisiä painopisteitä, sekä yhteen sovitetaan Kymenlaakson valmius- ja turvallisuusasioita. Viranomaisyhteistyönä on laadittu mm. alueellinen riskiarvio.

Pelastuslaitos on muiden toimijoiden kanssa sovittanut toimintaa yhteen onnettomuuksien ehkäisemistyön kehittämiseksi. Pelastuslaitos vastaanottaa palovaara ilmoituksia muilta toimijoilta ja tekee niiden perusteella valvontaa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Pelastuslaitos tekee laajaa yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisemiseksi muun muassa antamalla lausuntoja ja osallistumalla useisiin erilaisiin asioihin edistäviin työryhmiin. Esimerkiksi pelastusviranomaisen antamalla lausunnoilla ja ohjeilla varmistetaan, että paloturvallisuus- ja väestönsuojelusäädökset ja ohjeet otetaan huomioon kaavoituksessa ja rakentamisessa.

Pelastuslaitos laatii viiden vuoden välein yhteistyössä alueen laajamittaista vaarallisten aineiden käsittelyä ja varastointia harjoittavien yritysten kanssa alueen asukkaille lähetettävän vaaratiedotteen. Pelastuslaitos osallistuu myös alueen kuntien turvallisuusyhteistyöhön.

Pelastuslaitosten välinen yhteistyö

Pelastuslaitoksen kumppanuusverkosto on kaikkien pelastuslaitosten vapaaehtoinen yhteenliittymä. Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto kehittää pelastuslaitosten palveluita ja toimintaa siten, että palvelut ovat laadukkaita, tehokkaita ja taloudellisia. Pelastuslaitokset pyrkivät palveluissaan yhdenmukaiseen tulkintaan voimassa olevista säädöksistä ja määräyksistä.

Verkostoyhteistyö on koordinoitua ja toimintaa johtavat yhteistyössä kaikki Suomen pelastusjohtajat sekä heidän nimeämänsä pelastusjohtajien hallitus. Jatkuvasti kehittyvän kumppanuusverkoston toiminta-ajatuksena on yhteistyön avulla parantaa yhteiskunnan turvallisuutta kaikissa oloissa. Verkoston visiona on vahvistaa pelastuslaitosten palvelujen yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Onnettomuuksien ehkäisytyötä edistetään kumppanuusverkoston turvallisuuspalveluryhmässä, jossa ovat olleet mukana onnettomuuksien ehkäisytyöstä vastaavat päälliköt laitoksistaan. Turvallisuuspalvelut-ryhmän alla on seitsemän yhteistä, pelastuslaitosten henkilöstöstä koostuvaa asiantuntijaverkostoa: kemikaaliasiantuntijat, tapahtumaturvallisuuden asiantuntijat, valvonnan asiantuntijat, rakenteellisen paloturvallisuuden asiantuntijat, palontutkinnan asiantuntijat, riskiasumisen asiantuntijat sekä turvallisuusviestinnän asiantuntijat.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitos pystyy yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa estämään tehokkaasti onnettomuuksia ennalta. Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti onnettomuuksien ehkäisyä edistäviin hankkeisiin.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos seuraa alueen onnettomuuksien kehittymistä ja tekee aktiivista yhteistyötä paikallisviranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa onnettomuuksien ennaltaehkäisemiseksi osana valvontaa ja turvallisuusviestintää.

Onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi pelastuslaitos tekee yhteistyötä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistuu paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Pelastuslaitos käsittelee kaikki viranomaisten, muiden ilmoitusvelvollisten tahojen ja nuohoojien ilmoitukset havaituista vaaroista ja ryhtyy niiden johdosta tarvittaessa pelastuslain mukaisiin toimenpiteisiin.

Palvelutason kehittämistarve

Pelastuslaitoksen tehtävien ja vastuun tarkentaminen yhteistyötahoille, jotta oikeat pelastusviranomaiselle kuuluvat asiat tulevat tietoon ja käsittelyyn ja tätä kautta resurssi

kohdentuu tehokkaammin. Yhteistyöpalavereiden kautta em. asiaan vaikutetaan entistä paremmin.

4.1.4. Onnettomuuskehityksen seuranta

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 43§ mukaan, pelastuslaitoksen tulee seurata onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä ja niistä tehtävien johtopäätösten perusteella ryhtyä osaltaan toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niihin varautumiseksi sekä tarvittaessa tehdä esityksiä muille viranomaisille ja tahoille.

Kymenlaakson pelastuslaitos seuraa onnettomuusmäärien muutoksia viikoittain sekä osavuosikatsauksissa. Seurannan avulla voidaan selvittää, jos onnettomuusmäärissä tapahtuu merkittävää kasvua tai onnettomuuksien syyt osoittavat puutteita turvallisuusjärjestelyissä tai toiminnassa, korjataan toimintaa siihen soveltuvilla, riskianalyyysillä tunnistetuilla menetelmillä. Ensisijaisesti tarkastellaan erilaisten onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvien toimenpiteiden sekä menetelmien käyttö tilanteen ratkaisemiseksi. Jos edellä mainituilla menetelmillä ei saada haluttua muutosta aikaiseksi, tulee muutos toteuttaa pelastustoiminnan toimintavalmiuden kautta.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Onnettomuuskehityksen seurannan kautta saatuja tuloksia hyödynnetään pelastuslaitoksen palvelutuotannon kehittämisessä. Alueen onnettomuusuhkien, tapahtuneiden onnettomuuksien lukumäärän, sijainnin sekä syiden seuranta ja analysointi ovat suunnitelmallista ja säännöllistä.

Pelastuslaitos seuraa erityisinä painopisteinä sellaisia uusia tai olemassa olevia Ilmiöitä, jotka aiheuttavat kasvavina trendeinä onnettomuuksia tai voivat aiheuttaa onnettomuuden. Pelastuslaitos seuraa kaikkia onnettomuustyyppisiä sekä niiden vaikutuksia. Pelastuslaitos huomioi riskianalyyysin mukaiset alueelliset ja valtakunnalliset sekä kansainväliset ilmiöt, jos niillä on vaikutuksia onnettomuuskehitykseen.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos ylläpitää ajantasaista tilannekuvaa onnettomuuksien kehityksestä.

Onnettomuuskehityksen seurannan tuloksia hyödynnetään pelastuslaitoksen toiminnan kehittämisessä.

Työhön varataan noin 0,2 htv:tä.

Palvelutason kehittämistarve

Onnettomuusuhkien seuranta tulee automatisoida enemmän tietojohdamisen työkalujen kautta, joka toteutetaan omavalvonnan keinoin. Tiedolla johtaminen ja laatua mittava toiminta käynnistetään vuoden 2023 - 2024 aikana. Tavoitteena on tuottaa tietoa systemaattisemmalle päätöksenteon tukemiseen ja rakenteeseen.

4.1.5. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Kymenlaakson pelastuslaitos tekee aktiivista yhteistyötä muiden pelastuslaitosten kanssa. Pelastusviranomaisen hoitaa valvonnan Hyvinvointialueen päätöksen mukaisesti. Kymenlaakson hyvinvointialueella ei siirretä valvontaan tai onnettomuuksien ehkäisyyn liittyviä tehtäviä toisen hyvinvointialueen järjestettäväksi.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Onnettomuuksien ehkäisyyn tehtävät ovat tarkoituksenmukaista ja tehokasta järjestää paikallisesti.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Päätöstä siirretyn tehtävän järjestämisestä ja valvonnasta ei tarvita, koska tehtäviä ei ole siirretty.

Palvelutason kehittämistarve

Arvioidaan tarvetta siirtää onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvia tehtäviä toisen hyvinvointialueen tehtäväksi.

4.1.6. Valvontatehtävät

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitos laatii pelastuslain (379/2011) 79 §:n mukaisen valvontasuunnitelman vuosittain koskien valvontaa Kymenlaakson pelastuslaitoksen alueella. Valvontasuunnitelma perustuu pelastustoimen riskianalyysiin ja palvelutasopäätökseen. Pelastustoimen viranomaiselle on säädetty pelastuslain lisäksi valvontatehtäviä myös vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa

390/2005, jotka sisältyvät valvontasuunnitelmaan. Valvontasuunnitelma on laadittu valtakunnallisen pelastuslaitosten valvontasuunnitelmaohjeistuksen pohjalta.

Valvontasuunnitelmassa on esitetty riskikohteet, joihin valvontaa kohdistetaan. Valvontatoimenpiteet ja painopisteet voivat vaihdella vuosittain valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvonnassa korostetaan toiminnanharjoittajien omatoimista varautumista, erityisesti suuronnettomuusvaaraa aiheuttavien teollisuuskohteiden osalta. Valvontamäärät ovat noin 7000 valvontatapahtuman suuruusluokassa. Suurimman osan muodostaa nykyisin asiakirjavalvonta (noin 4000 toimenpidettä) ja palotarkastukset (noin 2000 tarkastusta). Valvontaan kohdennetaan noin 13 henkilötyövuotta vuosittain, sisältäen myös kemikaalilainsäädännön valvontatoimet (1htv).

Valvonta perustuu riskien arviointiin. Pelastuslaissa on säädetty yleisistä sekä erikseen kiinteistön omistajille, haltioille sekä toiminnan harjoittajille kuuluvista velvoitteista, joiden toteutumista pelastuslaitos alueellaan valvoo valvontasuunnitelman mukaisesti. Säännöllisten valvontatoimenpiteiden kohdistamisessa käytetään valtakunnallista tilastoa, jossa on huomioitu harjoitettava toiminta, onnettomuustiheys, tapahtuneet henkilövahingot sekä menetetty omaisuusarvo. Riskien arvioinnissa on huomioitu myös paikalliset olosuhteet, kuten esimerkiksi satamat ja suurteollisuus sekä ihmisen toiminta.

Säännöllisin määrävälein toimitettavan valvonnan valvontaväli on kohteesta riippuen 12 - 120 kuukautta. Valvonta toteutetaan palotarkastuksin sekä muilla valvontatehtävän edellyttämällä toimenpiteillä, kuten asiakirjavalvonnalla, sekä valvomalla annettuja korjausmääräyksiä jälkivalvonnalla. Valvontakohteen ohjeellista valvontaväliä voidaan lyhentää tai pidentää tosiasiallisen uhkan tai riskinarvion sekä kohteessa harjoitetun toiminnan perusteella. Valvontavälit sekä tehdyt toimet kirjataan palotarkastusohjelmaan.

Valvontasuunnitelman toteutumista seurataan vuoden aikana säännöllisesti ja toteutuminen raportoidaan vuosiraportoinnissa. Pelastuslaitoksen suorittamat valvontatoimenpiteet ovat osittain maksullisia ja osittain maksuttomia. Maksuista päätetään hyvinvointialueen toimivaltaisissa toimielimissä. Pelastuslaitoksen voimassa oleva valvontasuunnitelma on sähköisesti saatavilla mm. pelastuslaitoksen verkkosivuilla.

Pelastuslaitoksen valvontatyötä ovat lisänneet erityisesti epäsäännöllisen valvonnan toimenpiteet, kuten pelastuslain 42§ mukaiset ilmoitukset ilmeisestä onnettomuusvaarasta sekä yleisötapahtumien pelastussuunnitelmien arviointi sekä tapahtumien valvonta. Ilmoitukset ilmeisestä onnettomuusvaarasta koskevat pääsääntöisesti asuinhuoneistoja. Näihin kohteisiin kohdennetaan epäsäännöllistä valvontaa. Mainittuja kohteita Kymenlaakson alueella on noin 50-100 vuosittain ja kohteiden lukumäärä on vuosittain nousujohteinen. Yleisötilaisuuksiin ja muihin tapahtumiin osallistuvien ihmisten suuren määrän vuoksi sisältyy merkittävä henkilö- tai paloturvallisuusriski. Yleisötapahtumien turvallisuusjärjestelyjä valvotaan pelastussuunnitelmien arvioinnin lisäksi palotarkastuksin sekä ohjaamalla ja neuvomalla.

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005) määrittelee pelastuslaitoksen valvontavelvollisuuden koskemaan vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia. Kemikaalivalvonnassa pelastusviranomaisen vastaanottaa ja käsittelee vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä koskevat ilmoitukset. Pelastusviranomaisen tekee ilmoituksen perusteella päätöksen ja tarkastaa kohteen toiminnan alkaessa sekä suorittaa kohteessa säännöllistä valvontaa. Laajamittaisen vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin osalta pelastuslaitos on lausunnon antajana lupa-, toimintaperiaate- ja turvallisuusselvityslaitosten lupamenettelyssä, jossa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on lupaviranomaisena.

Valvontasuunnitelmassa on esitetty onnettomuuksien ehkäisyn resursointi ja valvonnantaso. Turvallisuuspalveluiden palvelualue on yksi Kymenlaakson pelastuslaitoksen palvelualueista. Johtajana on pelastuspäällikkö ja hänellä on asiantuntijoina kaksi paloinsinööriä sekä kaksi johtavaa palotarkastajaa. Palotarkastushenkilöstöä on edellä mainittujen lisäksi kymmenen päällystöviranhaltijaa. Pelastustoiminnan tulosalueelta osoitetaan onnettomuuksien ehkäisyyn noin kaksi henkilötyövuotta.

Kymenlaakson pelastuslaitoksen sisäinen laillisuusvalvonta tapahtuu asiakirjatarkasteluna, jossa tarkasteltavana ovat pelastusviranomaisen laatimat pöytäkirjat valvontatoimenpiteistä. Tarkastelussa huomioidaan yleisen oikeusperiaatteen toteutuminen sekä julkisen vallan käyttöön liittyvä muodollisuus hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti. Laillisuusvalvonta on yksilöiden sekä toiminnanharjoittajien oikeusturvan elementti ja osa organisaation johtamistoimintaa ja käytännön esimiestyötä.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Valvontatyö vaikuttaa onnettomuuskehitykseen ehkäisemällä onnettomuuksia ennalta, vähentämällä onnettomuusvaikutuksia sekä luomalla edellytyksiä tehokkaalle pelastustoiminnalle. Pelastuslaitoksen valvonta perustuu riskeihin ja sen vaikuttavuutta pyritään jatkuvasti kehittämään.

Pelastuslaitos laatii vuosittain valvontasuunnitelman. Valvontasuunnitelmassa määritetään suoritettavat palotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet sekä kuvataan valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi. Valvontaväliin vaikuttaa harjoitettava toiminta, onnettomuustiheys, tapahtuneet henkilövahingot sekä menetetty omaisuusarvo.

Pelastuslaitokset kehittävät valvontaa ja sähköistä asiointia yhdessä. Pelastuslaitoksille on tulevaisuudessa valmistumassa yhteinen onnettomuuksien ehkäisyn sovellus, joka tukee tiedolla johtamista ja tarjoaa yhteisen alustan sähköiselle asiointille kustannustehokkaasti. Valvonnan käytäntöjä yhtenäistetään valtakunnallisesti pelastuslaitosten kumppanuusverkoston asiantuntijatyöryhmissä, jossa on edustajia

kaikista pelastuslaitoksista. Kymenlaakson pelastuslaitos osallistuu kumppanuusverkoston työskentelyyn. Esimerkiksi Kymenlaakson pelastuslaitoksen 2011 omavalvontanimellä käynnistämä paloturvallisuuden itsearvio materiaalit ja prosessi yhtenäistettiin pientalojen osalta vuonna 2020. Pelastuslaitoksilla on otettu käyttöön yhteinen arvioiva valvontamenetelmä, jolla kehitetään valvonnan laatua ja yhtenäistetään valvonnan sisältöjä koko maassa. Pelastuslaitos tekee jatkuvaa yhteistyötä myös muiden viranomaisten kanssa. Pelastuslaitos tekee säännöllistä laillisuusvalvontaa ja hyödyntää siitä saatavaa informaatiota koulutuksessa, toiminnan yleisessä kehittämisessä ja organisoinnissa.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos suorittaa pelastusviranomaiselle pelastuslaissa sekä laissa kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta säädetyt valvontatehtävät.

Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitos tekee palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä.

Valvonta perustuu riskienarviointiin ja se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta.

Valvonnasta laaditaan vuosittain valvontasuunnitelma. Valvontasuunnitelmassa huomioidaan riskiarvioon pohjautuvat painopistevalinnat. Valvonta toteutetaan valvontasuunnitelman mukaisesti.

Pelastuslaitos osallistuu pelastuslaitosten kumppanuusverkoston toimintaan sekä kehittää ja yhtenäistää valvontakäytäntöjä, ohjeistuksia sekä sähköistä asiointia yhdessä muiden pelastuslaitosten kanssa.

Pelastuslaitos suorittaa valvontatoimintaa tarvittaessa yhdessä muiden viranomaisten kanssa.

Työhön varataan noin 12 htv:tä.

Palvelutason kehittämistarve

Kymenlaakson pelastuslaitos kehittää valvontatoimintaansa itsenäisesti sekä yhteistyössä muiden pelastuslaitosten kanssa. Pelastuslaitokset kehittävät mm. yhdenmukaisempaa valvontaa ja sähköistä asiointia yhdessä. Pelastuslaitoksille ja sisäministeriölle kehitetään parhaillaan yhteistä onnettomuuksien ehkäisyn sovellusta, joka tukee paremmin tiedolla

johtamista ja tarjoaa yhteisen alustan sähköiselle asioinnille kustannustehokkaasti. Kymenlaakson pelastuslaitos on mukana asiantuntijatyöryhmissä kehittämässä yhteisiä valvontamenetelmiä, prosesseja ja työkaluja.

Pelastuslaitoksella on tunnistettu haasteita uusien työntekijöiden saatavuudessa. Haasteet työntekijöiden saatavuudessa ovat valtakunnallisia. Valvontatoiminnan laadun kehittämisen kannalta on jatkossa keskeistä, se että esimerkiksi eläköityvien henkilöiden tilalle saadaan rekrytoitua osaavia uusia työntekijöitä. Pelastuslaitoksen pitovoimaa työnantajana tulee kehittää edelleen, jotta uusilla työntekijöillä on myös halu pysyä pelastusalalla ja kehittää valvontatoimintaa.

Pelastuslaitos kehittää valvonnan laatua myös toteuttamalla sisäistä laillisuusvalvontaa. Sisäinen laillisuusvalvonta on pääasiallisesti valvontatoiminnassa syntyneiden asiakirjojen tarkastelua. Tarkastelussa huomiota kiinnitetään hyvän hallinnon toteutumiseen viranomaistoiminnassa sekä julkisen vallan käytöstä annettujen säädösten noudattamiseen. Pelastuslaitos saa sisäisellä laillisuusvalvonnalla omasta toiminnastaan arvokasta informaatiota, joka hyödynnetään sisäisessä koulutuksessa, toiminnan yleisessä kehittämisessä ja organisoinnissa.

Kehittämistoimia toteutetaan tulevan palvelutasopäätöskauden aikana ja osittain seuraavien palvelutasopäätöskausien aikana.

4.1.7. Valmiuden tarkastaminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaissa säädettyjen suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen varautumisjärjestelyjä valvotaan yksittäisten kohteiden osalta pääosin pelastuslaitoksen valvontasuunnitelman mukaisesti määrävälein tehtävien palotarkastusten yhteydessä. Tarkastuksilla valvotaan kohteiden omatoimista varautumista onnettomuus- ja vaaratilanteisiin, häiriö- ja poikkeusoloihin sekä väestönsuojelutoimenpiteisiin. Tarvittaessa suoritetaan myös varautumisjärjestelyihin kohdentuvia ylimääräisiä palotarkastuksia.

Pelastuslaitos järjestää valvonnassaan oleville kohteille koulutuksia ja harjoituksia, joissa käsitellään ja harjoitellaan suuronnettomuuksiin ja poikkeusoloihin varautumista. Pelastuslaitos osallistuu osaltaan myös alueella järjestettäviin laajempiin harjoituskokonaisuuksiin, kuten paikallispuolustus-, valmius- ja yhteistoimintaharjoituksiin. Harjoitusten yhteydessä valmiusjärjestelyjä koskevien suunnitelmien toimivuutta testataan käytännössä.

Pelastuslaitos tekee jatkuvaa yhteistyötä muiden varautumisjärjestelyjä valvovien viranomaisten kanssa.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Valvontatyö vaikuttaa onnettomuuskehitykseen ehkäisemällä onnettomuuksia ennalta, vähentämällä onnettomuusvaikutuksia sekä luomalla edellytyksiä tehokkaalle varautumiselle. Pelastuslaitoksen valvonta perustuu riskeihin ja sen vaikuttavuutta pyritään jatkuvasti kehittämään. Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti alueen varautumisjärjestelyjä tukeviin ja kehittäviin toimintoihin.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastusviranomainen tekee tarvittaessa erillisiä tarkastuksia pelastuslaissa säädettyjen suuronnettomuuksien ja poikkeusolojen varautumisjärjestelyjen valvomiseksi.

Työhön tarvittavat voimavarat sisältyvät 4.1.6 kohdat valvontatehtäviin.

Palvelutason kehittämistarve

Valmiuden tarkastamiselle ei ole kehittämistarpeita.

4.1.8. Muut onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan palvelut (ei pelastuslainsäädännön edellyttämät tehtävät, esimerkiksi kemikaalilainsäädännön nojalla tehtävä valvontatoiminta)

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Hyvinvointialueen pelastustoimen tehtäviin ja pelastuslaitoksen tehtäviin kuuluu myös muissa laissa kuin pelastuslaissa säädettyjä onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan tehtäviä.

Pelastusviranomaisille on osoitettu tehtäviä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005). Vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin ollessa vähäistä, tulee toiminnanharjoittajan tehdä ilmoitus pelastusviranomaisille. Pelastusviranomainen käsittelee ilmoituksen ja tekee ilmoituksesta päätöksen sekä suorittaa kohteessa käyttöönototarkastuksen. Pelastusviranomainen tarkastaa öljylämmityslaitteiston kolmen kuukauden kuluessa käyttöönotosta.

Yksityiseen kulutukseen hyväksytyjen ilotulitteiden ja vähäistä vaaraa aiheuttavien muiden pyroteknisten tuotteiden varastoinnista kaupan yhteydessä on toiminnanharjoittajan tehtävä ilmoitus pelastusviranomaisille. Pelastusviranomainen käsittelee ilmoituksen ja tekee ilmoituksesta päätöksen sekä suorittaa kohteessa tarkastuksen.

Pelastusviranomainen tarkastaa valvontasuunnitelman mukaisesti vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia harjoittavat tuotantolaitokset sekä kaupan yhteydessä olevat iletulitevarastot suunnitelmallisesti, järjestelmällisesti ja määräajoin niiden toiminnan edellyttämässä laajuudessa riskinarviointiin perustuen.

Räjähteiden tai vaarallisten kemikaalien käyttämisestä erikoistehosteena yleisissä kokouksissa ja yleisötilaisuuksissa tulee tehdä ilmoitus pelastusviranomaisille. Pelastusviranomainen käsittelee ilmoituksen ja tekee ilmoituksesta päätöksen sekä suorittaa kohteessa tarvittaessa palotarkastuksen.

Ilotulitteiden yksityisestä käytöstä tulee tehdä ilmoitus pelastusviranomaisille. Pelastusviranomainen käsittelee ilmoituksen ja tekee ilmoituksesta päätöksen sekä suorittaa kohteessa tarvittaessa palotarkastuksen. Pelastusviranomainen voi tarvittaessa myös rajoittaa iletulitteiden käyttöä alueellaan paikalliset olosuhteet huomioiden. Kymenlaakson alueella ei ole tehty iletulitteiden käyttörajauksia pelastuslaitoksen toimesta.

Pelastuslaitos laatii vuosittain myös useita palo- ja pelastusturvallisuuden asiantuntijalausuntoja muille yhteistyöviranomaisille pelastuslaitoksen alueella tehtävistä turvallisuuteen vaikuttavista uudistuksista ja muutoksista aina yksittäisistä rakennuksista maakuntakaavatasolle asti.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Valvontatyö vaikuttaa onnettomuuskehitykseen ehkäisemällä onnettomuuksia ennalta, vähentämällä onnettomuusvaikutuksia sekä luomalla edellytyksiä tehokkaalle pelastustoiminnalle. Pelastuslaitoksen valvonta perustuu riskeihin ja sen vaikuttavuutta pyritään jatkuvasti kehittämään.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos suorittaa pelastusviranomaiselle laissa säädetyt valvontatehtävät.

Valvonnasta laaditaan vuosittain valvontasuunnitelma huomioiden riskiarviointiin pohjautuvat painopistevalinnat sekä toteutetaan sen mukaisesti valvontaa ja valvonnan seuranta.

Työhön varataan noin 1 htv:tä.

Palvelutason kehittämistarve

Valvontaa pyritään tekemään koko ajan entistä tehokkaammin ja kohdentamaan riskiperusteisesti.

4.2. Pelastustoiminta ja siihen varautuminen

Pelastuslain 379/2011 32 § mukaan pelastuslaitos vastaa pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta, kun tulipalo, muu onnettomuus tai niiden uhka vaatii kiireellisiä toimenpiteitä ihmisen hengen tai terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojaamiseksi tai pelastamiseksi eivätkä toimenpiteet ole onnettomuuden tai sen uhan kohteeksi joutuneen omin toimin hoidettavissa tai kuulu muun viranomaisen tai organisaation hoidettavaksi.

4.2.1. Väestön varoittaminen vaara- ja onnettomuustilanteissa sekä siihen tarvittava hälytysjärjestelmä

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteesta sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä.

Väestönhälytysjärjestelmä kattaa erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ympäristön, normaali- ja poikkeusolojen riskien kannalta tarpeelliset taaja-asutusalueet sekä ydinvoimalan varautumisalueen. Väestönhälytysjärjestelmää on huollettu, uusittu sekä nykyaikaistettu vuosittain.

Kymenlaaksossa on väestönhälyttimiä väestökeskittymien ja suuronnettomuuskohteiden alueilla. Väestönhälyttimien kuuluvuusalueella asuu arviolta noin 137 000 kymenlaaksolaista. Väestön varoittamiseksi väestönhälyttimillä voidaan antaa yleinen vaaramerkki pelastustoiminnan johtajan päätöksellä.

Kiinteät hälyttimet koesoitetaan kuukauden ensimmäisenä arkimaanantaina kello 12.00. Kiinteiden hälyttimien kuuluvuusalueen ulkopuolella voidaan hälyttää kaiutinautoilla. Väestönhälyttimien lisäksi voidaan antaa vaaratiedotteita.

Väestön varoittamiseen voidaan kiinteiden hälyttimien lisäksi käyttää myös mm. televisiota, radiota tai 112-Suomi -sovellusta.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Väestön varoittaminen voi tulla kyseeseen mm. onnettomuustilanteissa, joiden vaikutukset ulottuvat väestökeskittymiin esimerkiksi savunmuodostuksen vuoksi.

Loviisan ydinvoimalan varautumisalue (noin 20 km) ulottuu Pyhtään kunnan alueelle. Voimalaitoksen vakavassa onnettomuustilanteessa Kymenlaakson pelastuslaitoksen tehtävänä on varautua muiden tehtävien lisäksi väestön varoittamiseen.

Väestön hälytysjärjestelmien osalta varmistetaan niiden toimivuus ja niiden tarkoituksenmukainen sijoittelu. Kiinteiden hälyttimien vaikutusta tehostetaan muilla väestön varoittamisen keinoilla. Alueen väestöhälyttimiä uusitaan erillisen suunnitelman mukaisesti.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Väestönhälytin- ja sen ohjausjärjestelmät testataan säännöllisesti.

Kiinteät väestönhälytinjärjestelmät kattavat vähintään 80 % Kymenlaakson asutuksesta, lisäksi pelastuslaitoksella on käytettävissä liikuteltavia väestönhälyttimiä.

Väestönhälytinjärjestelmä kattaa tarpeelliset taaja-asutusalueet ja määritellyt erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ympäristöt.

Pelastustoiminnan johtajilla on onnettomuus- ja vaaratilanteissa kyky varoittaa väestöä viivytyksettä ja tehokkaasti, esimerkiksi vaaratiedotteilla, väestönhälyttimillä tai muilla viestimillä.

Työhön varataan noin 0,1 htv:tä.

Palvelutason kehittämistarve

Uudistamalla väestönhälyttämiseen liittyvää tekniikkaa mahdollistetaan väestön kattavampi varoittaminen.

4.2.2. Pelastustoiminta

Pelastustoimintaan kuuluu pelastuslain (379/2011) 23 § mukaan hälytysten vastaanottaminen, väestön varoittaminen, uhkaavan onnettomuuden torjuminen, onnettomuuden uhrien ja vaarassa olevien ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen ja pelastaminen, tulipalojen sammuttaminen ja vahinkojen rajoittaminen sekä kohdassa edellä mainittuihin tehtäviin liittyvät johtamis-, viestintä-, huolto- ja muut tukitoiminnot.

Pelastuslaitos vastaa pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta, kun tulipalo, muu onnettomuus tai niiden uhka vaatii kiireellisiä toimenpiteitä ihmisen hengen tai terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojaamiseksi tai pelastamiseksi eivätkä toimenpiteet ole onnettomuuden tai sen uhan kohteeksi joutuneen omin toimin hoidettavissa tai kuulu muun viranomaisen tai organisaation hoidettavaksi.

4.2.2.1. Toimintavalmiusaikatavoitteet

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastustoiminnassa ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika tarkoittaa aikaa joka alkaa yksikölle vastaanotetusta hälytyksestä ja päättyy kun pelastusyksikkö on onnettomuuskohteella.

Toimintavalmiusaikavaatimus on riskiruuduittain:

- I - riskiruudulla ≤ 6 min
- II - riskiruudulla ≤ 10 min
- III - riskiruudulla ≤ 20 min

IV - riskiruudulla aika on pidempi kuin I-III ruuduilla, jos pelastustoimintaa ei kyetä aloittamaan alle 40 minuutissa, on kyseisillä alueilla kiinnitettävä erityistä huomiota ihmisten omatoimiseen varautumiseen.

Toimintavalmiusaikojen toteutuminen

Toimintavalmiusajat ovat toteutuneet Kymenlaaksossa vuonna 2022 pääosin asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Ensimmäisen yksikön riskiluokkakohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina vaihteluväli on ollut 68 % (I-riskiruudut) - 100 % (IV-riskiruudut).

Kymenlaakson alueella on yhteensä 7516 riskiruutua (1 km x 1 km). Riskiruutukohtaisessa tarkastelussa on ollut yhteensä 13 kpl:tta riskiruutuja joissa ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika ei ole täyttynyt vähintään 50 %:ssa kiireellisissä tehtävissä. Jatkuva puute neljänä edellisenä vuotena on ollut yhdessä I-riskiruudussa, joka sijaitsee Kouvolan Eskolanmäessä.

Kouvolan Eskolanmäen I-riskiruutu on haasteellinen tavoittaa 6 minuutissa. Ajomatka Kouvolan paloasemalta kaupungin keskustan läpi Eskolanmäkeen on noin 5 km. Liikennevaloetuisuus HALI on tuonut pienen korjauksen tavoittamisaikoihin erityisesti ruuhka-aikana. Eskolanmäen osalta toimintavalmiusajan ylitykset ovat siedettävän lyhyitä, keskimäärin n. 1 minuutin luokkaa. Taulukossa 1. on esitetty riskiruutujen määrät ja toimintavalmiusaikojen toteutuminen 2022.

Taulukko 1. Riskiruudut ja toimintavalmiusaikojen toteutuminen 2022 (Lähde: Kymenlaakson pelastuslaitos 2023.)

	Riskiluokka			
	I	II	III	IV
Riskiruutujen kokonaismäärä riskiluokittain edellisen kalenterivuoden lopussa	11 kpl	133 kpl	135 kpl	7237 kpl
Riskiruutujen lukumäärä, joissa <i>ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika</i> ei täyty vähintään 50 %:ssa kiireellisistä pelastustoimen tehtävistä edellisen kalenterivuoden aikana.	2 kpl	9 kpl	2 kpl	0 kpl
Jatkuva puute: Riskiruutujen lukumäärä, joissa <i>ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika</i> ei täyty vähintään 50 %:ssa kiireellisistä pelastustoimen tehtävistä minään neljänä edellisenä kalenterivuotena.	1 kpl	0 kpl	0 kpl	0 kpl
Riskiruutujen lukumäärä, joissa <i>pelastustoiminnan toimintavalmiusaika</i> ei täyty vähintään 50 %:ssa kiireellisistä tehtävistä edellisen kalenterivuoden aikana (IV-luokan riskiruudun osalta raja 38 min, jos ei toisin päätetty)	2 kpl	9 kpl	2 kpl	9 kpl
Jatkuva puute: Riskiruutujen lukumäärä, joissa <i>pelastustoiminnan toimintavalmiusaika</i> ei täyty vähintään 50 %:ssa kiireellisistä pelastustoimen tehtävistä minään neljänä edellisenä kalenterivuotena. (IV-luokan riskiruudun osalta raja 38 min, jos ei toisin päätetty)	1 kpl	0 kpl	0 kpl	0 kpl

Toimintavalmiusaikojen mediaanit ovat vuosina 2020 - 2022 pysyneet samalla tasolla. Pelastusjoukkueen toimintavalmiusajassa on kehitystä vuoden 2022 aikana, mediaani aika on lyhentynyt 1 min 17 sekunnilla. Taulukossa 2. on esitetty toimintavalmiusaikojen mediaanit vuosina 2020-2022.

Taulukko 2. Toimintavalmiusaikojen mediaanit 2020 -2022 (Lähde: Kymenlaakson pelastuslaitos 2023.)

Toimintavalmiusaikojen mediaanit			
	Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022
<i>Ensimmäisen yksikön</i> toimintavalmiusajan mediaani	6:54	6:48	6:48
<i>Pelastustoiminnan</i> toimintavalmiusajan mediaani	10:51	10:49	10:54
<i>Pelastusjoukkueen</i> toimintavalmiusajan mediaani	13:29	13:23	12:06

Yleisellä tasolla kaikissa riskiluokissa riskiruutukohtainen toimintavalmiusajan toteutuminen täyttää vähimmäistason. Taulukossa 3. on esitetty Riskiruudut ja toimintavalmiusaikojen toteutuminen.

Taulukko 3. Toteutuneet toimintavalmiusajat 2022 (Lähde: Kymenlaakson pelastuslaitos 2023.)

	Riskiluokka			
	I	II	III	IV
Ensimmäisen yksikön ruutukohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina	68 %	88 %	96 %	100 %
Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikatavoitteen mediaani minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä, riskiluokista riippumatta	5:07 min			
Pelastustoiminnan ruutukohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina	72 %	86 %	96 %	98 %
Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoitteen mediaani minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä yhteensä riskiluokista riippumatta	11:28 min			

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto teki toimintavalmiusaikaselvityksen vuosien 2013 - 2016 kiireellisistä pelastustehtävistä. Kymenlaaksossa oli tuolloin viidellä alueella ns. ongelmamaruutuja, joihin pelastusyksikkö ei ehtinyt tavoiteajassa. Alueet sijaitsivat Kotkan saarella, Karhulassa, Mussalon ja Haminan satamissa sekä Kouvolan Eskolanmäellä.

Kymenlaakson palokuntien toimintavalmiutta aloitettiin määrätietoisesti kehittämään vuoden 2016 selvitysten jälkeen. Kotkan kaupungissa paloasemien uudella hajasijoittamisella Kotkansaarelle ja Karhulaan saatiin ongelmamaruutujen (I -II luokka) toimintavalmiusajat korjattua vaatimusten tasolle. Haminassa paloaseman rakentaminen uudelle paikalle sataman läheisyyteen korjasi Haminan tavoittamisviive ongelmat.

Toimintavalmiuden vähimmäistavoitteena on, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 %:ssa tehtävistä. Lisäksi pelastustoiminnan toimintavalmiusajan tulee täytyä vähintään 50 %:ssa tehtävistä.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos ylläpitää toimintavalmiutta siten, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäisen yksikön sekä pelastusjoukkueen ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaika toteutuu riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen mukaisesti vähintään 50% tehtävissä.

Taulukko 4. Päätös toimintavalmiusaikatavoitteista (Lähde: Kymenlaakson pelastuslaitos 2023.)

	Riskiluokka			
	I	II	III	IV
<i>Ensimmäisen yksikön</i> riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiusajan enimmäisaika minuutteina	6:00 min	10:00 min	20:00 min	- min
<i>Ensimmäisen yksikön</i> ruutukohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina	50%	50%	50%	-
<i>Ensimmäisen yksikön</i> toimintavalmiusaikatavoitteen mediaani minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä, riskiluokista riippumatta	10:00 min			
<i>Pelastustoiminnan</i> riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiusajan enimmäisaika minuuttina	11:00 min	14:00 min	22:00 min	- min
<i>Pelastustoiminnan</i> ruutukohtainen toimintavalmiusajan toteutumisen vähimmäistaso prosentteina	50%	50%	50%	-
<i>Pelastustoiminnan</i> toimintavalmiusaikatavoitteen mediaani minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä yhteensä riskiluokista riippumatta	15:00 min			
<i>Pelastusjoukkueen</i> riskiluokkakohtainen ruudun toimintavalmiusajan enimmäisaika minuutteina	20:00 min	30:00 min	40:00 min	- min

Palvelutason kehittämistarve

Nykyisellä palveluverkostolla ja toimintavalmiudella vaatimukset saavutetaan vähintään 50 %:ssa tehtävissä. Toimintavalmiuden toteutumista pelastuslaitoksen toiminta-alueella seurataan määräaikavälein vuosittain. Kehittämistoimia toteutetaan tulevan palvelutasopäätöskauden aikana ja osittain seuraavien palvelutasopäätöskausien aikana.

Sopimuspalokuntien toimintavalmius ja palokuntasopimukset tulee sopia toiminta-alueen vaatimusten mukaisesti.

4.2.2.2. Valmiuden säätelyn toimintamallit

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitoksen valmius on jaettu kolmelle tasolle:

- **Normaaliolojen perusvalmius**, normaali päätoiminen ja sopimusten mukainen valmius.
- **Tehostettu valmius**, johtamisvalmiutta kohotetaan - miehitetään tilannekeskus, sopimuspalokuntia otetaan välittömään valmiuteen, päätoimista henkilöstöä otetaan vapaavuorosta valmiuteen.

- **Täysvalmius**, johtamisvalmius kohotetaan - tilannekeskus/Pel-Joke kykenee toimimaan 24/7, sopimuspalokunnat välittömässä valmiudessa, päätoimista henkilöstöä otetaan vapaavuorosta valmiuteen - miehitetään varayksiköt

Pelastuslaitoksen valmiuden kohottamisesta vastaa pelastustoiminnan johtamisohjeen mukaisesti päivystävä päällikkö (P20). Johtamisohjeessa on määritelty tunnistetuille uhkatilanteille raja-arvoja, joiden ylittyessä valmiutta tulee kohottaa. Uhkatilanteita ovat mm. laaja- ja pitkäkestoinen sähkökatko, kaukolämmön jakelun häiriö (lämmityskausi), vesihuollon vakava häiriö, ukkospuuskat, tuuli maa-alueella ja kaupunkitulvat.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitoksen valmiuden sääntelyä ohjaa pelastuslaitoksen pelastustoiminnan johtamisohje ja sitä toteuttaa päivystävä päällikkö (P20).

Valmiuden tasot ovat perusvalmius, tehostettu valmius ja täysvalmius.

Palvelutason kehittämistarve

Pelastuslaitoksen kykyä toimia ja kalustollista valmiutta pitkäkestoisissa erilaisissa yhteiskunnan häiriötilanteissa tulee kehittää. Pelastuslaitoksen tulee huomioida ja varata (VAP) riittävä henkilöstöresurssi pelastustoimen tehtäviin, myös poikkeusoloissa.

4.2.2.3. Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen määrä ja laatu hyvinvointialueen eri osissa Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitoksen pelastustoimintaan osallistuva henkilöstö koostuu päätoimisesta ja sopimushenkilöstöstä. Kymenlaakson alueella on viisi palokuntaa (paloasemaa) jotka ovat miehitetty päätoimisella henkilöstöllä; Kotkansaaren-, Karhulan-, Haminan-, Kouvolan- ja Kuusankosken palokunnat. Lisäksi Miehikkälän paloasemalla on valmiudessa monitoimiyksikkö 24/7, joka palvelee Miehikkälä-Virolahti aluetta ensihoito- ja pelastustehtävissä.

Pelastuslaitos on tehnyt VPK-yhdistysten kanssa palokuntasopimukset, nykyisten sopimusten voimassaoloaika on 1.1.2022 – 31.12.2026. Tehdaspalokuntien sopimukset ovat määräaikaaisia tai toistaiseksi voimassa olevia ja ne päivitetään tarvittaessa. Puolustusvoimien kanssa on tehty kolmen sotilaspalokunnan kanssa palokuntasopimus palokuntien osallistumisesta pelastustoimintaan varuskunta-alueen ulkopuolella. Kuvassa 3. on esitetty Pelastuslaitoksen palveluverkosto 1.1.2023.

Kuva 3. Pelastuslaitoksen palveluverkosto 1.1.2023 (Lähde: Kymenlaakson pelastuslaitos 2023.)

Kymenlaaksossa toimii myös kaksi toimenpidepalkkaista palokuntaa, Miehikkälässä ja Myllykoskella. Toimenpidepalkkaisten palokunnan henkilöstö on pääsääntöisesti sopimuspalokuntakoulutuksen saaneita henkilöitä. Toimenpidepalkkaisessa palokunnassa työntekijöillä on henkilökohtainen työsopimus pelastuslaitoksen kanssa.

- Pelastustoimintaan osallistuvan päätoimisten henkilöiden määrä 158 henkilötyövuotta.
- Pelastustoimintaan osallistuvan sivutoimisten (henkilökohtaisen työsopimuksen perusteella) henkilöiden määrä 55 henkilöä.
- Pelastustoimintaan osallistuvan sopimushenkilöiden (palokuntasopimuksen perusteella) määrä 717 henkilöä.
- Käytettävissä olevan sopimushenkilöiden vähimmäismäärä (palokuntasopimuksen perusteella, lähtövalmius alle 30 min) 182 henkilöä.

Pelastuslaitoksen päätoiminen operatiivinen henkilövahvuus on yhteensä 12 palomestaria, 20 asemamestaria ja 120 palomiestä. Palomestarit on jaettu (6 + 6 henkilöä) Kotkan päivystysalueelle ja Kouvolan päivystysalueelle. Asemamestarit ja palomiehet jakautuvat neljään työvuoroon viidelle paloasemalle, työvuorojen (4) kirjavahvuus on 35 henkilöä.

Päivittäinen työvuoron (2+5+20) minimivahvuus on, kaksi (2) päivystävää palomestaria, viisi (5) asemamestaria ja 20 palomiestä tai (2+4+21) minimivahvuus on kaksi (2) päivystävää palomestaria, neljä (4) asemamestaria ja 21 palomiestä. Henkilövahvuudesta pääsääntöisesti on viisi palomiestä sopimuksen mukaisesti sijoitettuna alueen ensihoitoyksiköihin. Tavoitevahvuus on (2+5+23). Tavoitevahvuuden täytyessä myös päätoimiset tukiyksiköt (säiliöyksiköt + raivausyksikkö) ovat valmiudessa. Päätoimisilla paloasemilla on valmiudessa pelastusryhmä. Pelastusryhmä koostuu johtajasta, vähintään kolmesta henkilöstä sekä tehtävän mukaisista ajoneuvoista ja kalustosta.

Päätoimisilla pelastusryhmillä on kyky hoitaa itsenäisesti pienet pelastustehtävät. Keskisuuriin onnettomuuksiin hälytetään pelastusjoukkue (2-5 pelastusryhmää) + päivystävä palomestari. Pelastusjoukkueessa on mukana aina vähintään 1 päätoiminen pelastusryhmä, muut pelastusryhmät voivat olla sopimuspalokuntien tehtävään kyvykkäitä pelastusryhmiä.

Sopimuspalokunnat, teollisuuspalokunnat ja toimenpidepalkkaiset palokunnat

Pelastuslaitos on tehnyt palokuntasopimuksen:

- 27 vapaaehtoisen palokunnan (VPK),
- kaksi henkilökohtaisilla työsopimuksilla (toimenpidepalkkainen), toimivan palokunnan
- kolmen tehdaspalokunnan (TPK) ja väyläviraston raideliikenne palokunnan
- kolmen Puolustusvoimien sotilaspalokunnan (SPK) kanssa

Sopimuspalokunnat ovat tehneet palokuntasopimuksen pelastuslaitoksen kanssa, jossa on sovittu mm. lähtöajoista, henkilövahvuudesta ja palokunnan pelastustoiminnan toimintakyvystä. Sopimuspalokuntien ensimmäisen yksikön lähtöaika voi olla 5 - 15 minuuttia. Lähtöaikavaatimuksessa on huomioitu pelastuslaitoksen kyky tuottaa palvelua alueella toimintavalmiusajan puitteissa.

Sopimuspalokuntien henkilövahvuudet ja kyvykkyydet ovat erilaisia. Sopimuspalokunnat kykenevät suorittamaan lähtökohtaisesti pieniä perustehtäviä. Erikseen sovitut alueen sopimuspalokunnat kykenevät suorittamaan myös vaativia pelastustehtäviä, joissa tarvitaan esimerkiksi savusukellus-, putoamisvaarallisella alueella työskentelyä tai pintapelastamiskykyä.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitos ylläpitää riskien mukaista suorituskykyään niin, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö tavoittaa onnettomuuskohteet riskien mukaisesti sekä kykenee ylläpitämään riittävää valmiutta suuronnettomuuksien varalta.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastustoimen valmius sijoitetaan alueen riskien mukaisesti, niin että se vastaa pelastuslain velvoitteisiin ja tämän palvelutasopäätöksen toimintavalmiustavoitteisiin alueen riskiruutujen mukaisella tavalla.

Pelastuslaitoksella on jatkuvasti miehitettynä pelastusryhmä viidellä paloasemalla.

Pelastuslaitos tekee palokuntasopimukset sopimuspalokuntien kanssa, huomioiden pelastustoimen alueellinen tarve ja kyvykkyys.

Palvelutason kehittämistarve

Pelastusalan lisääntyvän henkilöstöpulan johdosta päätoimisen henkilöstön rekrytointia tulee kehittää ja pelastuslaitoksen kilpailukykyä työntekijämarkkinoilla tulee vahvistaa. Päätoimisen henkilöstön toimintakykyä tulee kehittää sekä ylläpitää ja huomioida ikääntymisen tuomat haasteet.

Sopimuspalokuntien hälytystoimintaan osallistuvien henkilöiden ikääntyminen ja henkilömäärän väheneminen uhkaavat palokuntien etenkin päiväajan valmiutta. Savusukeltajien määrän väheneminen vaikeuttaa erityisesti savusukellusvalmiuden ylläpitämistä.

Sopimuspalokuntien toiminta tulee turvata myös haja-asutusalueilla. Pelastuslaitos tukee sopimuspalokuntien valmiutta, järjestämällä tarvittavat suojavarusteet sekä huolehtimalla koulutuksesta ja kalustosta.

4.2.2.4. Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen osaamisen ylläpidon ja kehittämisen pääperiaatteet

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Henkilöstöllä on tehtävän edellyttämä peruskoulutus ja jatkuvaa harjoittelua pelastustehtävistä. Päätoiminen henkilöstö harjoittelee vuosisuunnitelman mukaisesti viikoittain perusosaamista sekä erityisosaamista tukevia käytännön harjoitteita. Osaamista voidaan varmentaa erilaisten osaamisen hallintaa tukevien testien avulla.

Päätoimisen henkilöstön osaamisen hallintaa ja harjoittelun toteutumista seurataan STORE henkilöstöhallinto-ohjelman avulla. Vuosittaiset testit ja pakolliset harjoitukset kirjataan ohjelmaan, jonka avulla työntekijöiden pätevyudet tehtäviin muodostuvat.

Pelastustoiminnan johtamisen tai pelastustyön erityisosaamista voidaan täydentää pelastusopiston lyhytkursseilla tai erikseen tilatuilla paikallisilla koulutuksilla.

Sopimuspalokuntalaiset ja toimenpidepalkkaiset

Pelastustoimintaan osallistuvien palokuntalaisten eli vapaaehtoisen- ja sopimushenkilöstön koulutusta järjestävät alueelliset pelastusliitot, Kymenlaaksossa Kaakkois-Suomen pelastusalan liitto.

Sopimuspalokunnat laativat vuosisuunnitelman harjoittelustaan ja seuraavat omalta osaltaan harjoittelun toteutumista palokuntasopimuksen mukaisesti. Sopimuspalokuntien toimintaa ja harjoittelun toteutumista arvioidaan vuosittaisessa vahvuustarkastuksessa.

Pelastuslaitos tukee sopimuspalokuntia harjoittelussa antamalla koulutusapua esimerkiksi savusukelluksen kuumaharjoittelussa, pintapelastamisessa tai putoamisvaarallisen alueen tehtävissä.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Päätoiminen henkilöstö suorittaa vuosittain hyväksytysti pakolliset harjoitteet. Pakollisia harjoitteita operatiiviselle henkilöstölle ovat savusukellus (2), pintapelastus (2), kemikaalisukellus (2) ja putoamisvaarallisella alueella työskentely (3) harjoitusta. Lisäksi operatiiviselle henkilöstölle on SM:n pelastussukellusohjeen 46/2007 mukaisesti määrävuosittain terveystarkastukset sekä fyysinen toimintakykytestaus FireFit testien avulla.

Sopimuspalokuntalainen saa sammutusmiehen pätevyyden ja oikeuden osallistua pelastustoimintaan suoritettuaan pelastustoiminnan peruskurssin ja palokuntakohtaisen perehdytyksen.

Sopimuspalokuntalainen voi peruskoulutuksen lisäksi hankkia pelastustehtävien erityisosaamista. Lisäkoulutuksen saaneet henkilöt suorittavat tehtävään liittyvät pakolliset harjoitteet vuosittain (savusukellus, pintapelastus, kemikaalisukellus ja putoamisvaarallisella alueella työskentely).

Sopimuspalokuntien henkilöstön koulutautumista ja kyvykkyyttä seurataan vuosittain pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien välillä käytävissä vuosineuvotteluissa.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Laaditaan vuosittain koulutussuunnitelma, joka sisältää työsuojelulain mukaiset koulutukset, erityistä vaaraa aiheuttavien työtehtävien lakisääteiset harjoittelut.

Päätoimisten ja toimenpidepalkkaisten harjoittelun toteutumaa seurataan aktiivisesti.

Sopimuspalokuntien harjoittelu ja koulutus kirjataan palokuntasopimuksessa sovitulla tavalla.

Palvelutason kehittämistarve

Henkilöstön fyysinen toimintakyvyn turvaaminen on pelastustoimen kasvava haaste. Työntekijöiden toimintakyvyn ylläpitämistä ja kehittämistä pitää tukea entistä voimakkaammin ja proaktiivisesti.

Sopimuspalokuntalaisten kouluttamiseen on rekrytoitava uusia kouluttajia. Sopimuspalokuntien koulutussuunnitelmat laaditaan yhteistyössä Kaakkois-Suomen pelastusalan liiton kanssa.

4.2.2.5. Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen fyysisen toimintakyvyn vähimmäistaso Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 39 §:n mukaan pelastuslaitoksen ja sopimuspalokunnan henkilöstöön kuuluva pelastustoimintaan osallistuvan henkilön tulee ylläpitää tehtäviensä edellyttämiä perustaitoja ja kuntoa. Pelastuslaitos noudattaa Sisäministeriön ohjetta (2016) pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioimisesta ja kehittämisestä.

Fyysisen toimintakyvyn arviointi tehdään valtakunnallisesti hyväksytyillä menetelmillä käyttäen FireFit-ohjelmaa. Työterveyshuolto osallistuu aktiivisesti henkilöstön työkyvyn ylläpitoon, arvioimiseen ja kehittämiseen.

Pelastustoimen tehtävät voidaan jakaa neljään tasoon:

1. Vaativiin tehtäviin
2. Savusukellusta edellyttäviin perustehtäviin
3. Perustehtäviin
4. Muihin pelastustoimen tehtäviin (johtaminen, valistus, neuvonta, palotarkastus ja näihin rinnastettavat tehtävät)

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitoksen tavoitteena on, että henkilöstön fyysinen toimintakyky mahdollistaisi pelastustoimintaan osallistumisen koko työuran ajan. Pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön tarvittavaa toimintakykyä tulee arvioida toimintaympäristössä olevien riskien perusteella ja sen perusteella, mikä on kunkin alueella toimivan palokunnan tehtävä. On mahdollista, että samalla toimialueella toimivien joidenkin paloasemien henkilöstöltä edellytetään kykyä vaativiin tehtäviin ja joidenkin paloasemien henkilöstölle riittää osallistuminen perustehtäviin. Pelastustoimintaan osallistuvan terveydentilan tulee olla

työn vaatimukseen nähden riittävä. Pelastustoimintaan osallistuvan tulee pystyä suoriutumaan tehtävistään vaarantamatta omaa tai muiden terveydentilaa tai turvallisuutta.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitoksen ja sopimuspalokunnan henkilöstöön kuuluvan pelastustoimintaan osallistuvan henkilön tulee ylläpitää tehtäviensä edellyttämiä perustaitoja ja fyysistä kuntoa.

Työntekijän toimintakyky varmistetaan säännönmukaisin työterveystarkastuksin. Lisäksi tehtävien sitä edellyttäessä FireFit testauksella todennetaan työntekijän fyysinen toimintakyky vuosittain tasoille 1-3.

Pelastustoimintaan kuuluvien eri tehtävien edellyttämien perustaitojen ja kunnan tasosta sekä kuntotestien järjestämisestä noudatetaan ohjetta pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä SM 5/2016.

Palvelutason kehittämistarve

Pelastustoimintaan osallistuvan terveydentilan ja työkyvyn ylläpitoa tulee kannustaa ja tukea vähintään nykyisellä tasolla. Pelastustoimintaan osallistuvan tulee pystyä suoriutumaan tehtävistään vaarantamatta omaa tai muiden terveydentilaa tai turvallisuutta. Pelastussukellukseen osallistuvien henkilöiden toimintakyvyn testaaminen tulee olla kattavaa ja siihen on sidottava riittävästi resursseja.

4.2.2.6. Pelastustoiminnan kalustovoimavarat toiminnoittain alueen eri osissa

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Strategisena tavoitteena on pitää pelastuslaitoksen kalusto laadullisesti tasokkaana ja teknisesti kehittyneenä. Suunnittelussa on huomioitu alueen palveluntarve, palokuntien kyvyt sekä laite- ja ajoneuvokohtainen elinkaari. Hankintaan ja sijoitukseen vaikuttavina tekijöinä ovat palvelutaso, riskit, pelastusmuodostelmat sekä hälytysten määrä ja kaluston käyttöaste. Ajoneuvokalustoa kierrätetään edellisten kriteerien perusteella ja poistetaan huonokuntoisimmista tai vanhimmista ajoneuvoista alkaen. Kaluston tasoa ja sen oikeaa sijoittamista palokunnille kyvykkyyksien mukaan kehitetään edelleen.

Pelastuslaitoksen kalustolliset voimavarat on hajautettu maantieteellisesti tarkoituksenmukaisesti, jolloin tarvittava pelastuspalvelu pystytään tuottamaan koko maakunnan alueelle kattavasti.

Pelastuslaitos varmistaa kalustonhuollon ydintoimintoja ja suorituskyvyn ylläpitämistä omalla huoltohenkilöstöllä, varmistetuilla huoltotiloilla Kotkassa ja Kouvolassa, sekä riittävillä huoltosopimuksilla.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Päätoimisilla paloasemilla ovat valmiudessa pelastusyksiköt (5) joissa on tavallista sammutusyksikköä laajempi kalusto ja kyvykyys toimia myös vaativissa pelastustehtävissä. Päätoimisilla asemilla on tukiyksiköitä (säiliö-, raivaus-, vaahto- ja nostolavayksiköitä), jotka miehitetään henkilövahvuuden puitteissa. Päätoimiset pelastusyksiköt ja tukiyksiköt toimivat koko pelastuslaitoksen alueella, tukien sopimuspalokuntien sammutusyksiköitä erityisesti vaativissa pelastustehtävissä.

Sopimuspalokunnissa valmiudessa on pääsääntöisesti sammutusyksikkö, säiliöyksikkö ja miehistöauto, joka toimii myös tarvittaessa ensihoidon ensivasteyksikkönä. Osasta paloasemista on valmiudessa yksi sammutus-, säiliösammutus- tai säiliöyksikkö (esim. Huruksela, Klamila, Metsäkylä, Ravijoki, Turkia, Virolahti).

Nykyinen ajoneuvokalusto (eivät sisällä miehistö-, tarkastus-, kalustoautoja):

- Johtamiskäyttöön varustellut ajoneuvot kokonaismäärä 4 kpl, ajoneuvojen keski-ikä 7 (v)
- Johtokeskusyksikkö kokonaismäärä 1 kpl,
- Sammutus- ja säiliösammutusautojen kokonaismäärä 32 kpl, ajoneuvojen keski-ikä 14 (v).
- Säiliöautojen kokonaismäärä 27 kpl, ajoneuvojen keski-ikä 18 (v).
- Nostolavayksiköt kokonaismäärä 2 kpl, ajoneuvojen keski-ikä 9 (v).
- Vaahtoyksiköt kokonaismäärä 3 kpl, ajoneuvojen keski-ikä 27 (v).
- Vesisukellusyksikkö kokonaismäärä 1 kpl, ajoneuvon ikä 13 (v).

Pelastuslaitoksen nostolavayksiköt kaksi (2) kappaletta ovat valmiudessa 24/7 Karhulan ja Kouvolan paloasemilla. Yksiköitä käytetään tehtävillä koko pelastuslaitoksen alueella lähimmän yksikön periaatteella.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Vuosittaisella investointimäärärahalla uusitaan tarvittavaa ajoneuvokalustoa investointisuunnitelman mukaisesti.

Kaluston liiallisen vanhenemisen estämiseksi, sen teknisen tason säilyttämiseksi ja parantamiseksi, tulee investointeihin käytettävään määrärahaan sisällyttää tarvittava indeksikorotus vuosittain.

Palvelutasopäätöskauden aikana raskaan ajoneuvokaluston määrää vähennetään.

Erikoiskaluston laajempaa yhteiskäyttöä muiden alueiden ja yhteistoiminta-alueen kanssa kehitetään.

Palvelutason kehittämistarve

Pelastuslaitoksella on tarve lisätä investointimäärärahaa, jotta pelastusajoneuvokalusto pystytään pitämään vaatimusten mukaisina. Ajoneuvokaluston määrää vähennetään suunnitellusti hankkimalla säiliösammutusautoja, joilla voidaan korvata vanhentunut sammutusyksikkö ja säiliöyksikkö.

Erikoiskaluston määrää tulee tarkastella ja kehittää yhteistoiminta-alueen entistä laajempaa kalustollista yhteistoimintaa, jolloin erikoisajoneuvojen määrää voidaan mahdollisesti vähentää (vaahtoyksiköt ja raivausyksiköt).

4.2.2.7. Pelastusasemat, paloasemat sekä muut kiinteistöt ja toimipisteet

Palvelutason nykytilan kuvaus

Paloasemakiinteistöt ovat pääsääntöisesti kuntien, hyvinvointialueen kiinteistöyhtiön tai sopimuspalokuntien omistamia. Hyvinvointialue ei omista kiinteistöjä vaan vuokraa ne palokuntien käyttöön. Paloasemien laajennus ja korjaustarpeista pelastuslaitos neuvottelee kiinteistön omistajien kanssa.

Kymenlaakson paloasemaverkostoa on kehitetty Kymenlaakson alueella alueellisen pelastuslaitoksen toiminnan käynnistymisen jälkeen voimakkaasti ja suunnitellusti yhdessä kaupunkien ja kuntien kanssa. Pelastuslaitos on kärsinyt usealla paloasemalla sisäilmaongelmista, joita on ryhdytty korjaamaan peruskorjauksilla sekä uudisrakentamisella. Erityisesti pelastuslaitoksen päätoimisilla paloasemilla (Kotkassa, Haminassa ja Kouvolassa) on ollut sisäilmaongelmia.

Päätoimiset ja toimenpidepalkkaiset paloasemat

Pelastustoimen ja kansalaisten auttamisen kannalta tehokkaimmat yksiköt (paloasemat) tulee sijoittaa riskikeskittymiin niin, että toimintavalmiusohjeen mukainen vaatimus täyttyy. Uudet paloasemat on rakennettu suunnitellusti entistä keskeisimmille paikoille ja olemassa olevaa pelastusvalmiutta on hajautettu. Asemapaikkamuutosten seurauksena toimintavalmiusajat ovat kehittyneet toimintavalmiusohjeen (SM 21/2012) asettamien

tavoitteiden tasolle. Uusien paloasemien rakentamisessa on myös huomioitu ja keskitetty pelastuslaitoksen huolto- ja tukipalvelut, pelastuslaitoksen tilanne- ja johtokeskus ratkaisut sekä ensihoitopalveluiden asemapaikkatarpeet. Paloasemia varustetaan esimerkiksi varavoimilla ja polttoaineen jakelupisteillä.

Kotkassa Jylpyllä keskuspaloaseman pelastusvalmius on päättynyt. Jylpyllä ollut valmius on hajautettu kahdelle paloasemalle, uudelle Kotkansaaren paloasemalle (vm. 2017) ja Karhulan väistöpaloasemalle. Karhulan uuden päätoimisen keskuspaloaseman rakentaminen käynnistyy vuonna 2023, pelastus- sekä ensihoitovalmius siirtyvät kesällä 2025 uusiin tiloihin.

Haminassa on valmistunut uusi päätoiminen paloasema keväällä 2021 sataman läheisyyteen. Vanhalla paloasemalla oli sisäilmaongelma, eikä paloaseman sijainti ei ollut optimaalinen toimintavalmiuden kannalta. Uudelta paloasemalta tavoitetaan myös Haminan keskustan I-riskialue entistä kattavammin. Haminan uudelle paloasemalle on keskitetty myös alueen ensihoitovalmius.

Kouvolassa on valmistunut keskuspaloaseman laajennus ja peruskorjaus kesällä 2022. Paloaseman uudessa laajennusosassa toimii myös Kouvolan VPK, joka käyttää päätoimisen paloaseman kanssa yhteisiä huolto- ja pesutiloja. Tilojen yhteiskäytöllä on haettu kustannustehokkuutta ja synergiaetua.

Kouvolan Kuusankosken päätoiminen paloasema on toiminut peruskorjatuissa tiloissa vuodesta 2012 alkaen. Vanhasta kaupungin teknisestä varikosta peruskorjattiin päätoiminen paloasema, jossa myös ensihoitopalvelut ovat valmiudessa ja käyttävät yhteisiä sosiaali- ja huoltotiloja.

Miehikkälään ja Kouvolan Myllykoskelle on rakennettu uudet paloasemat toimenpidepalkkaisille palokunnille vuonna 2017. Miehikkälän asemalla on myös valmiudessa ensihoidon ja pelastuksen monitoimiyksikkö, joka palvelee Miehikkälän - Virolahden kuntien aluetta. Myllykoskelle perustettiin vuonna 2015 uusi toimenpidepalkkainen palokunta, jonka tarve syntyi Myllykosken paperitehtaan ja teollisuuspalokunnan toiminnan päättymisen johdosta. Myllykosken uudella paloasemalla on valmiudessa myös hyvinvointialueen ensihoitoyksikkö.

Sopimuspalokuntien paloasemat

Kymenlaakson alueella toimii seitsemäntoista sopimuspalokuntaa omissa paloasematiloissa. Pelastuslaitos tukee palokuntia kiinteistön ylläpidossa maksamalla erillistä kiinteistökorvausta. Sopimuspalokuntien kiinteistökorvaukset on sovittu erikseen palokuntasopimuksissa. Pelastuslaitos avustaa sopimuspalokuntia palosuojelurahaston avustusten hakemisessa.

Paloasemien omistussuhteissa on hyvinvointialuemuutoksen seurauksena tapahtunut omistajuusvaihdoksia. Kunnat ja kaupungit ovat aktiivisesti myyneet omistamiaan paloasemarakennuksia. Kymmenen alueen sopimuspalokuntaa toimii kaupungin tai kunnan omistamassa paloasemarakennuksessa.

Myös alueen sopimuspalokuntien käyttämillä, kaupunkien ja kuntien omistamilla paloasemilla on ollut sisäilmaongelmia, joita on pääsääntöisesti pyritty korjaamaan korjausrakentamisella. Viimeisin sisäilmaongelma on ilmennyt Pyhtään Siltakylän paloasemalla. Siltakylän paloaseman tarveselvitys on valmistunut vuonna 2022 ja uuden paloaseman rakentaminen aloitetaan 2023-2024 Kymen Tuen toimesta.

Harjoitusalue

Pelastuslaitos omistaa Haminassa harjoitusalueen rakenteet. Harjoitusalue on valmistunut vuonna 2011. Harjoitusalue on Haminan kaupungilta vuokratulla entisellä kaatopaikka-alueella. Vuokrasopimus on voimassa toistaiseksi 6 kuukauden irtisanomisajalla.

Pelastuslaitoksella on ympäristövahinkojen torjuntaan liittyvät öljyntorjuntavarikot Kotkan Ruununmaalla ja Haminassa sataman alueella, sekä torjuntakalustovarastot Kuusankoskella, Inkeröisissä ja Miehikkälässä. Varikoilla on tarvittavat laiturit ja varastotilat merellistä toimintaa varten.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Kymenlaakson paloasemaverkostoa on kehitetty toimintavalmius ja puhdas- ja työturvallinen paloasemarakennus huomioiden. Nykyinen paloasemien palveluverkko on riittävä ja valmius on hajautettu riittävässä määrin alueelle.

Karhulan uuden keskuspaloaseman valmistuminen on merkittävä parannus, joka tuo ratkaisun pitkälliseen toimitilakysymykseen Kotkan päivystysalueelle. Uudelle paloasemalle keskitetään päivystysalueen huolto- ja tukipalvelut. Karhulan paloasemalle valmistuva pelastuksen ja ensihoidon tilanne- ja johtokeskus parantavat pelastuslaitoksen johtamisvalmiutta moniviranomaistehtävissä.

Kaupunkien ja kuntien omistuksessa olevien paloasemien omistajamuutokset tulee huomioida. Pelastuslaitos seuraa tilanteen kehittymistä ja tekee tarvittaessa toimivista paloasemista vuokrasopimuksia uusien omistaja tahojen kanssa.

Sopimuspalokuntien palokuntasopimuksissa huomioidaan kiinteistökorvaukset erikseen ja mahdollisiin kustannusten muutoksiin reagoidaan tarvittaessa indeksimuutosten kautta. Kiinteistökorvauksissa huomioidaan palokuntien tekemät mahdolliset kiinteistön korjausinvestoinnit sopimuksen mukaisesti.

Öljyntorjuntavarikkojen kehittäminen odottaa uuden rahoitustavan päätöksiä. Nykyinen Öljynsuojelurahasto ei korvaa enää toiminnasta aiheutuneita kustannuksia. Pelastuslaitoksen nykyisellä rahoituksella toimintaa ei kyetä ylläpitämään tai kehittämään.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos ja Kymenlaakson hyvinvointialueen tuki- ja kiinteistöpalvelut Oy tekevät yhteistyössä paloasemien vuokrasopimukset.

Rakennettavien paloasemien huoltovarmuus ja toiminta poikkeusoloissa huomioidaan ja olemassa olevien paloasemien varautumista kehitetään.

Pelastuslaitos käynnistää harjoitusalueen suunnittelun palvelutasopäätöskauden aikana.

Sopimuspalokuntien kanssa tehdään palokuntasopimukset, kiinteistökorvauksista sovitaan erikseen sopimuskaudelle.

Palvelutason kehittämistarve

Paloasemien kunnossapidosta ja korjaustarpeista on laadittava suunnitelmat yhteistyössä uusien omistajien kanssa.

Paloasemien varavoimaratkaisuja tulee suunnitella ja toteuttaa - päätoimiset ja sopimusasemat.

Haminan harjoitusalue on ollut vähäisellä käytöllä, osittain puutteellisten huoltotilojen ja maantieteellisen sijainnin johdosta. Uutta pelastuslaitoksen harjoitusaluetta on suunniteltu keskeisemmälle paikalle Kouvolan Keltakankaan jätekeskuksen läheisyyteen. Harjoitusalueella tulisi olla mahdollista suorittaa savusukeltamisen kuumaharjoituksia.

4.2.2.8. Savusukellusvalmiudet alueen eri osissa

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Savusukelluksella tarkoitetaan paineilmahengityslaitteiden ja asianmukaisten suojarusteiden avulla tehtävää sammutus- ja pelastustyötä, joka edellyttää tunkeutumista palavaan ja rajattuun sisätilaan, jossa on savua. Palavan rakennuksen katolla tapahtuva työskentely paineilmahengityslaitetta käyttäen rinnastetaan savusukellukseen.

Savusukellus on erityistä vaaraa aiheuttavaa työtä, jossa on tapaturman tai sairastumisen vaara. Turvallinen savusukellus edellyttää tekijän erityistä kelpoisuutta, joka muodostuu terveydentilaan, toimintakykyyn, koulutukseen ja harjoitteluun liittyistä vaatimuksista.

Edellä mainittujen vaatimusten täyttymistä seurataan säännöllisin terveystarkastuksin, toimintakykytestein ja säännöllisellä harjoittelulla.

Palokuntien savusukellusvalmiudet ja kyvykkyudet ovat eritasoisia Kymenlaakson toiminta-alueella. Erica hätäkeskustietojärjestelmä hälyttää tehtäville aina onnettomuustyyppin mukaiset lähimmät ja tarkoituksenmukaisimmat pelastus- ja sammutusyksiköt. Päätoimiset pelastusyksiköt (5) toimivat laajalla alueella ja tällä varmistetaan riittävä kyvykkyys Kymenlaakson toiminta-alueella tehtäville, joissa voidaan tarvita savusukelluskykyä.

Päätoimisilla pelastusyksiköillä (5) savusukelluskykyarvo on 2, yksiköissä on aina vähintään kaksi savusukeltajaa ja tehtävään vaadittava kalusto. Sopimuspalokuntien sammutusyksiköillä savusukellus kykyarvo voi vaihdella 0-1-2. Sammutusyksikköä jolla ei ole savusukelluskykyä hälytetään tukemaan tarvittavat kyvyn omaavat pelastus- tai sammutusyksiköt.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Kymenlaaksossa on vuodessa keskimäärin 60 - 70 rakennuspaloa, joissa yleensä syntyy tarve savusukeltamiskyvylle. Suurin osa näistä tehtävistä sijaitsee päätoimisten paloasemien toiminta-alueella, joissa savusukelluskyky on riittävä. Tämän lisäksi niillä alueilla joissa sopimuspalokunta tavoittaa onnettomuuskohteen ensimmäisenä on pääsääntöisesti savusukelluskyvykkyyttä ja lisäksi tehtävälle hälytetään päätoiminen pelastusyksikkö.

Päätoimisissa pelastusyksiköissä tulee olla vähintään 2 vaativiin tehtäviin kykenevää savusukeltajaa ja riittävä kyky toimia vaativissa savusukellustehtävissä. Ylläpidetään ja kehitetään savusukelluskykyä palokunnissa noudattaen valtakunnallisia ohjeistuksia henkilöstön terveystarkastuksista, toimintakykyvaatimuksista ja harjoitteista.

Tuetaan sopimuspalokuntien savusukellusvalmiuden ylläpitämistä pitämällä suojarusteet ja kalusto riittävällä tasolla. Järjestetään vuosittain kuumaharjoituksia sopimuspalokuntien savusukeltajille, pelastussukellusohjeen (SM 5/2016) vaatimusten mukaisesti. Koulutetaan uusia savusukeltajia sopimuspalokuntiin yhteistyössä Kaakkois-Suomen pelastusalanliiton kanssa.

Savusukelluskyvykkyysiin liittyvät aluejaotellut mitoitusperusteet on muodostettu ajantasaisen toimintaympäristön analyysin ja tarkemmat tiedot löytyvät pelastuslaitoksen riskianalyysistä.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Päätoimisissa pelastusyksiköissä on valmiudessa vähintään kaksi (2) vaativiin tehtäviin kykenevää savusukeltajaa.

Ylläpidetään ja kehitetään savusukelluskykyä palokunnissa noudattaen valtakunnallisia ohjeistuksia.

Sopimuspalokuntien savusukelluskyky sovitaan palokuntasopimuksissa, huomioiden toiminta-alueen resurssit ja tarve.

Palvelutason kehittämistarve

Nykyinen savusukeltamisen harjoitusalue Haminassa on jäänyt vähäiselle käytölle puutteellisten huoltotilojen ja maantieteellisen sijainnin johdosta. Pelastuslaitoksen vuosittaiseen savusukeltamisen kuumaharjoitteluun tarvitaan soveltuva harjoitustalo ja huoneistopalosimulaattori. Vaihtoehtoisia sammutusmenetelmiä käytetään entistä laajemmin ja koulutetaan henkilöstölle.

Sopimuspalokuntien savusukelluskoulutus kohdennetaan palokuntiin, joissa on sopimuksen mukainen savusukellusvalmius. Fyysisen toimintakyvyn (FireFit) testien järjestämistapaa tulee kehittää, testausaikataulu on jaettava tasaisesti kalenterivuodelle.

4.2.2.9. CBRNE-onnettomuuksien valmiudet alueen eri osissa sisältäen kemikaalisukellusvalmiudet

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

CBRNE-uhalla tarkoitetaan kemiallisista aineista (C), biologisista taudinaiheuttajista (B), radioaktiivisista aineista (R), ja ydinaseista (N) sekä räjähteistä (E) sekä väärinkäytöstä johtuvia vaaratilanteita. Pelastuslaitos on varautunut CBRNE-onnettomuuksiin. CBRNE-uhka voi olla onnettomuus, luonnonvoimista johtuva, tahallinen rikollinen teko tai sotilaallinen teko eri muodoissaan. Pelastustoimen henkilöstö- ja kalustovalmius on riskianalyysin edellyttävällä tasolla ja palvelutasopäätöksen mukainen. CBRNE-onnettomuudet (kemikaalionnettomuudet) vaativat usein erikoiskalustoa ja kemikaalisukelluskykyä.

Kemikaalisukelluksella tarkoitetaan välittömän vaaran alueella tehtäviä tiedustelu-, pelastus-, torjunta-, tai muita vastaavia tehtäviä, jotka edellyttävät paineilmahengityslaitteen ja soveltuvan kemikaalisuojapuvun käyttöä.

Pelastuslaitoksella on viisi päätoimista pelastusyksikköä ja yksi sopimuspalokunnan pelastusyksikkö, jotka soveltuvat varustukseltaan ja henkilöstön koulutukselta vaativiin

kemikaalisukellustehtäviin. Pelastuslaitoksen alueella on 15 vaativaan kemikaalisukellukseen kykenevää palomiestä yhden minuutin hälytysvalmiudessa.

Pelastuslaitoksella on 17 sopimuspalokunnan pelastusyksikköä, jotka soveltuvat varustukseltaan ja henkilöstön koulutukselta tavanomaiseen kemikaalionnettomuuksien torjuntaan. Pelastuslaitoksen alueella on 34 tavanomaiseen kemikaalionnettomuuksien torjuntaan kykenevää sopimuspalokuntalaista viiden minuutin hälytysvalmiudessa.

Pelastuslaitoksen CBRNE-kalustoa on hankittu vuosittain ja huollettu säännöllisesti. CBRNE / kemikaalintorjuntakalusto on Tokeva 2020 korkeimman kalustotaso 4. mukainen.

Pelastuslaitoksen CBRNE-erikoiskalusto: henkilönpuhdistuslinjasto, kaksi kemikaalisukeltajan puhdistuspaikkaa, Sami Response, kaksi raskasta pelastusyksikköä varustettuna vuodontukkimis-, siirtopumppaus-, ja vuodonhallintavälineistöllä. Kemikaalimittauskalustoa on sijoitettuna 12 pelastusyksikköön ja kahteen öljyntorjunta-alueeseen.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

CBRNE-onnettomuustehtäviä on ollut Kymenlaaksossa vuosina 2018-2022 keskimäärin 20 tehtävää vuosittain (Pronto). CBRNE-onnettomuudet sijoittuvat maantieteellisesti koko pelastuslaitoksen toiminta-alueelle.

Tarpeeseen nähden, nykyinen CBRNE-valmius on ollut toimiva ja riittävä. Pelastuslaitoksen CBRNE-valmiutta tulee ylläpitää vähintään nykyisellä tasolla.

Sopimuspalokuntien CBRNE-peruskoulutus- ja jatkokoulutusta pidetään vuosittain. Pelastuslaitos järjestää sopimuspalokuntien kemikaalisukeltajille vuosittaisia pakollisia harjoituksia.

Kymenlaaksossa on suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavia kohteita 27 kpl. Näistä Tukes-kohteita on 21 teollisuuslaitosta, joissa käsitellään tai varastoidaan kemikaaleja, jotka kemikaalimäärien tai niiden vaaraominaisuuksien takia ovat suuronnettomuusvaarallisia kohteita.

Pelastuslaitoksen CBRNE- onnettomuuksien ja kemikaalisukelluskyvykkyyksiin liittyvät aluejaotellut mitoitusperusteet on muodostettu ajantasaisen toimintaympäristön analyysin perusteella ja tarkemmat tiedot löytyvät pelastuslaitoksen riskianalyysistä.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos ylläpitää riskianalyysin edellyttämää CBRNE-onnettomuuksien torjuntavalmiutta.

Palvelutason kehittämistarve

Pelastuslaitos kehittää CBRNE-onnettomuuksien torjuntavalmiutta riskianalyysin mukaisesti. Nykyiset CBRNE-harjoitussimulaattorit vaativat uusintaa ja päivitystä. Pelastuslaitos kehittää henkilöstön CBRNE-asiantuntijuutta vastaamaan muuttuvaa toimintaympäristöä.

4.2.2.10. Vesipelastamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen venekaluston sekä vesisukellus- ja pintapelastusvalmiudet

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Vesipelastustoiminnalla tarkoitetaan veden pinnalta (pintapelastus) tai pinnan alta (vesisukellus) tapahtuvaa ihmisen, eläimen tai omaisuuden pelastamista sekä vesillä tapahtuvaa ympäristövahinkojen torjuntaa.

Välittömällä vesisukellusvalmiudella tarkoitetaan välittömässä lähtövalmiudessa olevaa pelastusyksikköä, joka koostuu esimiehestä, kahdesta I-tason vesisukeltajasta ja sukellusavustajasta.

Muulla vesisukellusvalmiudella tarkoitetaan pelastusyksikköä, joka koostuu esimiehestä, kahdesta vesisukelluskelpoisesta vesisukeltajasta ja sukellusavustajasta.

Pintapelastusvalmiudella tarkoitetaan esimiehen, kuljettajan ja työparin muodostamaa 1+3-vahvuista pelastusyksikköä.

Vesipelastustehtävän vastuu merialueella on Rajavartiolaitoksella ja sisävesillä se on pelastuslaitoksilla.

Kotkan päivystysalueella on I-tason välitön vesisukellus- ja pintapelastusvalmius. Pelastussukeltajien käytössä on vesisukellusvarustuksella varustettu pelastusyksikkö. Erillinen pelastussukellusauto on sijoitettu Karhulan paloasemalle. Kotkansaaren ja Karhulan paloasemien yhteisestä henkilöstövalmiudesta ja tarvittavasta kalustosta on työvuorossa 24/7 vähintään kaksi (2) vesisukeltajaa.

Kouvolan päivystysalueella Kuusankosken paloasemalla on osittainen vesisukellusvalmius, jokaisessa työvuorossa on pääsääntöisesti vähintään yksi vesisukeltaja.

Muissa vesistöriskejä omaavissa sopimuspalokunnissa on III-tason pintapelastusvalmius. Pintapelastusvalmiutta ylläpidetään seuraavilla sopimuspalokuntien paloasemilla: Pyhtää, Siltakylä, Virojoki, Myllykoski, Anjala, Inkeroinen, Korja, Jokela, Utin Jääkäriyrykmentti, Jaala, Selänpää, Karjalan Prikaati. Venekalustoa on sijoitettu niille paloasemille, joiden toiminta-alueella voi tapahtua vesipelastustoimintaa edellyttäviä onnettomuuksia.

Pelastuslaitoksen vesisukeltajat osallistuvat merialueella tapahtuviin vesipelastustehtäviin merivartioston johdolla.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Tarpeeseen nähden, nykyinen hajautettu vesipelastusvalmius on toimiva ja riittävä. Vesisukellusvalmiutta ja pintapelastusvalmiutta tulee ylläpitää vähintään nykyisellä tasolla.

Ihmisen pelastaminen vedestä tehtäviä on ollut Kymenlaaksossa vuosina 2018 - 2022 keskimäärin alle 20 tehtävää vuodessa. Tehtäviä on ollut koko alueen vesistöissä, painopiste on kuitenkin Kotkan päivystysalueen merialueella ja Kymijoen alajuoksun alueella. Uusia vesisukeltajia tulee kouluttaa vuosittain, pelastusopiston vesisukelluskurssilla tai alueellisella omalla vesisukelluskurssilla.

Sopimuspalokuntien pintapelastajien peruskoulutus- ja jatkokursseja pidetään vuosittain. Pelastuslaitos järjestää sopimuspalokuntien pintapelastajille vuosittaisia pakollisia harjoituksia.

Pelastuslaitoksen vesipelastamisen ja venekaluston liittyvät aluejaotellut mitoitusperusteet on muodostettu ajantasaisen toimintaympäristön analyysin perusteella ja tarkemmat tiedot löytyvät pelastuslaitoksen riskianalyyseistä.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos ylläpitää välitöntä vesisukellus- ja pintapelastusvalmiutta Kotkan päivystysalueella.

Vesisukellusvalmius muodostetaan Kotkansaaren, Karhulan ja Haminan paloasemien yhteisestä valmiudesta. Välittömässä lähtövalmiudessa on ryhmänjohtaja, kaksi I-tason vesisukeltajaa ja sukellusavustaja.

Osittainen vesisukellusvalmius toteutetaan Kouvolan päivystysalueella Kuusankosken paloasemalla.

Pintapelastusvalmiutta ylläpidetään kaikilla päätoimisilla paloasemilla sekä tarvittavilla sopimuspalokuntien asemilla.

Merialueella pelastuslaitos ylläpitää purjehduskauden aikana vähintään kahta alusta jatkuvassa meripelastusvalmiudessa.

Palvelutason kehittämistarve

Pelastuslaitokselle koulutetaan lisää vesisukeltajia. tulee olla vähintään yhteensä 25 henkilöä, että palvelutasopäätöksen mukainen valmius kyetään ylläpitämään 24/7.

Haasteena on palvelutasokaudella vesisukelluskelpoisten pelastajien riittävyys ja ikääntyminen.

Kouvolan päivystysalueen vesisukellusvalmiutta tulee kehittää, kouluttamalla uusia vesisukeltajia. Sopimuspalokuntien pintapelastuskoulutus kohdennetaan palokuntiin, joissa on sopimuksen mukainen pintapelastusvalmius.

4.2.2.11. Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan erityisvalmiudet **Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila**

Öljy- ja kemikaalivahingot ovat tyypillisiä ympäristövahinkoja. Niillä tarkoitetaan alusöljy- ja aluskemikaalivahinkoja merellä, rannikolla ja sisävesillä sekä öljy- ja kemikaalivahinkoja maa-alueilla. Rajavartiolaitos vastaa ympäristövahinkojen torjunnasta aavalla merellä. Rannikolla, sisävesillä ja maa-alueilla torjuntavastuu on pelastuslaitoksilla.

Valtioneuvosto on tehnyt periaatepäätöksen ympäristövahinkojen torjunnan kansallisesta strategiasta vuoteen 2035. Strategia hyväksyttiin valtioneuvoston istunnossa 16.2.2023 ja sen päätavoitteena on ohjata viranomaisten varautumista nykyisiin ja tuleviin ympäristövahinkouhkiin.

Strategian tavoitteena on ohjata viranomaisten varautumista, mutta huomiota on kiinnitettävä etukäteen myös viranomaisten ja eri toimijoiden tehtävien selkeyteen ja yhteensovittamiseen. Varautuminen ei onnistu ilman riittäviä voimavaroja, joten myös rahoituksen riittävydestä tulee huolehtia.

Pelastuslaitos on pitkäjänteisesti varautunut ympäristövahinkojen onnettomuusuhkiin keskimäärin 1,1 M€ vuosittain viimeisen kymmenen vuoden aikana, mutta vuoden 2023 alusta varautumisen mahdollisuudet ovat ratkaisevasti heikentyneet lakimuutosten myötä rahoituskanavien sulkeuduttua. Tällä hetkellä pelastuslaitoksen varautumisen vastuun kustannukset ympäristövahinkojen osalta on hyvinvointialueella.

Kymenlaakson pelastuslaitoksen alue on kansallisesti tarkastellen merkittävä riskikeskittymä, kun arvioidaan vakavan ympäristövahingon mahdollisuutta. Suomenlahden laivaliikenne itä-länsisuunnassa sekä kemikaali- ja öljytuotteiden rauta- ja maantiekuljetukset alueella aiheuttavat todennäköisyydeltä pienen, mutta vahinkojen seurauksilta suuren ympäristövahingon mahdollisuuden, johon varautuminen tuo Kymenlaakson pelastuslaitoksen ja kuntien viranomaisille tavanomaista suurempia haasteita.

Pelastuslaitoksella on ympäristövahinkoja varten laadittu öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntaohje, joka on päivitetty vuonna 2023. Alusten kuljettamiseen merialueella liittyviä pätevyyskirjoja on henkilöstöllä riittävästi. Öljyntorjunnan torjuntaorganisaation vahvuus on n. 380 henkilöä ja henkilöstön suojarusteet on mitoitettu n. 600 henkilölle.

Aluehallintovirasto teki vuonna 2022 selvityksen kaikkien Suomen 22 pelastuslaitoksen ympäristövahinkojen torjunnan valmiudesta. Kymenlaakson pelastuslaitokselta edellytetään aluehallintoviranomaisen määrittelemää torjuntatasoa B, jota pelastuslaitos ei kaikin osin saavuttanut. Merkittävimmät puutteet ovat kehittämis- ja logistiikansuunnittelussa sekä tilannekuvan ylläpidossa. Aluehallintoviraston arvion mukaan puutteet eivät ole niin huomattavia, että ympäristövahingon torjunta olisi vakavasti uhattuna.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Jokaisella pelastuslaitoksen asemapaikalla on perusvalmius päivittäisten öljyvahinkojen torjuntaan. Öljyntorjunnan torjuntaorganisaation kokonaisvahvuus kyetään säilyttämään nykyisellä tasolla ja pelastuslaitoksen henkilöstöä koulutetaan merenkulun oppilaitoksissa riittävä määrä, jolloin aluskalustolla voidaan tarvittaessa vaihtaa miehitystä torjuntatyön keskeytymättä.

Ympäristövahinkoihin varautuminen on oltava pitkäjänteistä, jolloin vuosittain käytetään ja uusitaan määrätty osa suojarusteista ja torjuntakalustosta sekä suunnitellulla varastokierrolla kyetään ylläpitämään n. 380 hengen torjuntaorganisaatiolle riittävä määrä toimintakuntoista torjuntakalustoa ja suojarusteita 3-5 päivää kestävää alkutorjuntaa varten.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos ylläpitää riskien mukaista suorituskykyä (henkilöstö, kalusto ja osaaminen) ympäristövahinkojen torjuntaan.

Pelastuslaitos kehittää edelleen varautumista laajamittaisiin ympäristövahinkoihin sekä järjestää päällystölle ympäristövahinkojen johtamiskoulutusta.

Pelastuslaitoksen merellinen ympäristövahinkojen valmius pidetään sellaisena, että merelliseen tehtävään kyetään lähettämään purjehduskaudella kolme öljyntorjunta-alusta viidessätoista minuutissa.

Palvelutason kehittämistarve

Pelastuslaitoksen tulee kehittää määrätietoisesti ympäristövahinkoihin liittyvää suorituskykyä vastaamaan alueen riskejä. Öljynsuojelurahaston rahoituksen poistuminen pelastuslaitokselta on vaikeuttanut ympäristövahinkojen torjuntakyvykkyyden ylläpitoa.

Pelastuslaitos pyrkii löytämään vaihtoehtoisen rahoitusmekanismin, jotta nykyinen ympäristövahinkojen torjuntataso kyettäisiin ylläpitämään tai sitä voitaisiin jopa kehittää.

4.2.2.12. Korkealta pelastamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen periaatteet putoamisvaarallisella alueella työskentelystä sekä ajoneuvokalustosta **Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila**

Putoamisvaarallisella alueella työskentelyn (PVAT) osaaminen jaetaan perusosaamiseen ja kahteen tasoon. Siirryttäessä vaativammalle tasolle tulee hallita edellisen tason osaamisvaatimukset ja tasoa vastaava köysipelastuskalusto. Saavutettu osaamisen taso ylläpidetään riittävän usein toistuvalla harjoittelulla.

Perusosaaminen

Perusosaamisen taitoja on turvallinen toiminta putoamisvaarallisen alueen läheisyydessä. Pelastaja osaa kiinnittää köyden tai käyttöön hyväksytyyn liitoselimen, jolla estetään välittömän vaaran alueelle joutuminen. Perusosaamisen taitoihin sisältyy myös joidenkin pelastustoimen tehtävien edellyttämä kyky osata laskeutua köydellä hätätilanteessa.

PVAT-taso 1

Pelastustoimessa putoamisvaarallisella alueella työskentelyn ensimmäisenä osaamisen tasona voidaan pitää toimintaa, jossa pelastaja pystyy valmistamaan turvallisen kiinnittäytymisen työköyteen, varmistusköyteen tai putoamissuojaimena käytettävään liitosköyteen. Köyden varassa työskennellessä henkilö kykenee käyttämään varmistus- ja työköyttä. Tasolla 1 pelastaja osaa toimia pelastusparin 1. ja 2. tehtävissä sammutus- ja raivaustehtävissä katolla. Tasolla 1 henkilö osaa laskeutumisen tai hätälaskeutumisen aikana toteuttaa ylä- ja alaköysilähdön sekä katon lappeelta räystäään ohittamisen. Lisäksi pelastaja osaa pelastaa putoamissuojaimen varaan pudonneen pelastajan.

PVAT-taso 2

Pelastustoimessa putoamisvaarallisella alueella työskentelyn toisena osaamisen tasona voidaan pitää 1. tason osaamisen lisäksi kykyä toimia pelastusryhmän jäsenenä, joka suorittaa köysipelastus- ja muuta kalustoa käyttäen onnettomuuden uhrin pelastamista ylhäältä tai alhaalta. Pelastustoimen alueellisen riskiarvion perusteella henkilöstön toimipaikkakoulutus suunnataan alueen riskikohteisiin ja toimintaympäristöön sopivaksi.

Kuva 4. keskeisten käsitteiden suhteet putoamisvaarallisella alueella työskentelyssä (Lähde: Sisäministeriön julkaisuja 2021:6).

Putoamisvaarallisella alueella työskentely voi olla henkisesti ja fyysisesti vaativaa työtä, jonka turvallinen suorittaminen asettaa tekijälle terveydentilaan, toimintakykyyn, koulutukseen ja harjoitteluun liittyviä erityisvaatimuksia.

Pelastuslaitoksella on 13 sopimuspalokunnan pelastusyksikköä, jotka soveltuvat varustukseltaan ja henkilöstön koulutukseltaan PVAT 1 tason mukaiseen hätälaskeutumiseen ja kattotyöskentelyyn.

Pelastuslaitoksella on viisi päätoimista pelastusyksikköä ja kaksi sopimuspalokunnan pelastusyksikköä, jotka soveltuvat varustukseltaan ja henkilöstön koulutukselta PVAT-tason 2 mukaisiin köysipelustus- ja muuta kalustoa käyttäen onnettomuuden uhrin pelastamiseen ylhäältä tai alhaalta.

Pelastuslaitoksella on kaksi nostolavayksikköä, toinen eteläisellä päivystysalueella ja toinen pohjoisella päivystysalueella. Nostolavayksiköitä käytetään aina ensisijaisesti ihmisen pelastamistehtävillä ja rakennuspaloissa. Kolmessa pelastusyksikössä on kuormanosturit ja katonaukaisuun tarvittava välineistö.

Putoamisvaarallisella alueella työskentelyn taitoja pidetään yllä vuosittaisella osaamisen tason mukaisella harjoittelulla, jossa huomioidaan työskentelyn eri osa-alueet. Harjoitukset tulee järjestää turvallisissa olosuhteissa, jotka on ennalta suunniteltava ja valmisteltava. Harjoitukset joihin liittyy putoamisen ja loukkaantumisen vaara, tulee olla kouluttajan valvomia.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Ihmisen pelastaminen ylhäältä tai alhaalta tehtäviä on ollut Kymenlaaksossa vuosina 2018-2022 keskimäärin 10 tehtävää vuosittain. Lisäksi pelastustehtäviä joihin liittyy työskentelyä putoamisvaarallisella alueella, on vuosittain noin 50. Ihmisen pelastaminen

ylhäältä tai alhaalta pelastustehtävät sijoittuvat maantieteellisesti koko pelastuslaitoksen toiminta-alueelle.

Tarpeeseen nähden, putoamisvaarallisella alueella työskentelyn valmius on ollut toimiva ja riittävä. Pelastuslaitoksen putoamisvaarallisella alueella työskentelyn valmiutta tulee ylläpitää vähintään nykyisellä tasolla.

Sopimuspalokuntien putoamisvaarallisella alueella työskentelyn peruskoulutus- ja jatkokoulutusta pidetään vuosittain. Pelastuslaitos järjestää sopimuspalokuntien putoamisvaarallisella alueella työskentelyn vuosittaisia pakollisia harjoituksia.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos ylläpitää riskianalyysin edellyttämää suorituskykyä putoamisvaarallisella alueella työskentelyyn.

Pelastuslaitoksella on koulutettuna riskienmukaisesti vähintään PVAT I -tason henkilöitä 200 ja PVAT II -tason henkilöitä 100.

Palvelutason kehittämistarve

Riskianalyysiin perustuvaa putoamisvaarallisella alueella työskentelyn erikoiskalustovalmiutta tulee kehittää palvelutasopäätöskauden aikana.

Putoamisvaarallisella alueella työskentelyn harjoitussimulaattorit vaativat uusintaa ja päivitystä.

4.2.2.13. Sammutusveden saamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen periaatteet letkukalustosta, säiliöautoista ja pumpuista

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitos on laatinut yhteistyössä alueen vesilaitosten, kuntien ja kaupunkien kanssa sammutusvesisuunnitelmat päivystysalueittain. Kaupunki ja taajama-alueilla sammutusvesi tuotetaan yleensä paloautojen säiliöistä ja tarvittaessa lisävesi vesiasema- tai palopostiverkostosta.

Toiminta-alueella olevien vesiasemien ja palopostien rakentaminen ja kunnossapito ovat kuntien tai paikallisen vesilaitosten vastuulla. Pelastuslaitos antaa tarvittaessa ohjeita, jos alueella rakennetaan tai muutetaan olemassa sammutusvesi infraa.

Haja-asutusalueilla lisäsammutusvesi pyritään ottamaan luonnonvedenottoaikoista, jotka ovat toimintaan soveltuvia vedenotto pisteitä. Luonnonvesipisteistä on luotu

pelastuksen kenttäjohtamisjärjestelmään (Pekeen) tarvittavia merkkipisteitä. Luonnonvedenottopiste voi olla, avo-oja, lampi, joki, järvi tai merivesi.

Vedensiirtokalulustona käytetään säiliöautoja, sammutussäiliöautoja, letkuautoja ja suurtehoruiskua.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Sammutusveden tarve vaihtelee onnettomuustyypeittäin. Pienet tulipalot hoidetaan sammutusautojen säiliövedellä, keskisuurissa ja suurissa paloissa voi sammutusvettä kulua satojatuhansia litroja. Isoissa tulipaloissa säiliöveden lisäksi tarvitaan vesiasemaselvityksiä tai luonnonvettä. Nykyinen pelastuslaitoksen vedensiirtoon tarkoitettu kalusto on riittävä, vedensiirtokalustoa on kuitenkin uusittava ja kunnossapidettävä suunnitellusti.

Kaupunkien ja kuntien alueella olevat vesiasemat ja tarvittavat palopostit on pidettävä toimintakuntoisina ja verkostoa on rakennettava lisää, jos alueen vaatimukset edellyttävät. Yhteistoiminta-alueen vedensiirtokaluston yhteiskäytön lisääminen tehtävillä tulee hyödyntää nykyistä laajemmin.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos uusii sammutusveden siirtoon tarvittavaa säiliöajoneuvo- ja pumppukalustoa investointisuunnitelman mukaisesti.

Pelastuslaitos pitää ajantasaisina alueen sammutusvesisuunnitelman yhteistyössä kuntien ja kaupunkien kanssa.

Palvelutason kehittämistarve

Toiminta-alueen sammutusvesisuunnitelmat tulee päivittää palvelutasopäätöksen aikana. Kaupunkien ja kuntien kanssa tehdään aktiivisesti yhteistyötä palovesiverkoston rakentamisen suunnittelussa.

Säiliö- ja sammutusautojen määrää voidaan vähentää 2 - 3 yksiköllä palvelutasokauden aikana, hankkimalla suunnitellusti uusia säiliösammutusautoja.

4.2.2.14. Muiden paikallisten riskien mukaiset valmiudet, esimerkiksi maanalainen pelastaminen, maastopalot ja maastopelastaminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Kymenlaakson alueella on maanalaisia tiloja, jotka ovat päivittäisessä julkisessa tai muussa käytössä. Pelastuslaitos on varautunut kalustollisesti toimimaan maanalaisissa tiloissa vaativissa savusukellus- tai pelastustehtävissä.

Kymenlaakson pelastuslaitos on mukana Itä- ja Kaakkois-Suomen pelastuslaitosten yhteisessä metsäpaloihin erikoistuneessa GFFF-V metsäpalomuodostelmassa. Yhteiseen metsäpalomuodostelmaan on koulutettu henkilöitä ja yhteiskäyttöön tarkoitettua metsäpalokalustoa on hankittu EU-rahoituksen tuella. Muodostelmaa voidaan hälyttää kotimaan tehtäville ja tulevaisuudessa myös EU:n valtion alueelle sopimuksen mukaisesti. Muodostelman kautta pelastuslaitoksen maasto- ja metsäpalovalmius on kehittynyt ja myös kalustollinen valmius on parantunut.

Kymenlaakson pelastuslaitoksen maastopelastusvalmius on hajautettu koko toiminta-alueelle. Maastopelastamiskykyä on päätoimisilla paloasemilla, sekä alueen sopimuspalokuntien paloasemilla. Pelastuslaitoksella on maastomönkijöitä 13 kpl ja moottorikelkkoja 5 kpl. Mönkijöissä on pääsääntöisesti mukana peräkärri, joka soveltuu henkilön siirtämiseen maastosta. Moottorikelkoissa ovat ahkiot, joilla voidaan myös henkilöä siirtää. Osa maastomönkijöistä muutetaan talvikaudella telavetoisiksi, jolloin myös talviolosuhteissa kyetään toimimaan tehokkaasti. Maastopelastamiskykyä on kehitetty, uusimpana ovat mönkijään kytkettävät henkilönsiirtokärriä, joita on kehitetty yhdessä ensihoitopalvelun kanssa.

Kymenlaakson alueella on poikkeuksellisen paljon syttyvien nesteiden varastoja (Hamina-Kotka satama) ja syttyvien nesteiden kuljetusliikennettä (kemikaaliratapihat + valtatie). Alueen kohonneen riskin johdosta pelastuslaitos on ylläpitänyt normaalia suurempaa palavan nesteen sammutuskykyä. Pelastuslaitoksella on kolme vaahtoyksikköä (Karhula, Hamina ja Kouvola), ajoneuvoissa on yhteensä yli 30 000 litraa vaahtonestettä. Vaahtoyksiköissä on normaalia isommat vesipumput ja vaahtosekoittimet sekä raskaita vaahtotykkeitä, joilla voidaan suorittaa järeitä vaahtoiskuja. Vaahtoyksiköiden lisäksi myös alueen säiliöautoissa on pääsääntöisesti vaahtonestettä 200 - 1000 l ja tarvittava tykkikalusto. Vaahtosammutuskykyä harjoitellaan käytännössä vuosittain satamissa tai kemikaaliratapihoilla järjestettävissä UPS-harjoituksissa.

Kymenlaakson edustan merialue jakaantuu seitsemään osa-alueeseen: Pyhtään rannikkoalue, Kotkan rannikkoalue, Haminan rannikkoalue, Rankin eteläpuolinen saaristoalue, Tammion saaristoalue sekä Haapasaaren ulkomerialue. Kymenlaakson edustan merialueella on saaria yli 400 kpl. Osassa niistä on pysyvää sekä loma-asutusta. Pelastuslaitos ylläpitää seitsemässä saarella olevien palokalustovajojen pelastuskalustoa. Ne ovat tarkoitettu ensitoimiin ja omatoimiseenvarautumiseen saarilla osuvien ihmisten ja lomalaisten toimesta.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastustoimintaa maanalaisissa tiloissa tulee harjoitella ja poistumisturvallisuutta ja kohteen omatoimista varautumista tulee kehittää yhteistyössä toimijoiden kanssa.

Maasto- ja metsäpalovalmiutta kehitetään yhteistyössä Itä- ja Kaakkois-Suomen pelastuslaitosten kanssa. Maastopalojen määrässä on ollut kasvua, suuren metsäpalon riski on kohonnut entistä kuivempien kesien johdosta.

Maastopelastusvalmiutta kehitetään yhteistyössä alueen ensihoitopalvelun kanssa. Maastopelastustehtävät ovat olleet kasvussa, erityisesti kesäaikana Kouvolan Repoveden kansallispuistossa tehtävät ovat lisääntyneet. Talvella tehtävät sijoittuvat pääsääntöisesti alueen hiihtolatujen tai moottorikelkkaurien alueille.

Saariston nykyinen sammutuskalusto tulee inventoida ja selvittää niiden päivitystarpeet. Samalla tulee selvittää ylläpidettävien palokalustovajojen määrä riskien mukaisesti.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Kymenlaakson pelastuslaitos on sopimuksen mukaisesti mukana Itä- ja Kaakkois-Suomen GFFF-V maastopalomuodostelmassa ja kansallisessa valmiudessa.

Pelastuslaitoksen vaahtoyksiköitä uusitaan investointisuunnitelman mukaisesti.

Pelastuslaitos ylläpitää ja päivittää saaristossa olevien palokalustovajojen materiaalia erillisen suunnitelman sekä tunnistettujen riskien mukaisesti.

Pelastuslaitos ylläpitää kykyä toimia maanalaisissa tiloissa vaativissa savusukellus- tai pelastustehtävissä.

Pelastuslaitos ylläpitää kykyä maastopelastamiseen koko toimialueella.

Pelastuslaitos varautuu sammuttaman alueen suurimman syttyvien nesteiden varastosäiliöpalon toimialueellaan.

Palvelutason kehittämistarve

Maanalaisten pelastustehtävien suorituskyvyn kalustollista ja osaamisen kehittämistyötä jatketaan. Pelastuslaitos järjestää toiminnallisia harjoituksia alueen tunnistetuissa riskikohteissa. Koulutetaan pelastuslaitoksen päätoimista ja sopimuspalokuntalaisia lisää GFFF-V maastopalomuodostelmaan.

Pelastuslaitoksen vaahtosammutuskyky ja mitoitus tulee arvioida nykyisten riskien pohjalta (suuri varastosäiliöpalo skenaario). Huomioidaan yhteistoiminta-alueella oleva muiden pelastuslaitosten ja yhteistoimintaviranomaisten (Puolustusvoimat) vaahtosammutuskyky ja toimintavalmius. Uusitaan ja ylläpidetään vaahtosammutukseen tarvittavaa kalustoa investointisuunnitelman mukaisesti ja kehitetään henkilöstön alueellista riskikohde osaamista. Pelastuslaitoksen maastopelastamiskykyä kehitetään yhteistyössä alueen ensihoitopalveluiden kanssa.

4.2.3. Pelastustoiminnan johtaminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastustoiminnan johtamisessa on neljä tasoa: pelastusryhmän, pelastusjoukkueen, pelastuskomppanian ja pelastusyhtymän johtaminen.

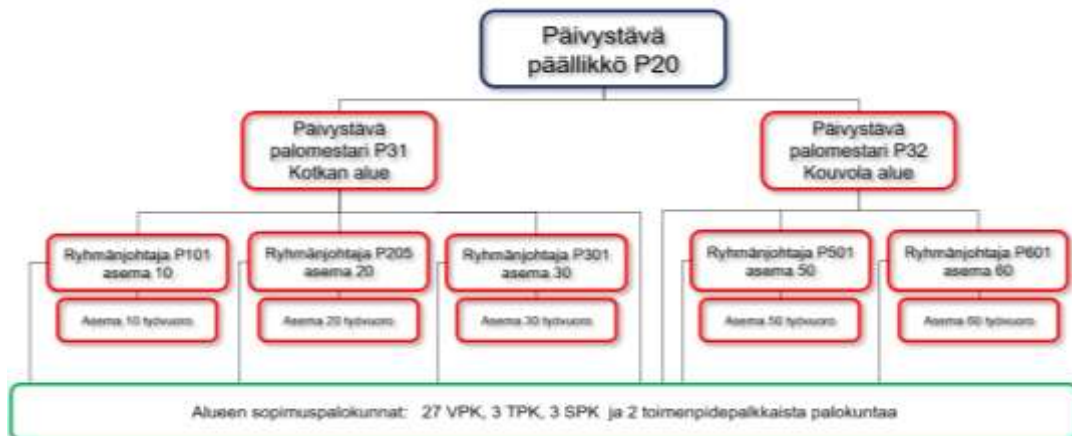
Kaikilla pelastustoimen muodostelmilla tulee olla johtaja. Yleisperiaatteena on, että jokaisen muodostelman johtaja kykenee tarvittaessa johtamaan seuraavaksi suurempaa uutta johtamisporrasta edellyttävää muodostelmaa. Johtovastuun tulee olla kaikissa tilanteissa yksiselitteinen. Kuvassa 5. on esitetty pelastustoiminnan johtamisorganisaatio 2023.

Päivittäisissä onnettomuuksissa pelastusryhmän pelastustoiminnan johtajana toimivat vakinaisen palokunnan asemamestarit, joita ovat Kotkasaaren, Karhulan, Haminan, Kouvolan ja Kuusankosken paloasemien vuorossa olevat asemamestarit.

Pelastusryhmää voi johtaa myös päivystävä palomestari P31 tai P32, jos tehtävälle on hälytetty sopimuspalokuntien yksiköitä. Pelastusryhmän johtaminen voi tapahtua myös etäjohtamisena, jos tilannepaikalle on määrätty sopimuspalokunnan yksiköstä tilannepaikanjohtaja. Tilannepaikan johtaja johtaa toimintaa onnettomuuskohteessa pelastustoiminnan johtajana toimivan pelastusviranomaisen antamien ohjeiden mukaisesti.

Keskisuurten onnettomuuksien pelastusjoukkueen johtajana toimivat päivystävät palomestarit. Kymenlaakson alue on jaettu kahteen päivystysalueeseen; Kotka P31 - ja Kouvola P32 päivystysalueet. Kummassakin päivystysryhmässä on kuusi palomestaria. Ruuhkatilanteissa on P20 päätöksellä mahdollista perustaa johtamisen lisäresurssit P33 ja P34 koulutuksen saaneista henkilöistä.

Suuronnettomuuksien pelastuskomppania tai pelastusyhtymän pelastustoiminnan johtamistoiminnan varalle on päivystävä päällikkö järjestelmä P20. Ryhmän muodostavat päällystöön kuuluva henkilöt ja päivystysryhmässä on kuusi henkilöä.

Kuva 5. Pelastustoiminnan johtamisorganisaatio 1.1.2023 (Lähde: Kymenlaakson pelastuslaitos 2023.)

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastusmuodostelmien pelastustoiminnan johtajana toimiva henkilö on palvelusuhteessa pelastuslaitokseen.

Keskisuurissa ja suuronnettomuuksissa käytetään työvuorossa tai päivystyksessä olevaa henkilöstöä tehokkaasti koko pelastuslaitoksen alueella niin, että toisen päivystysalueen päivystävä palomestari ja työvuorossa oleva asemamestari muodostavat välittömästi tarvittaessa pelastustoiminnan johtoa tukevan toiminnon tilannetta johtavalle P3:lle.

Nykyinen pelastustoiminnan johtamisjärjestelmä vastaa alueen maantieteellisiin vaatimuksiin, riskeihin ja uhkiin. Tämä järjestelmä huomioi myös päällekkäisten tehtävien vaatimat johtamisvalmiudet sekä valmiudenkohottamisen tarpeet.

Pelastuslaitoksen pelastustoiminnan johtamiseen liittyvät aluejaotellut mitoitusperusteet on muodostettu ajantasaisen toimintaympäristön analyysin perusteella ja tarkemmat tiedot löytyvät pelastuslaitoksen riskianalysistä.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastustoiminnan johtaminen toteutetaan neljällä tasolla: pelastusryhmä, pelastusjoukkue, pelastuskomppania ja pelastusyhtymä tasoilla.

Pelastustoiminnan perusvalmiudessa johtamiskyky koostuu viidestä pelastusryhmän johtajasta, kahdesta pelastusjoukkueen johtajasta sekä pelastuskomppanian johtajasta. Lisäksi sopimuspalokunnissa on koulutettuja yksikönjohtajia. Johtamisvalmiutta voidaan kohottaa ennakolta suunniteltujen parametrien tai tapahtuneen onnettomuuden perusteella.

Pelastustoiminnan johtajana toimii henkilö, joka on virkasuhteessa pelastuslaitokseen ja on nimetty pelastusviranomaiseksi.

Palvelutason kehittämistarve

Kehitetään pelastustoiminnan johtamisen osaamista, järjestetään tarvittavaa koulututusta yhteistyössä mm. pelastusopiston kanssa.

4.2.4. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Kymenlaaksosta ei ole siirrettäviä pelastustoiminnan tehtäviä toiselle hyvinvointialueelle.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitoksella ei ole tunnistettuja kehittämistarpeita pelastustoiminnan tehtävien siirtämisestä toiselle hyvinvointialueelle.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Päätöstä hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonnasta ei tarvita, koska tehtäviä ei ole siirretty.

Palvelutason kehittämistarve

Pelastuslaitos arvioi aktiivisesti onko tarvetta siirtää tehtäviä toiselle hyvinvointialueelle.

4.2.5. Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslain 2011/379 50§:n mukaisesti pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua muille valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Virka-apu tehtävät voivat olla kiireellisiä tai kiireettömiä tehtäviä. Tehtävällä avustetaan toista viranomaista, esim. ensihoito, Poliisi, raja- tai ympäristöviranomaista, heidän tehtäväpiiriinsä kuuluvassa tehtävässä.

Kymenlaakson pelastuslaitos on antanut virka-apua muille viranomaisille vuosina 2019 - 2022 keskimäärin 50 krt vuodessa. Yleisin virka-avun kohde on ollut alueen ensihoitopalvelut. Vuoden 2023 aikana virka-aputehtävien määrässä on tapahtunut muutos. Tehtävämäärät ovat olleet voimakkaassa kasvussa 73 tehtävää ensimmäisten kuukausien vuoden 2023 aikana.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitoksen kykyä ja kalustoa käytetään pyynnöstä virka-aputehtävillä, jolla turvataan avuntarvitsijan avun saanti henkeä tai omaisuutta uhkaavissa tilanteissa. Pelastuslaitos antaa virka-apua muille viranomaisille pelastuslain 50 §:n mukaisesti.

Muiden viranomaisten tarve pelastuslaitoksen virka-avulle on kasvussa. Ensihoidossa vuotuisen tehtävämäärien kasvu näkyy myös virka-avun tarpeen kasvuna. Myös potilaan siirtäminen kodista tai esim. maastosta ensihoitoyksikköön on viime vuosina näkynyt tehtävämäärien lisääntymisenä.

Poliisille annetaan tyypillisesti virka-apua esimerkiksi kadonneiden henkilöiden etsinnässä, joissa voidaan käyttää apuna esimerkiksi miehittämättömiä ilma-aluksia, lämpökameroita, veneitä tai vesisukeltajia.

Pelastustoimen toimialalla (hyvinvointialueen pelastusviranomaisen) noudatetaan muiden suoritteiden maksullisuuden osalta pelastuslakia (379/2011). Maksu peritään lain 96 §:ssä esitetyissä tapauksissa.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos voi antaa pelastuslain 379/2011 50§:n mukaisesti toimialaansa soveltuvaa virka-apua muille valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Virka-avusta muille viranomaisille kiireellisissä tehtävissä ei peritä erillistä maksua. Kiireettömissä virka-aputehtävissä noudatetaan aluevaltuuston päätöstä maksujen yleisistä periaatteista voimassa olevan pelastustoimen asiakasmaksuhinnaston¹³ mukaisesti.

¹³ [KymenHVA-Pelastustoimen-asiaksmaksut 1.1.2023-1.pdf \(pelastustoimi.fi\)](#)

Palvelutason kehittämistarve

Pelastuslaitos tiedottaa tarvittavissa määrin muita viranomaisia virka-apuun liittyvistä kyvyistä ja kalustollisesta valmiudesta.

4.2.6. Osallistuminen pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Kansainvälistä pelastustoimintaa toteutetaan pelastuslain 379/2011 38 § sekä valtionvälisten sopimusten mukaisesti. Sisäministeriö voi Euroopan unionin, toisen valtion tai kansainvälisen järjestön esittämän pyynnön johdosta päättää pelastustoimeen kuuluvan avun antamisesta ulkomaille, milloin avun antaminen ihmisten, ympäristön tai omaisuuden turvaamiseksi on perusteltua. Samalla pelastuslaitos toteuttaa Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöstä 1313/2013/EU kansainvälisen antamisesta sekä vastaanottamisesta (Host Nation Support).

Kansainvälistä apua voidaan pyytää esimerkiksi tilanteissa, joissa pelastustoiminnan omat kansalliset voimavarat eivät riitä, kansallisesti ei ole riittävästi osaamista tehtävään tai ulkomailla on erityisiä voimavaroja ja osaamista meneillään olevaan tilanteeseen. Avun pyytämisen arvioi alueen pelastusviranomainen ja yhdessä sisäministeriön kanssa määritellään sekä selvitetään lisäavun saatavuus.

Kymenlaakson pelastuslaitos osallistui 2021 syksyllä aloitettuun hankkeeseen, jossa viisi Itä- ja Kaakkois-Suomen pelastuslaitosta sopivat rakentavansa metsäpalotilanteisiin liittyvän toiminnallisen joukon. Muodostelman pääasiallinen tehtäväalue on Itä- ja Kaakkois-Suomi, tarvittaessa koko Suomi sekä kansainväliset tehtävät.

Maastopalomuodostelman pääasiallinen tehtävä on metsäpalojen maasammutustoiminta ajoneuvoja hyödyntäen. Muodostelma tullaan sertifiointin jälkeen liittämään osaksi EU-pelastuspalvelumekanismiin hätäapureserviä. Pelastuslaitos tuottaa muodostelmaan koulutettuja asiantuntijoita, yhteiskäytettävän metsäpalokontin, mönkijöitä, sammutusperävaunuja sekä miehittämättömiä ilma-aluksia.

Pelastuslaitoksella on kyky vastaanottaa kansainvälistä apua. Pelastuslaitoksella on koulutettu kansainväliseen pelastustoimintaan asiantuntijoita. Näiden henkilöiden osaamista hyödynnetään pelastuslaitoksen palvelutuotannossa.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Kymenlaakson pelastustoimen riskianalyysin perusteella alueella on riskejä, jotka laajentuessaan vaativat alueellisten ja valtakunnallisten pelastustoimintaan liittyvien

suorituskykyjen lisäksi varautumista kansainvälisen avun pyytämiseen. Näistä esimerkkeinä vaarallisten aineiden laajamittaiseen teolliseen käsittelyyn ja varastointiin liittyvät yritykset, satama-alueiden sekä niissä sijaitsevien SEVESO-laitosten mahdolliset domino tilanteet sekä sään ääri-ilmiöiden aiheuttamat tulvien, laajojen metsäpalojen ja muiden tilanteiden vaatimat suorituskyvyt.

Pelastuslaitoksen henkilöstöä on varattu kansainvälisen pelastustoiminnan muodostelmien palvelusta (GFFF-V) määritetyn sopimuksen mukaisesti. Pelastuslaitokselle on hankittu sovitusti uutta kalustoa saadulla hankerahoituksella. Tätä kalustoa käytetään pelastuslaitoksen palvelutuotannossa. Kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen kustannukset tulee tapauskohtaisesti selvittää. Suuronnettomuuksiin pyydetyn kansainvälisen avun vastaanottaminen voi muodostaa kustannuksia, joita ei ole suunniteltu tai mahdollista kustantaa meneillään olevien rahoitusraamien kautta.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos osallistuu kansainvälisen pelastustoiminnan toteuttamiseen kansallisen lainsäädännön sekä valtioiden välisten sopimusten mukaisesti. Pelastuslaitoksella on kyky pyytää ja antaa kansainvälistä apua.

Pelastuslaitoksella on kansainvälisestä toiminnasta vastaava henkilö nimettynä. Henkilöstöä koulutetaan kansainväliseen toimintaan liittyvien kurssien kautta.

Pelastuslaitos tuottaa muodostettuun maastopalojen muodostelmaan sovitut suorituskyvyn osa-alueet ja ylläpitää niitä.

Pelastuslaitos myöntää mahdollisuuksien mukaan virkavapaata ulkomaille suuntautuviin kansainvälisiin pelastustoimen asiantuntijatehtäviin.

Palvelutason kehittämistarve

Pelastuslaitos tarkentaa ohjeistuksiaan, kouluttaa sekä muodostaa oman organisaatioon sekä pelastuslaitosten yhteistyöhön liittyvät hallinnolliset rakenteet isäntämaan tukitoimiin (HNS).

4.3. Pelastustoiminnan suunnitelmat

Sisäministeriön asetuksen pelastustoimen suunnitelmista 1363/2018 1§ mukaan pelastustoimintaa koskevien suunnitelmien tulee vastata paikallisia tarpeita ja niiden sisällön tulee perustua pelastustoimen alueella esiintyviin uhkiin ja niistä aiheutuvien riskien arviointiin

4.3.1. Hälytysohjeet

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Kymenlaakson pelastuslaitoksen hälytysohje tehdään hätäkeskustietojärjestelmällä (Erica). Hälytysohje koostuu pelastustoimen tehtäväkäsittelyohjeesta, hätäkeskuksen riskinarvio-ohjeesta ja Kymenlaakson pelastuslaitoksen ERICA-työryhmän tarkemmasta vastesuunnitelmasta. Yksityiskohtaisempi kykyarvoasiakirja määrittää hälytettävät pelastustoimen resurssit tehtävätyypin, -suuruuden, -kiireellisyyden ja erikoisvaatimusten perusteella. Hälytysohjeen toteutumista seurataan aktiivisesti ja päivitetään havaittujen muutostarpeiden tai poikkeaminen mukaisesti.

Automaattisten paloilmoitinkohteiden vastesuunnittelussa otetaan huomioon toiminnasta aiheutuvat henkilöstö- ja ympäristöriskit, jonka perusteella kohteeseen määritetään hälytysvaste yhteistoiminnassa turvallisuus- ja pelastuspalveluiden henkilöstön kanssa. Pelastuspalveluiden pelastuspäällikkö hyväksyy vastemuutoksen toimialueellaan.

Hälytysohje on laadittu siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, miltä hyvinvointialueelta ne ovat. Kymenlaakson pelastuslaitoksen alueen pelastustehtäviin hälytetään tehtävälajiperusteisesti resursseja seuraavasti.

Keskeisimmät hälytysohjetta ohjaavat tekijät ovat:

- Ihmisen pelastamiseen liittyviin tehtäviin hälytetään lähin ja tarkoituksen mukaisin resurssi
- tehtävien pelastustoiminnan johtajaksi hälytetään Kymenlaakson pelastuslaitoksen pelastusviranomainen
- keskisuurien tai suurien tehtävien pelastustoiminnan johtajaksi hälytetään joukkueenjohtaja tai pelastuskomppanianjohtaja
- suurien tai pitkäkestoisten tehtävien pelastustoiminnan johtajaksi pyritään hälyttämään pelastuskomppaniajohtaja ja perustetaan tarvittaessa pelastustoiminnan johtokeskus

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Yhteistyötä vastesuunnittelussa ja hälytysohjeistuksessa kehitetään muiden pelastuslaitosten kanssa. Erityisesti lähialueiden pelastuslaitosten kanssa tulee sopia resurssien ja suorituskykyjen käytöstä hyvinvointialueiden raja-alueilla. Erityistä huomiota kiinnitetään riskianalyyssissä tunnistettuihin onnettomuustyyppeihin ja niihin liittyviin suuronnettomuuksien valmiuteen ja ihmisten pelastamiseen.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Hälytysohjeet ja -vasteet toteutetaan siten, että pelastustoimen resurssit tulevat mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksen mukaisesti käytettyä.

Yhteistyötä vastesuunnittelussa ja hälytysohjeistuksessa tehdään aktiivisesti muiden pelastuslaitosten kanssa ja niitä päivitetään tarpeen mukaan vähintään vuosittain.

Työhön varataan noin 0,2 htv:tä.

Palvelutason kehittämistarve

Vastesuunnittelun ja hälytysohjeistuksen kehittämistä jatketaan lähialueiden pelastuslaitosten kanssa. Muiden pelastuslaitosten erityiskaluston hyödyntäminen tunnistettuihin onnettomuustyyppeihin.

4.3.2. Pelastuslaitosten keskinäisen avun suunnittelu

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitoksen antaa tarvittaessa apua toiselle pelastuslaitokselle pelastustoiminnassa ja laatii yhteistyössä tarpeelliset pelastuslaitosten yhteistyösuunnitelmat avun antamiseen varautumisesta sekä avun pyytämisestä ja antamisesta. Lisäksi varaudutaan 1.1.2024 alkaen myös yhteistyöalueen puitteissa em. suunnitteluun.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitos toteuttaa ja suunnittelee tarvittavat hälytysohjeet naapuripelastuslaitosten kanssa, jotta kyetään antamaan nopein ja tarkoituksenmukaisin apu onnettomuuden kohdanneelle kansalaiselle. Pelastuslain 45 §:n 1.1.2024 voimaan tulevan muutoksen mukaisesti pelastuslaitos varautuu pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamiseen myös yhteistyöalueen puitteissa.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos toteuttaa pelastuslain 45 §:n mukaista pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamista.

Palvelutason kehittämistarve

Pelastuslaitos toteuttaa, osallistuu ja seuraa aktiivisesti muodostuvaa palvelua tulevan palvelutasopäätöskauden aikana.

4.3.3. Yhteistyösuunnitelmat

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Kymenlaakson pelastuslaitoksella on kolme voimassa olevaa yhteistyöhön liittyvää sopimusta, pelastuslaitosten ja puolustusvoimien Karjalan prikaatin sekä Rajavartiolaitoksen kanssa. Pelastuslaitosten välisten sopimusten kautta määritellään avun antamiseen varautumisesta, avun pyytämisestä sekä avun antamisesta toiselle pelastuslaitokselle pelastustoiminnassa. Puolustusvoimien sopimuksella ja Rajavartiolaitoksen yhteistyömuistolla viranomaisyhteistoiminnasta.

Kymenlaakson pelastuslaitoksen ja Etelä-Savon pelastuslaitoksen välinen sopimus 19.9.2014 koskee pelastustehtävien hoitamista Karjalan prikaatin Pahkajärven ampua-alueella tapatuissa onnettomuustilanteissa. Kymenlaakson pelastuslaitos ja Etelä-Savon pelastuslaitos ovat sopimuksella määritelleet Etelä-Savon pelastuslaitoksen vastuualueeseen kuuluvan maantieteellisen alueen pelastustehtävien siirtämisestä ja pelastustoiminnan johtamisesta Kymenlaakson pelastuslaitoksen vastuulle.

Kymenlaakson pelastuslaitoksella on voimassa oleva pelastustoiminnan yhteistoimintasopimus 18.10.2028 seitsemän pelastuslaitoksen kanssa. Sopimuskumppaneita ovat Etelä-Savon pelastuslaitos, Itä-Uudenmaan pelastuslaitos, Kanta-Hämeen pelastuslaitos, Keski-Suomen pelastuslaitos, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Pirkanmaan pelastuslaitos ja Päijät-Hämeen pelastuslaitos. Pelastuslaitokset ovat tällä voimassa olevalla sopimuksella tehostaneet pelastustoimintaa ja sen johtamista riippumatta, millä alueella onnettomuus on tapahtunut. Sopimus mahdollistaa lähimmän ja tarkoituksenmukaisimman yksikön hälyttämisen pelastustehtäviin. Toimintaan määritellään hälytysohjeiden kautta tehtävyyteittäin. Pelastustoiminnan johtaminen määräytyy pelastuslain mukaisesti, mutta yhteistoimintatilanteissa tehtävään hälytetty alueen korkein pelastusviranomainen toimii pelastustoiminnan johtajana.

Kymenlaakson pelastuslaitoksen ja puolustusvoimien Karjalan prikaatin sopimuksella määritellään viranomaisyhteistoiminnasta saatavaa tukea puolustusvoimilta viranomaisille sekä pelastuslaitoksen tuki Puolustusvoimille (ST IV). Rajavartiolaitoksen kanssa oleva yhteistyömuistion tarkoituksena on edistää ja selventää yhteisten toimintalinjojen toteuttamista. Lisäksi yhteistoiminnassa on huomioitu lainsäädännön vaatima osallistuminen pelastustoimintaan.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Kymenlaakson pelastuslaitoksen maantieteellisen sijainnin ja riskianalyysissä tunnistettujen riskien perusteella tehokkaan pelastustoiminnan järjestäminen vaatii monipuolista yhteistyötä muiden pelastuslaitosten sekä viranomaisten kanssa. Kymenlaakson toiminta-alueen riskien osalta yhteistyölle on tarvetta erityisesti tieliikenneonnettomuuksien, suuronnettomuusuhkaa aiheuttavien teollisuuslaitosten, erilaisten CBRNE onnettomuuksien sekä ympäristövahinkojen osalta.

Yhteistyösopimusten kautta toteutuvaa palvelua seurataan PRONTO -järjestelmään kirjattujen tehtävien ja niistä muodostuvien tilastojen kautta. Toiminnallisina tavoitteina ja niistä muodostuvina mittareina käytetään pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohjetta sekä sen muodostamia raameja palvelujen tuottamiselle.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos noudattaa voimassa olevia sopimuksia avun antamiseen varautumisesta, avun pyytämisestä sekä avun antamisesta.

Työhön varataan noin 0,2 htv:tä.

Palvelutason kehittämistarve

Vastesuunnittelun ja hälytysohjeistuksen kehittämistä jatketaan lähialueiden pelastuslaitosten kanssa. Erityisesti muiden pelastuslaitosten erityiskaluston hyödyntäminen tunnistettuihin alueen riskeihin ja onnettomuustyyppeihin huomioidaan. Viranomaisten yhteistyösopimukset ja muistiot tarkistetaan ja päivitetään tarvittaessa.

4.3.4. Hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

pelastuslaitos laatii hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevista suunnitelmista säädetään tarkemmin sisäministeriön asetuksessa pelastustoimen suunnitelmista.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitoksen johtamiseen liittyvät suunnitelmat kootaan pelastuslaitoksen pelastustoiminnan johtamisen ohjeeseen. Lisäksi on laadittu erillinen

sammutusvesisuunnitelma ja johtamisohjetta täydentäviä onnettomuustyyppi- ja tilannekohtaisia suunnitelmia, kuten suuronnettomuudenvaaraa aiheuttavat ulkoiset pelastussuunnitelmat.

Evakuointisuunnitelma sisältää tiedot suojaväistön johtamisesta suuronnettomuuksissa ja muissa pelastustoiminnan vaativissa tilanteissa sekä valmiussuunnitelmassa on kuvattu pelastustoiminnan huolto- ja tukitoimintojen järjestelyt, mukaan lukien pelastustoiminnassa tarvittava materiaallinen varautuminen.

Pelastustoiminnan johtamiseen on laadittu ohjeita sekä yhteistoimintaviranomaisien kanssa laadittuja yhteistoimintasopimuksia sekä yhteistyömuistioita. Sopimukset, muistiot ja ohjeet päivitetään tarvittaessa.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos laatii ja ylläpitää pelastuslain ja muiden säädösten mukaiset suunnitelmat sekä tarkastaa vuosittain ja päivittää ne tarvittaessa.

Pelastuslaitoksen laatimien suunnitelmien käytettävyyttä testataan soveltuvien harjoitusten yhteydessä.

Työhön varataan noin 0,2 htv:tä.

Palvelutason kehittämistarve

Pelastuslaitoksen suunnitelmat ja ohjeet tarkistetaan sekä päivitetään vastaamaan toiminta-alueen nykytilaa tulevan palvelutasopäätöskauden aikana. Muiden viranomaisten kanssa toteutetaan tarpeelliseksi katsottuja uusia sopimuksia.

4.3.5. Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Kymenlaaksossa on suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavia kohteita 27 kpl. Näistä Tukes-kohteita on 21 teollisuuslaitosta, joilla on vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) velvoite laatia turvallisuusselvitys.

Kymenlaaksossa on 3 kemikaaliratapihaa, joille muodostuu myös turvallisuusselvityksen laatimisvelvoite. Edellä mainituista kohteista Pelastuslaitokselle muodostuu velvoite laatia ulkoinen pelastussuunnitelma. Lisäksi alueella on Puolustusvoimien kohteita, joihin tulee laatia ulkoinen pelastussuunnitelma.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitos laatii edellä mainittuihin kohteisiin ulkoiset pelastussuunnitelmat ja pitää ne ajantasaisina. Pelastuslaitos huolehtii yhdessä muiden viranomaisten ja toiminnanharjoittajien kanssa pelastusharjoitusten järjestämisestä kolmen vuoden välein. Pelastuslaitos laatii yhteistyössä toiminnanharjoittajien kanssa turvallisuustiedotteet alueen kansalaisille palvelutasopäätöskaudella.

Pelastuslaitoksen alueella olevien erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisien pelastussuunnitelmien aluejaotellut mitoitusperusteet on muodostettu ajantasaisen toimintaympäristön analyysin perusteella ja tarkemmat tiedot löytyvät pelastuslaitoksen riskianalyysistä.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos laatii ja ylläpitää pelastuslain ja muiden säädösten mukaiset suunnitelmat sekä tarkastaa vuosittain ja päivittää ne tarvittaessa.

Pelastuslaitos järjestää yhdessä muiden viranomaisten ja toiminnanharjoittajien kanssa onnettomuusharjoitukset suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavissa kohteissa kolmen vuoden välein.

Ulkoisten pelastussuunnitelmien laadintaan ja päivittämiseen kohdennetaan vähintään 1 htv:n työpanos.

Pelastuslaitos päivittää turvallisuustiedotteen vuonna 2025 yhteistyössä tuotantolaitosten kanssa.

Palvelutason kehittämistarve

Ulkoisten pelastussuunnitelmien laadintatyö ja suuronnettomuusharjoitusten järjestäminen vaativat työaika ja henkilöresurssia. Tehtävään liittyvää työtä on jaettava tasaisemmin tai vaihtoehtoisesti tehtävään lisätään tarvittavaa työpanosta.

4.4. Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

Pelastuslain 317/2011 52 § mukaan pelastustoimen viranomaisten tulee mahdollisuuksiensa mukaan edistää pelastustoimen tehtävissä käytettävien vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytyksiä.

4.4.1. Vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palveluiden tuottamisessa **Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila**

Sopimuspalokunnat hoitavat palokuntasopimuksen mukaisesti erilaisia pelastustoimen tehtäviä Kymenlaakson alueella. Pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien erikoistumista kehitetään jatkuvasti palvelemaan koko maakunnan aluetta. Sopimuspalokunnat osallistuvat sopimuksien mukaisesti palveluiden tuottamiseen, kuten sammutus- ja pelastustoimintaan, erilaisiin tukitoimiin sekä onnettomuuksien ehkäisyn tehtäviin. Sopimuspalokuntien lisäksi toiminta-alueella on kaksi toimenpidepalkkaista palokuntaa (Myllykoski ja Miehikkälä).

Kymenlaakson pelastuslaitos on sopinut pelastustoiminnan tehtävien tukemisesta Kotkan Meripelastusseuran sekä Kouvolan Järvipelastusaseman (yhdistys) kanssa merellä sekä sisävesillä tapahtuviin pelastustoimen palveluihin liittyviin tehtäviin osallistumisesta.

Kymenlaakson pelastuslaitoksella on sopinut Kaakkois-Suomen Pelastusalanliiton kanssa sopimuspalokuntien koulutuksen järjestämisestä ja tuottamisesta pelastuslaitokselle.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Kymenlaakson alueella on 36 sopimuspalokuntaa, joista 27 on VPK:ta, 2 toimenpidepalkkaista, 4 teollisuuspalokuntaa, 3 sotilaspalokuntaa, joiden kanssa Kymenlaakson pelastuslaitoksella on sopimukset.

Kymenlaakson pelastuslaitoksella on voimassa olevat sopimukset Kotkan Meripelastusseuran sekä Kouvolan Järvipelastusaseman (yhdistys) kanssa. Sopimusten perusteella meripelastusseura ja Järvipelastusasema tuottavat sovittuja palveluja pelastuslain (379/2011) ja valtioneuvoston asetuksen (407/2011) määrättyjen tai muutoin sovittujen pelastustoimen palvelujen tuottamisessa.

Kymenlaakson pelastuslaitoksella on voimassa oleva sopimus Kaakkois-Suomen Pelastusalanliiton kanssa sopimuspalokuntien perus, täydennys, jatko, yksikönjohtajakoulutuksista. Samalla yhteistyö sisältää varautumiskoulutusta, turvallisuusviestintää sekä erilaisia kampanjoita sekä tarvittavia projekteja.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos hyödyntää sopimuspalokuntia ja vapaaehtoisia pelastustoimen palvelujen tuottamisessa.

Pelastuslaitos uudistaa palokuntasopimukset vastaamaan palvelutarvetta ja toiminnan nykytilaa yhteistyössä sopimuspalokuntien kanssa.

Kymenlaakson pelastuslaitos laatii tarvittavat palvelujen tarpeisiin vastaavat sopimukset alueen palokuntien kanssa.

Palvelutason kehittämistarve

Tarve uudistaa palokuntasopimukset ja tarkistaa muut voimassa olevat sopimukset pelastustoimen palvelujen tuottamiseen.

4.4.2. Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Kymenlaakson pelastuslaitoksen ja alueen voimassa olevat palokuntasopimukset luovat vastuut sekä velvoitteet pelastuslaitokselle kuin vapaaehtoistojen sopijaosapuolelle kirjattujen palvelujen tuottamisesta. Palokuntasopimuksilla määritellään myös tavoitteet yhteistoiminnasta päätoimisten sekä sopimuspalokuntien kanssa.

Kymenlaakson pelastuslaitos seuraa palokuntasopimusten mukaista toteumaa, jotta kyetään takaamaan riskien edellyttämä palvelutaso sekä edelleen kehittämään toimintaa. Sopimuspalokunnilla on edustaja pelastuslaitoksen johtoryhmässä ja työsuojelutoimikunnassa sekä erilaisissa sopimuspalokuntiin liittyvissä työryhmissä. Näin varmistetaan sujuva yhteistoiminta sopimuspalokuntalaisten kanssa.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Sopimuspalokuntien ja sopimuspalokuntajärjestelmää sekä erikoistumista kehitetään jatkuvasti palvelemaan koko maakunnan aluetta. Sopimuspalokuntien henkilöstön osaamista ja kalustoa kehitetään niin, että alueelliset riskit sekä alueelliset tarpeet tulee huomioitua. Vapaaehtoistoimintaa ja muuta pelastustoimen palvelujen vaatimaa yhteistyötä kehitetään vastaamaan palvelutason mukaisia toimia ja tehtäviä.

Sopimuspalokunnille neuvotellaan uusia palokuntasopimuksia, jotka korvaisivat nykyiset sopimukset. Uudet palokuntasopimukset tulevat edistämään avoimuutta, tasapuolisuutta sekä oikeudenmukaisuutta koko toimintaan. Sopimuksista on kirjattu tarkemmin kohtaan 5. kehittämissuunnitelma.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Sopimuspalokuntien ja vapaaehtoistojen yhteistyötä pelastuslaitoksen kanssa kehitetään aktiivisesti palokuntasopimusten mukaisesti.

Palvelutason kehittämistarve

Toimintaa sekä yhteistyötä kehitetään jatkuvasti sopimuspalokuntien ja muiden vapaaehtoisten toimijoiden kanssa. Sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä ja vykykkyksiä seurataan sekä kehitetään yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa.

4.4.3. Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan terveystarkastukset

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Hyvinvointialue hankkii henkilöstölleen työterveyspalvelut Pihlajalinna Oyj:ltä. Sopimuspalokuntien hälytysosastojen jäsenille palvelusopimus tuottaa lakisääteisen työterveyshuollon. Lakisääteisen työterveyspalveluiden tarkastusten väli toteutetaan erillisen suunnitelman mukaisesti. Ennen sopimuspalokuntatoiminnan aloittamista jäsenelle tehdään ns. alkutarkastus ja sen jälkeen määräaikaistarkastukset sen mukaisesti, missä tehtävässä sopimuspalokuntalainen toimii sopimuspalokunnassaan.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Hyvinvointialueen HR-palvelut seuraa terveystarkastusten toteutumista ja käyttöä. Pelastuslaitos ja työterveyspalveluiden tuottaja käyvät 2-3 krt vuodessa omalta osaltaan neuvottelut, joissa huomioidaan pelastuslaitoksen erityistarpeet terveystarkastusten toteuttamisessa.

Voimassa olevien, muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvien, sopimusten mukaan (Kotkan Meripelastusseuran sekä Kouvolan Järvipelastusaseman (yhdistys)) pelastuslaitos ei vastaa toimijoiden terveystarkastuksista.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Hyvinvointialue hankkii tarvittavat terveyspalvelut sivutoimiselle pelastustoimintaan osallistuvalla henkilöstöllään ja sopimuspalokuntien hälytysosaston jäsenille palokuntasopimusten mukaisesti.

Pelastuslaitos ei vastaa voimassa olevien sopimusten mukaan muiden vastaavaan yhteisöön kuuluvien toimijoiden terveystarkastuksista.

Hyvinvointialueen HR-tulosalue ja pelastuslaitos seuraavat aktiivisesti työterveyspalveluiden toteutumista yhteisesti sovittujen mittareiden pohjalta palveluntuottajan kanssa kehittäen samalla palveluiden saatavuutta ja laatua.

Palvelutason kehittämistarve

Palveluiden laatua, kustannusvaikuttavuutta ja saatavuutta kehitetään yhdessä työterveyspalvelun tuottajan kanssa. Pelastuslaitos tekee yhteistyötä sopimuspalokuntien kanssa tukemalla sopimuspalokuntien jäsenten terveyden ylläpitämistä järjestämällä verkkoluentoja yhdessä työterveyshuollon kanssa.

4.4.4. Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitos tuottaa pelastustoiminta ja ensihoidon ensivastepalvelua, joka on esitelty tarkemmin kohdassa 1.1.9. Sopimuspalokunnat ovat tässä merkittävä palveluntuottaja. Uutta henkilöstöä palveluun koulutetaan pelastus- ja ensivastekursseilla, joita toteutetaan yhteistyössä Kaakkois-Suomen Pelastusalan liiton kanssa.

Pelastustoiminnan osaamisen ylläpitokoulutusta toteutetaan palokuntien omalla koulutustoiminnalla ensisijaisesti. Erityisosaamista vaativissa tehtävissä pelastuslaitos tukee sopimuspalokuntia koulutusavulla, esimerkiksi savusukeltamiseen liittyvissä kuumaharjoittelussa tai korkealla työskentelyn erityisosaamista vaativissa tehtävissä.

Ensivastehenkilöstön osaamisen ylläpitokoulutusta toteutetaan palokuntien omalla koulutustoiminnalla ja Hyvinvointialueen akuuttipalvelun kanssa yhteistyössä toteutetuilla koulutuksilla. Ensivastekoulutuksia koordinoi pelastuslaitoksen ensihoitopäällikön koolle kutsuma ohjausryhmä, jossa on edustajat pelastuslaitokselta ja akuuttipalvelusta. Hyvinvointialueen toteuttamaa ensivastekoulutusta tarjotaan vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Varsinaisten koulutustilaisuuksien lisäksi sopimushenkilöstön ensivasteryhmille tarjotaan erikseen määriteltävinä ajankohtina mahdollisuus tutustua ensihoitotyöhön ambulansseissa ja harjoitella ohjastusti potilaan kohtaamista ja kädentaitoja oikeissa potilastilanteissa.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Osaamista ylläpitävällä ja kehittäväällä pelastustoiminnan koulutuksella pyritään varmistamaan riittävä toimintakyky ja työturvallisuus erilaisissa pelastustehtävissä.

Osaamista ylläpitävällä ensivastekoulutuksella on merkittävä rooli erityisesti sopimuspalokuntien osalta vähäisen tehtävämäärän vuoksi. Koulutusten suunnittelun osalta on tavoitteena valita teemat ja koulutusten vastuuhenkilöt vuosittain.

Pelastuslaitos sopii yhteistyössä vuosittain käytävissä neuvotteluissa tarvittavat perus- ja täydennyskoulutukset Kaakkois-Suomen pelastusalanliiton ja muiden tarvittavien toimijoiden kanssa.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Sivutoimisen henkilöstön perus- ja täydennyskoulutus järjestetään vuosittain Kaakkois-Suomen pelastusalan liiton kanssa yhteistyössä.

Pelastuslaitos järjestää resurssien puitteissa sopimuspalokuntalaisille pelastus- ja ensivastekoulutuksia erikseen sovituissa tehtävissä.

Palvelutason kehittämistarve

Sopimushenkilöstön perus- ja täydennyskoulutukseen tarvitaan lisää kouluttajia. Vastuukouluttajia rekrytoidaan yhteistyössä Kaakkois-Suomen pelastusalan liiton toimihenkilöiden kanssa.

Sopimushenkilöstön osaamista ylläpitävän ensivastekoulutusten osalta olisi tarpeen kehittää koulutuksen tukimateriaalia palokuntien omatoimiseen ensivastekoulutukseen. Ensihoidon ja ensivasteen koulutusvälineiden osalta on tarpeen kehittää yhteinen varausjärjestelmä, joka mahdollistaa välineistön matalan kynnyksen lainaamisen myös sopimuspalokunnille.

4.5. Väestönsuojeluun varautuminen

Pelastustoimen viranomaisten on varauduttava toimialaansa kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseen riittävin suunnitelmin ja etukäteen tapahtuvien valmisteluin.

Väestönsuojelun varautuminen toteutetaan huolehtimalla väestönsuojelutehtävien edellyttämästä sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arvioinnista. Toimintaa toteutetaan kouluttamalla ja varaamalla henkilöstöä ja väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä sekä muuta henkilöstöä väestönsuojelutehtäviin. Samalla huolehditaan väestönsuojelun johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien perustamisesta ja ylläpidosta, varautumalla valmiuslain 121 §:ssä tarkoitettuun väestön siirtämiseen sekä huolehtimalla muistakin näitä vastaavista toimenpiteistä.

4.5.1. Väestönsuojeluun varautumiseen edellyttämä suunnittelu

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitoksen tehtävä on valmiussuunnittelun ja etukäteen tehtävien valmistelujen avulla varmistaa, että se pystyy toimialueellaan huolehtimaan muiden tehtävien lisäksi myös väestönsuojeluun kuuluvista tehtävistään sekä tehtävien edellyttämästä yhteistoiminnasta myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Väestönsuojelutehtäviin

kuuluu poikkeusolojen aikana tapahtuvat humanitaaristen tehtävien suorittaminen, joiden tarkoituksena on siviiliväestön suojeleminen vihollisuuksia ja onnettomuuksien vaaroja vastaan ja siviiliväestön auttaminen selviytymään niiden välittömiltä vaikutuksilta sekä välittömien edellytysten luominen eloonjäämiselle. Väestönsuojeluun varautuminen pitää sisällään sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arvioinnin, tarvittavan henkilöstön varaamisen ja kouluttamisen, johtamis-, valvonta-, ja hälytysjärjestelmien ylläpidon, väestön siirtoihin varautumisen sekä näitä tukevat muut toimenpiteet. Pelastuslaitoksen valmiussuunnitelma sisältää tiedot pelastuslaitoksen tärkeiden toimintojen turvaamisjärjestelystä normaalioloissa, häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Valmiussuunnitelmaa ja siihen liittyviä muita suunnitelmia käytetään normaaliolojen häiriötilanteesta poikkeusolojen väestönsuojelutilanteisiin asti.

Poikkeusoloissa väestö varaudutaan riskiarvioiden ja uhkatilanteiden mukaisesti suojaamaan olemassa oleviin väestönsuojoihin, mahdollisimman hyvän suojan antaviin sisätiloihin tai väestönsiirtojen avulla. Väestönsuojien ensisijaisena tarkoituksena on suojata väestöä sotilaallista uhkaa vastaan siellä, missä ihmiset normaalisti liikkuvat, käyvät töissä ja asuvat.

Pelastustoimen alueella väestönsuojapaikkoja on määrällisesti kaupunkien keskustoissa lähes kaikille asukkaille. Pientalovaltaisilla alueilla on alueellisesti suojapaikoista puutetta. Haja-asutusalueilla suojapaikkoja on vähän, siellä on väestön varauduttava suojautumaan sisätiloihin ja mahdollisuuksien mukaan tilapäissuojoihin. Väestönsuojapaikkoja on Kymenlaaksossa noin 124 000, määrä vastaa noin 77 % Kymenlaakson asukasmäärästä.

Uusien väestönsuojien rakentamista ohjataan, olemassa olevia väestönsuojia tarkastetaan ja alueen väestönsuojista pidetään rekisteriä.

Kymenlaaksossa on väestöhälyttimiä väestökeskittymien ja suuronnettomuuskohteiden alueilla. Väestöhälyttimien kuuluvuusalueella asuu arviolta noin 137 000 kymenlaaksolaista. Väestön varoittamiseksi väestöhälyttimillä voidaan antaa yleinen vaaramerkki pelastustoiminnan johtajan päätöksellä.

Kiinteät hälyttimet koesoitetaan kuukauden ensimmäisenä arkimaanantaina kello 12.00. Kiinteiden hälyttimien kuuluvuusalueen ulkopuolella voidaan hälyttää kaiutinautoilla. Väestöhälyttimien lisäksi voidaan antaa vaaratiedotteita (Vaaratiedoteopas 1/2013 SM).

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitos huolehtii osaltaan väestönsuojeluun liittyvistä tehtävistä ja ylläpitää niiden edellyttämää valmiutta ja suunnittelua sekä yhteen sovittaa eri viranomaisten ja pelastustoimeen osallistuvien muiden tahojen toimintaa väestönsuojelutehtävissä.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitoksen valmiussuunnitelman, evakuointisuunnitelman ja muiden väestönsuojelun suunnitelmien ajantasaisuus varmistetaan vuosittain.

Palvelutason kehittämistarve

Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelua kehitetään jotta, että alueen pelastusviranomaisen vastuulla olevat väestönsuojelun suunnitelmat ovat ajan tasalla, niiden mukaista toimintaa ollaan harjoiteltu tarvittavan suorituskyvyn varmistamiseksi.

4.5.2. Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittaminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Yhteistyö Kymenlaaksossa pelastuslaitoksen, kuntien, puolustusvoimien, poliisin, Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen, sosiaali- ja terveystieteiden ja muiden yhteistyöviranomaisten sekä tahojen kanssa perustuu aktiiviseen yhteistoimintaan, yhteistyösopimuksiin, virka-apu pyyntöihin, valmiussuunnitteluyhteistyöhön ja asiantuntija apuun sekä valmiusharjoituksiin. Väestönsuojeluun varautumiseksi on laadittu poikkihallinnollisessa yhteistyössä yhteensopivat suunnitelmat mm. kuntien ja puolustusvoimien kanssa. Väestönsuojelun yhteistoimintaa harjoitellaan mm. valmiusharjoituksissa.

Vuoden 2012 alussa käynnistettiin Kymenlaakson valmius- ja turvallisuusfoorumien eli Kymen Turvan toiminta. Kymen Turva toimii maakunnan kuntien ja viranomaisten turvallisuusyhteistyön alustana. Siinä linjataan ja asetetaan yhteisiä painopisteitä, sekä yhteen sovitetaan Kymenlaakson valmius- ja turvallisuusasioita.

Väestönsuojelutilanteisiin hyödynnetään toimivaltaisten viranomaisten tukena tarvittaessa häiriötilanteen tai poikkeusolojen luonteesta riippuen Kymen Turvaa sekä sen sihteeristöä ja kriittisen viestinnän yhteistyöverkostoa.

Pelastustoimen alueen väestönhälytinjärjestelmä kattaa tason 2 ja 3 SEVESO-kohteiden ympäristön, normaali ja -poikkeusolojen riskien kannalta tarpeelliset taaja-asutusalueet sekä ydinvoimalan varautumisalueen. Väestönhälytinjärjestelmää on huollettu, uusittu sekä nykyaikaistettu vuosittain.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Väestönsuojelu poikkeusoloissa on varmistettu yhteistyösopimuksin, Kymenlaakson kuntien ja viranomaisten valmiussuunnitelmat ovat keskenään yhteensopivia ja

ajantasaisia sekä valmiussuunnitelmien mukaista toimintaa harjoitellaan riittävän usein. Verkostoitumista kehitetään edelleen erityisesti maakunnan sisällä.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos tekee tarvittavat sopimukset yhteistoiminnasta eri viranomaisten ja yhteisöjen kanssa.

Yhteistyötä viranomaisten kanssa tiivistetään erityisesti maakunnan alueella.

Pelastuslaitos osallistuu sisäministeriön ja Etelä-Suomen aluehallintoviranomaisen järjestämiin valmiusharjoituksiin.

Väestönsuojelutehtävien edellyttämää yhteistoimintaa tehdään Kymen Turvan alueellisessa valmius- ja turvallisuusfoorumissa, johon hyvinvointialueen pelastustoimi osallistuu aktiivisesti.

Palvelutason kehittämistarve

Hyvinvointialueen yhteisten rakenteiden ja voimavarojen entistä tiiviimpi hyödyntäminen esim. väestön siirtojen näkökulmasta.

4.5.3. Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Kymenlaakson pelastuslaitoksen tehtävä on valmiussuunnittelun ja etukäteen tehtävien valmistelujen avulla varmistaa, että se pystyy toimialueellaan huolehtimaan ihmisten ja omaisuuden suojaamiseen ja pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistään sekä tehtävien edellyttämästä yhteistoiminnasta myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa siten, että ihmishenkiä ja omaisuutta ei menetetä puutteellisten varautumisjärjestelyjen vuoksi. Väestönsuojeluun liittyy esimerkiksi valmius toteuttaa evakuoiteja ja opastusta väestönsuojien käyttöönottamiseksi.

Valmiussuunnitelma sisältää tiedot pelastuslaitoksen väestönsuojeluorganisaatiosta sekä materiaali- ja tilatarpeista. Kymenlaakson pelastuslaitoksen valmiussuunnitelma on asiakirjakokonaisuus, josta selviää pelastustoimintaan ja väestönsuojeluun velvoittavat tehtävät ja luo perusteita pelastustoiminnalle sotilaallisen uhan ja sodanajan tilanteissa. Kokonaisuuteen kuuluu valmiussuunnitelman lisäksi mm. evakuointisuunnitelma sekä pelastuslaitoksen varautuminen sotilaalliseen uhkaan.

Hyvinvointialue varaa henkilöstöä (VAP) väestönsuojelutehtäviin kaikissa yhteiskunnan tilanteissa. Henkilöstön tarve on määritelty pelastuslaitoksen valmiussuunnitelmassa. Varaukset päivitetään säännöllisesti yhteistyössä Puolustusvoimien paikallisen aluetoimiston kanssa.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitoksella on olemassa nopeasti käyttöönotettava suunnitelma ja toimintamalli väestönsuojeluorganisaation perustamiseksi ja organisaation tukena asianmukaiset tilat ja materiaalit tehtävistä suoriutumiseksi. Tarve väestönsuojelutehtäville voi nousta esimerkiksi alueella sattuvan suuronnettomuuden johdosta.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevan väestönsuojeluorganisaation henkilöstöä, materiaalia ja tiloja määrittelevät suunnitelmat tarkastetaan vuosittain.

Henkilöstöä varataan pelastuslaitoksen käyttöön valmiussuunnitelmassa arvioidun määrän mukaisesti.

Palvelutason kehittämistarve

Henkilöstön vaihtuvuudella voi olla vaikutuksia poikkeusolojen aikaiseen organisaatioon. Varattujen henkilöiden listaa seurataan vuosittain.

4.5.4. Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Väestönsuojelulla tarkoitetaan valmiuslain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusolojen aikana tapahtuvaa humanitaaristen tehtävien suorittamista, joiden tarkoituksena on siviiliväestön suojeleminen vihollisuuksien ja onnettomuuksien vaaroja vastaan ja siviiliväestön auttaminen selviytymään niiden välittömiltä vaikutuksilta sekä välittömien edellytysten luominen eloonjäämiselle. Henkilövaraukset (ns. VAP-varaukset) ovat asevelvollisuuslain 89 §:ssä säädetty keino yrityksille ja organisaatioille varata henkilöstöä käyttöönsä myös poikkeusolojen kaltaisissa kriisitilanteissa. Tällöin työntekijän sodan ajan tehtävä on toimia työnantajansa palveluksessa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi.

Poikkeusolojen pelastustoimintaa varten on varattu henkilöstöä miehittämään pelastuslaitoksen johtokeskus, pelastusyhtymien esikunnat Kotka ja Kouvola, henkilöstö kuuteen pelastuskomppaniaan sekä yhdyshenkilöt kuntien johtokeskuksiin.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Pelastuslaitoksen tulee varautua toimimaan myös valmiuslain tarkoittamissa poikkeusoloissa. Väestönsuojelutehtävien tarve voi nousta esim. Suomeen kohdistuvan aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen ja sen välittömän jälkitilan vuoksi, Suomeen kohdistuvan huomattavan aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhasta, erityisen vakavasta suuronnettomuudesta ja sen välittömästä jälkitilasta, vaikutuksiltaan erityisen vakavasta suuronnettomuutta vastaavasta hyvin laajalle levinneestä vaarallisesta tartuntataudista tai muusta tapahtumasta jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti ja laajamittaisesti estyvät tai lamaantuvat tai joka muulla näihin vakavuudeltaan rinnastuvalla tavalla erityisen vakavasti ja olennaisesti vaarantaa yhteiskunnan toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia.

Kymenlaakson toimintaympäristössä keskeisiä tekijöitä mahdolliselle väestönsuojelun tarpeelle ovat mm. raja-alue Venäjän kanssa, Loviisan ja Sosnovyi Borin ydinvoimalat, kemikaalirapihat, kemikaalisatamat ja muut laajamittaista kemikaalien varastointia tai käsittelyä harjoittavat laitokset, öljy- ja kemikaalikuljetukset Suomenlahdella, lentokentät sekä vesistötulvat.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos ylläpitää oman organisaationsa poikkeusolojen varalle tehtyjä henkilövarauksia vähintään kahden vuoden välein.

Henkilöstöä varataan poikkeusolojen pelastustoimintaan sekä väestönsuojelutehtäviin vähintään poikkeusolojen vaatiman täysvalmiuden verran.

Palvelutason kehittämistarve

Henkilöstön vaihtuvuus voi aiheuttaa varattujen henkilöiden vähenemistä. Varattujen henkilöiden listaa tulee seurata aktiivisesti organisaatiossa työskenteleviin verraten ja henkilöstöä tulee varata hieman yli määrällisen tarpeen. Palvelutaso saatetaan aluevaltuuston päättämälle tasolle vuoden 2024 henkilövarauksen yhteydessä.

4.5.5. Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarve

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaki (379/2011) 64§ mukaan pelastustoimen viranomaisten on varauduttava toimintansa hoitamiseen poikkeusoloissa riittävin suunnitelmin ja etukäteen tapahtuvin

valmisteluun kouluttamalla ja varaamalla henkilöstöä ja väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä poikkeusolojen tehtäviin.

Väestönsuojelun organisaatioiden johto- ja erityishenkilöstö koulutetaan Pelastusopiston kursseilla sekä pelastuslaitoksen omana toimintana. Muut organisaatioon kuuluvat henkilöt koulutetaan Kaakkois-Suomen Pelastusalanliiton ja muiden järjestöjen tarjoamilla kursseilla. Väestönsuojelun koulutusperiaatteena on, että jokaisen organisaation koulutukseen sisällytetään myös toiminta poikkeusoloissa. Pelastuslaitoksella on sopimus Kaakkois-Suomen Pelastusalanliiton kanssa omatoimisen väestönsuojelun koulutuksen järjestämisestä.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Väestönsuojeluun ja sen johto- ja erityishenkilöstön tarpeeseen vaikuttaa erityisesti Kymenlaakson alueella esiintyvä suuronnettomuusuhka. Palvelun mitoitus on määritelty Kymenlaakson pelastuslaitoksen valmiussuunnitelmassa.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Väestönsuojelun organisaatioiden johto- ja erityishenkilöstö koulutetaan Pelastusopiston kursseilla sekä pelastuslaitoksen omana toimintana.

Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä on riittävästi normaali- ja poikkeusoloissa.

Palvelutason kehittämistarve

Henkilöstön vaihtuvuus voi vaikuttaa väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön saatavuuteen. Kyseistä suorituskykyä seurataan vuosittain.

4.5.6. Poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Pelastuslaitos on järjestänyt pelastustoiminnan johtamistilat ja muut edellytykset siten, että johtaminen on mahdollista myös poikkeusoloissa. Pelastuslaitoksella on käytössä useita ja laajalle alueelle toteutettuja johtamistiloja, jotka ovat käytettävissä häiriö- ja poikkeusoloissa. Pelastuslaitos on varautunut poikkeusoloihin mm. varustehankinnoilla, erilaisilla varavoimajärjestelmillä sekä osin omavaraisella polttoainehuollolla.

Pelastuslaitos on varautunut tarvittavien viestiyhteyksien ylläpitoon erilaisilla vara- ja varavoimajärjestelmillä. Myös muista pelastustoiminnan ja pelastustoiminnan johtamisen

välttämättömistä edellytyksistä on huolehdittu tarkoituksenmukaisilla varajärjestelmillä sekä koulutuksilla.

Pelastuslaitos on tehnyt henkilöstövarauksia Puolustusvoimilta (VAP), jotta pelastuspalveluita pystytään tuottamaan myös poikkeusoloissa. Henkilöstövaraukset on huomioitu henkilöstön koulutuksessa. Poikkeusolojen johtamisedellytykset huomioidaan myös pelastuslaitoksen keskeisissä rakennus- ja kalustohankkeissa.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen on välttämätöntä, jotta pelastuslaitos pystyy tuottamaan pelastuspalveluita myös poikkeusoloissa.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitoksella on poikkeusoloihin soveltuvat suojatut johtamistilat ja järjestelmät johtamiseen sekä viestimiseen.

Poikkeusolot huomioidaan pelastuslaitoksen materiaalihankinnoissa.

Palvelutason kehittämistarve

Varautumis- ja valmiussuunnittelussa huomioidaan poikkeusolojen johtamisedellytysten toteutuminen laaja-alaisesti tarkasteltuna.

4.5.7. Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaisen, laitoksen ja liikelaitoksen sekä muun julkisyhteisön vastuulla olevat väestönsuojelutehtävät ja niihin varautuminen kuuluvat niissä palvelevan viran- tai toimenhaltijan virkavelvollisuuksiin ja työsopimussuhteessa olevan henkilön tehtäviin. Pelastustoimen viranomaiset huolehtivat niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta.

Poikkeusoloissa ja väestönsuojelutehtävissä tehokkaasti toimiminen vaatii eri organisaatioiden välistä saumatonta yhteistyötä ja toimintojen yhteen sovittamista. Tämä toimintakyky luodaan normaaliaikana muodostettujen toimintatapojen, kulttuurin, verkostoitumisen sekä harjoitusten kautta.

Pelastuslaitoksen johdolla ja yhteistoiminnassa on laadittu keskenään yhteensopivat suunnitelmat väestönsuojeluun. Suunnitelmien toimivuutta on tarkasteltu mm. valmiusharjoitusten yhteydessä.

Kymenlaaksossa toimii lisäksi alueellinen valmiusfoorumi, Kymen Turva, jonka jäsenistö koostuu sekä alueen että valtion viranomaistahoista, kaupungeista ja kunnista sekä elinkeinoelämästä. Valmiusfoorumissa päivitetään yhteistä tilannekuvaa ja muodostetaan yhteinen käsitys valtakunnallisesti ja alueellisesti merkittävistä riskeistä, luodaan painopisteitä sekä yhteen sovitetaan toimintaa mm. vaihtamalla tietoja, laatimalla yhteisiä suunnitelmia ja järjestämällä harjoituksia. Pelastuslaitos tuottaa sihteeripalveluita valmiusfoorumiin sekä toimii Kymen Turvan alla toimivan sihteeristön puheenjohtajana.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Kymenlaakson kuntien ja pelastuslaitoksen valmiussuunnitelmat ovat keskenään yhteensopivia ja ajantasaisia sekä valmiussuunnitelmien mukaista toimintaa on harjoiteltu riittävän usein.

Kunnat voivat valmiussuunnittelun kehittämisessä hyödyntää pelastuslaitosten asiantuntemusta sekä häiriötilanteissa saavat tilannetietoja ja tukea toimintaansa.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastustoimen viranomaiset huolehtivat niiden vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta.

Tuetaan kuntien valmiussuunnittelua antamalla asiantuntija- ja koulutusapua. Pelastuslaitoksella on nimetty varautumisen yhdyshenkilöt jokaiseen kuntaan häiriötilanteita ja poikkeusolojen varten.

Kymen Turva on yhteistoimintarakenne, jonka avulla tehdään säännöllistä yhteistyötä kuntien kanssa molempien osapuolten väestönsuojeluun liittyvien tehtäviin varautumiseksi.

Varattava resurssi sisältyy kohdan 4.6.2. resurssimäärittelyyn.

Palvelutason kehittämistarve

Entistä tiiviimpi yhteistyö alueella tunnistettujen riskien hallitsemiseksi ja niihin varautumiseksi. Palvelutasokaudella Kymen Turvaa hyödynnetään varautumistyön

keskittämiseksi alueella tunnistettuihin riskeihin esimerkiksi harjoitusten tai yhteisen suunnittelun kautta.

4.6. Muut palvelut

Pelastuslaki 379/2011 27§ määrittelee Hyvinvointialueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävät. Pelastustoimen järjestämisestä hyvinvointialueella säädetään hyvinvointialueesta annetussa laissa (611/2021) ja pelastustoimen järjestämisestä annetussa laissa. Hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan esimerkiksi ensihoitopalveluun kuuluvien palvelujentuottamisesta hyvinvointialueen päätöksen mukaisesti.

4.6.1. Ensihoito- ja ensivastepalvelut Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Ensihoidon järjestämisvastuu siirtyi 1.1.2023 sairaanhoitopiireiltä hyvinvointialueille. Palvelun järjestämistapa, sisältö sekä henkilöstöltä edellytetty koulutus määritellään ensihoidon palvelutasopäätöksessä, josta Kymenlaakson hyvinvointialueella päättää aluehallitus¹⁴ ¹⁵. Palvelu tulee toteuttaa tehokkaasti, tarkoituksenmukaisesti ja oikein mitoitettuna¹⁶. Pelastuslain mukaisesti pelastuslaitos voi tuottaa ensihoitopalveluun kuuluvia palveluita siten kuin hyvinvointialue (aluehallitus) siitä päättää¹⁷. Pelastuslaitos tuottaa tällä hetkellä ensihoito- ja ensivastepalvelua osana hyvinvointialueen omaa palveluntuotantoa. Hyvinvointialueella ensihoidon palveluja tuotetaan pelastuslaitoksella, terveyden ja sairaanhoidon akuuttipalvelun ensihoidon toimintayksikössä, sekä ulkoistettuna yksityisellä palveluntuottajalla. Hyvinvointialueen ensihoitopalvelua johtaa palvelusta vastaava lääkäri erikoissairanhoidon järjestämissopimuksen ja palvelutasopäätöksen mukaisesti¹⁴.

Pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalvelua viidellä välittömän lähtövalmiuden ympärivuorokautisella ensihoitoyksiköllä, joihin se sijoittaa vähintään perustasoisien ensihoitajan. Akuuttipalvelut resursoivat pelastuslaitoksen ensihoitoyksiköihin hoitotason ensihoitajan ja kaikki yksiköt ovat ensihoitoasetuksen¹⁸ mukaisia hoitotason yksiköitä. Pelastuslaitoksen yksiköissä ensihoitajan työparina työskentelee pelastaja tai ensihoitaja, jolla on lainsäädännön edellyttämä koulutus¹⁷ ja joka täyttää paikallisesti sovitut

¹⁴ Kymenlaakson hyvinvointialueen hallintosääntö, aluehallituksen tehtävät.

¹⁵ [STM asetus 128/2022, 4 §](#)

¹⁶ [STM, ensihoito](#)

¹⁷ [Pelastuslaki, 27 §. Hyvinvointialueen pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävät](#)

¹⁸ [STM asetus ensihoitopalvelusta, 8 §](#)

ensihoidon vastuulääkärin määrittelemät kelpoisuusehdot. Pelastuslaitoksella ylläpidetään myös tarvittaessa käyttöön otettavaa varakalustoa (4 yksikköä), jotka voidaan aktivoida esimerkiksi ruuhka- ja erityistilanteissa. Varakalusto on toimintayksiköiden yhteiskäytössä. Pelastuslaitoksen kalusto on toimialan omaa ja hankinnat huomioidaan laitoksen investointisuunnitelmassa. Ensihoidon sijoituksessa paloasemalle käytetään mm. yhteisiä sosiaalitiloja, pesuhalleja, varastotiloja, varustehuoltoa ja tietoliikenneyhteyksiä.

Pelastuslaitos tuottaa myös ensihoitopalveluun kuuluvaa ensivastetoimintaa, jolla tarkoitetaan hätäkeskuksen kautta hälytettävissä olevan muun yksikön kuin ambulanssin hälyttämistä äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan tavoittamisviiveen lyhentämiseksi ja yksikön henkilöstön antamaa hätäensiapua¹⁹. Pelastuslaitoksella on yhteensä 23 varsinaista ensivasteyksikköä, joista 19 on sopimuspalokuntien tuottamia. Maayksiköiden lisäksi myös pelastuslaitoksen aluskalustolla on ensivastevalmius. Pelastuslaitoksen ensihoidossa ja ensivasteessa toimii yhteensä noin 450 hälytettävää henkilöä.

Kymenlaakson pelastuslaitoksen ensihoitoa kehitetään asiakaslähtöisesti hyvinvointialuestrategian ja palvelustrategian mukaisesti. Pelastuslaitoksilla on valtakunnallisesti pitkät perinteet ja toimivat rakenteet jatkuvan valmiuden ylläpitoon. Pelastuslaitoksen tuottamassa ensihoitopalvelussa, synergiaetuja saavutetaan esimerkiksi kyvyllä nostaa palvelujen vaatimaa valmiutta, sekä tuottamalla palvelua yhteiskunnan normaalioloissa, yhteiskunnan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Lisäksi pelastuslaitoksella on kriisinkestävä asemainfrastruktuuri, joka tukee myös ensihoitopalvelun tuottamista.

Pelastuslaitoksen ensihoidon palvelutuotannon synergiaetu saavutetaan yhteisen harjoittelun, pelastajien moniammatillisuuden, yhteisen välineistön ja henkilöstön laajan osaamis pohjan kautta. Pelastuslaitoksella on organisaationa laaja ja korkeatasoinen varautumisosaaminen yhteiskunnan eri turvallisuustilanteisiin.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Valmiusorganisaationa pelastuslaitoksen kyky nostaa valmiutta palvelee myös ensihoidon kykyä vastata ruuhka- ja erityistilanteisiin. Pelastuslaitoksen henkilöstöllä voidaan miehittää ensihoitoyksiköitä suuronnettomuustilanteissa. Lisäksi pelastajat ovat virkasuhteessa ja käytettävissä ensihoitoon tarvittaessa määrättyinä viran tuomien velvoitteiden kautta. Toimialojen yhteiskäyttö vaikuttaa asemainvestointeihin ja ylläpitokustannuksiin, ja uusien asemien osalta yhteiskäyttö on hyvä huomioida investointien suunnittelussa riskianalyysin perusteiden ohella.

¹⁹ [Terveystieteiden laaki, 40 §](#)

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitos tuottaa ensivastepalveluita ja ensihoitopalvelua palveluintegraatiolla yhteistyössä akuuttipalveluiden kanssa ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Pelastuslaitos tukee osaamisen kehittämistä tarjoamalla mahdollisuuden ensihoidon tutkintoon johtavaan oppisopimuskoulutukseen.

Palvelutason kehittämistarve

Hyvinvointialueen asukkaille tuotettavia palveluita voidaan parantaa kehittämällä palvelutuotannon muotoja. Esimerkkinä tästä on moniammatillinen konsepti, jota sovelletaan jo kaakonkulman monitoimiyksikössä ja yhden ensihoitajan EVA-yksikkö. Toimialojen suorituskykyä yhdistävät yksiköt ovat kustannustehokas tapa lisätä valmiutta ja palvella maakunnan asukkaita entistä monipuolisemmin. Konseptilla yhteiskunnan resursseja käytetään tarkoituksenmukaisemmin ja lisätään kokonaisturvallisuutta myös kaupunkitaajamien ulkopuolella. Hyvinvointialueen on tuotettava palvelut yhdenvertaisesti, väestön tarpeet huomioiden, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina lähellä asiakasta²⁰.

Pelastuslaitoksen henkilöstön ensihoidon osaamisen vahvistaminen on tunnistettu kehittämistarve. Pelastuslaitoksella on aloitettu koulutuskokonaisuus, jossa pelastajille tarjotaan mahdollisuus kouluttautua perustason ensihoitaja- tutkintoon, joka on sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinto. Tutkinto avaa mahdollisuuksia henkilöstön urapoluilla ja turvaa palvelutasoa tuomalla joustoa henkilöstön käyttöön.

Pelastuslaitos kehittää ensivastetoimintaa tulevalla palvelutasopäätöskaudella.

4.6.2. Kymenlaakson valmius- ja turvallisuusfoorumi

Palvelun kuvaus ja palvelutason nykytila

Vuoden 2012 alussa käynnistettiin Kymenlaakson valmius- ja turvallisuusfoorumin eli Kymen Turvan toiminta. Kymen Turva toimii maakunnan kuntien ja viranomaisten turvallisuusyhteistyön alustana. Kymen Turvassa linjataan ja asetetaan yhteisiä painopisteitä, sekä yhteen sovitetaan Kymenlaakson valmius- ja turvallisuusasioita. Viranomaisyhteistyönä on laadittu vuonna 2016 Kymenlaakson riskiarvio, Suomen kansallisen riskiarvion pohjalta. Malli laajeni valtakunnalliseksi ja nämä muutokset on huomioitu riskiarvioon tehdyissä päivityksissä.

²⁰ [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 4 §](#)

Häiriötilanteiden hallintaan liittyvää valmistelua tukemassa hyödynnetään toimivaltaisten viranomaisten tukena tarvittaessa häiriötilanteen tai poikkeusolojen luonteesta riippuen Kymen Turvaa sekä sen sihteeristöä ja kriittisen viestinnän yhteistyöverkostoa.

Pelastuslaitos tukee Kymen Turvan toimintaa mm. tuottamalla pääsihteerin palvelua ja toimimalla sihteeristön puheenjohtajana. Yleinen tilannekuvakatsaus on osa normaalia Kymen Turvan toimintaa. Yleistä tilannekuvatoimintaa voidaan tehostaa yksittäisen tilanteen edellyttäessä.

Kymen Turvassa häiriötilanteiden yhteistoiminnan kehittämiseksi on laadittu mm. Kymenlaakson valmiuskortti. Valmiuskortti auttaa kuntia varautumistyössä ja se helpottaa häiriötilanteissa saamaan nopeasti käsitys keskeisistä toimijoista sekä siitä, mitä tehtäviä tilanteeseen osallistuville toimijoille kuuluu tai mitä apua he voivat luontevasti vastuutaholle antaa. Lisäksi mukana ovat kaikkien tahojen yhteystiedot.

Tavoitteet ja tarpeen arviointi

Kymen Turvan kautta yhteensovitetaan yhteistoimintaa valtion, kuntien ja liikelaitosten kanssa. Lisäksi toteutetaan erilaisiin skenaarioihin liittyvää tarveselvittelyä ja yhteensovittamista ympäristöntorjunnan, harjoitusten, valmiusharjoitusten osalta. Samalla toteutetaan kahdenvälistä yhteistoimintaa ja laaditaan tarvittavat yhteistoimintasopimukset tai huomioidaan ne tarpeellisissa suunnitelmissa.

Yleinen tilannekuvakatsaus on osa normaalia Kymen Turvan toimintaa. Yleistä tilannekuvatoimintaa voidaan tehostaa yksittäisen tilanteen edellyttäessä.

Aluevaltuuston päätös palvelun palvelutasosta

Pelastuslaitoksen valmiussuunnitelmat pidetään ajan tasalla.

Pelastuslaitos osaltaan tukee yhteisen tilannekuvan luomista, varautumista ja turvallisuus sekä häiriötilanteiden hallinnan yleistä yhteensovittamista Kymenlaaksossa.

Pelastuslaitos tukee Kymen Turvan toimintaa tuottamalla pääsihteerin palvelua ja toimimalla sihteeristön puheenjohtajana.

Pelastuslaitos osallistuu sisäasiainministeriön ja Etelä-Suomen aluehallintoviranomaisen järjestämiin valmiusharjoituksiin.

Työhön varataan noin 0,3 htv:tä.

Palvelutason kehittämistarve

Yhteistoimintaa kehitetään jatkuvasti ja siinä huomioidaan muutokset toimintaympäristöissä ja toimijatahoissa sekä vastuissa.

5. KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Kehittäminen on osa pelastuslaitoksen työtä ja sitä tehdään yhdessä hyvinvointialueen muiden toimijoiden kanssa sekä lisäksi useissa eri verkostoissa, kuten pelastuslaitosten valtakunnallisissa työryhmissä.

Kehittämissuunnitelma kuvaa osaltaan toiminnan kehittämisen painopisteitä, joilla palvelutaso saadaan säilytettyä tai sitä saadaan kehitettyä vastaamaan riskianalyysin mukaisiin uhkiin tai toimintaympäristöön ja sen muutoksiin. Osa kehittämistoimista ovat luonteeltaan sellaisia, että niitä tehdään osaksi pidemmällä aikavälillä kuin päätettävä palvelutasopäätös on voimassa.

Kehittämissuunnitelmaan sisällytetyt kehittämistoimet ovat osaltaan sellaisia, joihin ei kyetä vastaamaan täysin Kymenlaakson hyvinvointialueen pelastustoimen toteuttamalla toimenpiteillä. Esimerkkinä henkilöstön saatavuuteen liittyvät haasteet ovat valtakunnallisia. Osa kehittämistoimenpiteistä varmistuu lopullisesti vasta tulevan palvelutasopäätöskauden aikana. Näitä voi olla esimerkiksi lainsäädännön, asetusten ja määräysten kautta tulevat toimenpiteet.

Kehittämistoimet toteutetaan pelastuslaitoksella tulosalueiden kautta, joissa jokaiseen kehittämissuunnitelman osa-alueeseen luodaan suunnitelma kehittämistyöhön liittyvien resurssien tarpeen, seurannan sekä jalkauttamisen osalta.

Karhulan paloasema

Riskien perusteella epätarkoituksen mukainen sijainti ja sisäilmaongelmat Kotkan Takojantien paloasemalla ovat vaikeuttaneet pelastuslaitoksen toimintaa. Takojantien paloaseman sisäilmaongelmia ei ole saatu ratkaistua vaan toiminnat on siirretty väistötiloihin. Aluevaltuuston päätöksen mukaisesti Kymen Tuki on rakennuttamassa paloasema Karhulaan, joka vastaa alueen toimintavalmiusvaatimuksiin. Kotkan Takojantien paloasemalta pelastuskalusto ja henkilöstö on jo siirretty väistötiloihin Karhulasta vuokrattuun teollisuushalliin. Toiminta väistötiloissa jatkuu siihen asti, kunnes Karhulan paloasema valmistuu.

Karhulaan paloasema tulee palvelemaan pelastustoimen ja ensihoidon palvelutarpeen mukaisesti alueella sekä vastaa laajemmin alueen huolto- ja korjaamotoiminnasta sekä tukiyksiköiden miehittämisestä. Asemalle sijoitetaan myös pelastustoiminnasta vastaava päällystöpäivystäjä, ensihoidon kenttäjohtaja sekä pelastustoimen ja ensihoidon tilannekeskus suojatiloihin. Uuden tilan myötä pelastuslaitokselta poistuu käytöstä Takojantien paloasema sekä Karhulasta vuokrattu teollisuushalli pihalla olevine kontteineen ja yksi erikseen vuokrattu varastotila.

Siltakylän paloasema

Pelastustoimen yksiköt ja Siltakylän VPK:n toiminnot on sijoitettu Siltakylän taajamaan, Kangasmäen teollisuusalueelle. Nykyinen Siltakylän paloasemarakennus on valmistunut vuonna 1981 muuhun tarkoitukseen ja se on peruskorjattu paloasemaksi 1995. Pyhtään kunnan tilaamien tutkimusten johtopäätöksissä todetaan, että jos rakennuksen käyttöikä on 20–30 vuotta, suositellaan rakennuksen purkua.

Siltakylän VPK on ns. ensimmäisen valmiusasteen sopimuspalokunta, jonka lähtöaika kiireellisissä tehtävissä on sopimuksen mukaisesti viisi (5) minuuttia. Pyhtään Siltakylän alueella on kolme (3) pelastustoimen 2-tason riskiruutua, jotka määräysten mukaisesti tulee saavuttaa alle 10 minuutissa. Pelastustoimen alueen muilta paloasemilta ei kyseisiä riskiruutuja tavoiteta asetetun toimintavalmiusajan puitteissa. Siltakylän alueella tulee jatkossakin olla pelastusasema ja palokunta, joka lähtee kiireellisille pelastustoimen tehtäville.

Aluevaltuuston päätöksen mukaisesti uuden paloaseman rakentaminen on tarkoitus aloittaa vuoden 2023 aikana ja uusi paloasema olisi tarkoitus olla käyttöön otettavissa vuoden 2025 alussa.

Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden pelastussuunnitelma

Ulkoisten pelastussuunnitelmien laadintaan ja päivittämiseen lisätään työpanosta havaitun tarpeen ja AVIn asiantuntija-arvioinnin suositusten perusteella.

Sopimuspalokuntatoiminta

Sopimuspalokuntien toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen lisätään 0,5 henkilön työpanos.

Pelastajien toimintakykyhaaste

Pelastustoimi on hyvin henkilöstövaltainen toimiala. Pelastajien keski- ja mediaani-ikä ovat nousseet koko 2000 luvun ja nousu jatkuu edelleen. Yhteistyötä työterveyshuollon kanssa kehitetään ja pyritään ennaltaehkäisemään toimintarajoitteisten työntekijöiden poistumista alalta ennen varsinaista vanhuuseläkeikää. Henkilöstön määrää tulisi lisätä, jotta palvelutaso saadaan säilytettyä, jos ikääntyvien ja toimintarajoitteisten palomiesten suhteellinen osuus kasvaa henkilöstössä.

Pelastajien toimintakyvyn kehittämisessä koostuu useista eri asiakokonaisuuksista. Osaksi nämä ylläpitämisen varmistamiseen liittyvät toimet ovat hyödynnettävissä koko pelastuslaitoksen organisaation työntekijöille. Pelastajien toimintakykyyn liittyviä

ylläpitotoimia ja niihin liittyviä ratkaisuja tulee suunnitella pelastuslaitoksen organisaation mahdollistamien toimien lisäksi myös muiden toimijoiden kanssa, kuten työterveyden (fyysinen ja psyykinen työterveys), urasuunnittelun sekä jatkokoulutuksen osalta. Samalla teknologisten ratkaisujen sekä palveluprosessien kehittäminen voivat mahdollistaa työn toteuttamisen osaksi uusilla tavoilla.

Tarvittavat resurssit: Kehittämistyö toteutetaan pelastuslaitoksen virkatyönä, laajassa yhteistyössä eri organisaatioiden ja yhteistyökumppanien kanssa.

Henkilöstön saatavuus

Pelastajia tarvitaan Suomessa kymmenen vuoden sisällä lisää lähes 2 500. Pelastajia koulutetaan vain puolet valtakunnallisesta tarpeesta ja myös päällystöstä on pulaa. Pelastajapula johtuu työaika säästöjen edellyttämistä varallaolojen muutoksista, pelastustoimen toimintavalmiuksien puutteista sekä eläköitymisestä. Vuoteen 2030 mennessä alalta eläköityy noin 1 500 pelastajaa.

Jos pelastajia ei valmistu riittävästi, niin kaikki pelastuslaitokset eivät pysty tuottamaan lain edellyttämiä pelastustoimen palveluja ja se vaikuttaa suoraan alueen turvallisuuteen.

Jotta Kymenlaakson hyvinvointialueelle saadaan riittävästi pelastajia, tulee alan olla houkutteleva sekä työnantajan kilpailukykyinen. Pelastajakoulutusta markkinoidaan Kymenlaaksossa muun muassa toisen asteen opiskelijoille. Valtakunnallinen pelastajapula heijastuu jo nyt Kymenlaaksoon. Erityisesti vuosilomakaudella kärsitään työvoimapulasta. Pelastuslaitos huomio myös alue- ja väestörakenteen muutokset, jotka vaikuttavat sopimuspalokuntatoiminnan ylläpitämiseen sopimuspalokuntalaisten saatavuuden kautta. Tavoitteena on edelleen edistää ja tukea sopimuspalokuntien toteuttamaa uusien jäsenien rekrytointia sekä toiminnan tunnettavuuden lisäämistä. Sopimuspalokuntatoiminnan edistäminen on kansallinen tahtotila, johon pelastuslaitos toiminnassaan on sitoutunut.

Pelastuslaitos osallistuu Kymenlaakson hyvinvointialueen yhteisen työnantajamielikuvan sekä brändin kehittämiseen. Niiden avulla yhdenmukaistetaan henkilöstön rekrytointia sekä työnantajan veto- ja pitovoimatekijöitä. Samalla pelastuslaitokselle muodostuu yhteinen tapa hyvinvointialueen kanssa toteuttaa rekrytointiprosesseja sekä saada tukea konsernin tuottamista palveluista.

Tarvittavat resurssit: Kehittämistyön toteuttaminen ei onnistu Kymenlaakson hyvinvointialueen resurssein, vaan vaatii valtion rahoitusta sekä resursointia.

Pelastuslaitoksen integraatio Kymenlaakson hyvinvointialueen konsernipalveluihin

Uudistunut lainsäädännön kehys ohjaa hyvinvointialueita sekä pelastustoimea. Pelastuslaitos osallistuu Kymenlaakson hyvinvointialueen konsernissa hallinnon ja prosessien kehittämiseen niiden yhdistämiseen. Pelastuslaitos on aloittanut konsernitasoisten toimintojen yhteensovittamisen esimerkiksi tiedolla johtamisen, SHQS-laaturjestelmän käyttöönoton, toiminnan prosessien kuvaamisen, osallisuuden sekä työnantajamielikuvan rakentamisen osalta. Kaikkien näiden toimien tavoitteena on yhteensovittaa pelastuslaitoksen integroitumista hyvinvointialueen konsernipalveluihin.

Pelastuslaitos toteuttaa sekä osallistuu aktiivisesti alaa palveleviin erilaisiin tutkimus-, kehitys ja innovaatiohankkeisiin, joita voidaan hyödyntää myös koko Kymenlaakson hyvinvointialueella. Pelastuslaitos osoittaa tarvittavat resurssit hankkeisiin sekä tukee näin henkilöstönsä urapolkuja ja osaamisen kehittymistä.

Tarvittavat resurssit: Kehittämistyö toteutetaan pelastuslaitoksen virkatyönä.

Pelastuslaitos kehittää toimintaprosessejaan hyödyntämällä kehittyvää teknologiaa sekä digitalisaatiota

Digitalisaatio mahdollistaa erilaisten pelastuslaitosten palveluiden tuottamisen entistä tehokkaammin ja kattavammin asiakaspintaan pelastuslaitoksen tuottamissa palveluissa. Digitalisaation hyödyntäminen edistää tiedonhallintaa, pelastustoimintaa ja sen johtamista, onnettomuuksien ehkäisyn analytiikkaa, henkilöstön koulutusta, sekä verkostomaista yhteistyötä. Samalla se edistää toiminnan tehokkuutta, hallinnon päätöksentekoa ja valmiutta vastata erilaisiin muutoksiin. Keskeistä on kouluttaa henkilöstöä digitaalisten työkalujen käytössä, jotta kyetään jalkauttamaan digitalisaation toimet osaksi jokapäiväisiä toimia. Vaikuttavuutta voidaan lisätä kohdennetun tiedon tuottamisella, keräämisellä ja analysoinnilla, jotka mahdollistavat pelastuslaitoksen resurssien tehokkaamman, tarkoituksenmukaisemman käytön sekä tiedolla johtaminen tehostuu.

Yhteiskunnan teknologinen kehitys tuo myös haasteita. Esimerkiksi sähköautojen kasvava lisääntyminen ja vedyn käytön yleistymisen vaativat pelastuslaitosta investoimaan uusiin työkaluihin, kouluttamaan henkilöstöä sekä tunnistamaan niistä muodostuvia riskejä toiminnalleen. Teknologiaa voidaan hyödyntää pelastusrobotiikan, pelastustoiminnan johtamisen sekä uusiutuvien viranomaisten viestintäjärjestelmien kautta. Tavoitteena on tunnistaa ja ottaa käyttöön uusia sammutus- ja pelastusmenetelmiä sekä niihin liittyviä digitaalisia koulutusmahdollisuuksia, kuten virtuaalinen (VR) ja lisätty todellisuus (AR).

Tarvittavat resurssit: Kehittämistyö toteutetaan pelastuslaitoksen virkatyönä ja rahoitetaan osaksi hankerahoituksilla.

Pelastuslaitos kehittää sopimuspalokuntatoimintaa uudistamalla palokuntasopimukset sekä toiminnan korvauserusteet

Sopimuspalokunnille on neuvoteltu uusia palokuntasopimuksia kevästä 2022 alkaen. Uudet sopimukset korvaisivat nykyiset sopimukset, jotka ovat voimassa vuoteen 2026. Tulevat palokuntasopimukset perustuvat avoimuuteen, tasapuolisuuteen ja oikeudenmukaisuuteen.

Sopimuksissa huomioidaan palvelun tarve, sopimuspalokuntien kyvykkyys ja sopimuksen toteutuminen. Toiminnan toteutumista arvioidaan sovittujen tekijöiden avulla vuosittain, jonka vaikutukset näkyvät sopimuskorvauksessa. Tavoitteena on kannustaa sopimuspalokuntia kehittämään edelleen toimintaansa.

Sopimuspalokuntien toiminnan kehittämisessä on tunnistettu tarve yhdenmukaisen ja kattavan tiedon keräämiselle sekä analysoinnille. Tavoitteena on ottaa Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön tuottama Turvallisuusosaamisen hallinnointikanta (HAKA) laajempaan käyttöön. Tarkoituksena on vuoden 2024 aikana siirtyä kokonaan HAKA -järjestelmän käyttöön sopimuspalokuntatoiminnan tietojen keräämisen sekä analysoinnin osalta. Samalla pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien väliseen työhön suunnitellaan uutta asiakaspalvelumallia yhteistyön edistämiseksi.

Tarvittavat resurssit: Kehittämistyö toteutetaan pelastuslaitoksen virkatyönä ja siihen osallistetaan alueen sopimuspalokuntien edustajia.

Pelastuslaitos uudistaa hallintoa toiminnan tehostamisen ja tuottavuusohjelman mukaisesti

Pelastuslaitos jatkaa toimintansa tehostamista tulevan palvelutasopäätöskauden aikana. Näin kyetään vastaamaan tuottavuusohjelman mukaisiin toimiin pelastustoimen osalta. Keskeistä on tunnistaa uudistuneen lainsäädännön, muuttuvan toimintaympäristön aiheuttamien riskien ja siihen tarvittavan suorituskyvyn (henkilöstö, kalusto, osaaminen, tukipalvelut ja huoltovarmuus) varaaminen pelastuslaitoksen palvelujen tuottamiseen. Samalla huomioidaan lisääntyneet hallintotoimet hyvinvointialueen konsernin, aluehallintoviraston ja ministeriöiden kanssa tehtävässä yhteistyössä. Pelastuslaitoksen organisaatiota uudistetaan tulevan palvelutasopäätöskauden aikana, jossa samalla edistetään henkilöstöjohtamista ja työn tehokkuutta, tunnistetaan matriisimainen esihenkilötoiminta, henkilöstön kannustinohjelmien tehokkaampi hyödyntäminen sekä työmotivaation kuin urasuunnittelun tukeminen.

Palvelujen tehostaminen toteutetaan kolmen keskeisen toimenpidekokonaisuuden kautta:

- Toiminnan tehostaminen, kehittyvä esihenkilötoiminta
- Teknologiset ratkaisut, tiedon hyödyntäminen ja pilotoinnit

- Positiiviset kannustimet, koulutus ja viestintä

Pelastuslaitos tulee arvioimaan omia ja hyvinvointialueen kanssa yhteisiä palveluprosesseja sekä niissä mahdollisesti olevia päällekkäisyyksiä.

Pelastuslaitos tulee huomioimaan erilaisten digitaalisten työnkulkuohjelmien sekä palveluratkaisujen mallit, joilla voidaan automatisoida manuaalisia työvaiheita. Samalla tiedonhallintaa tullaan kehittämään automaattisen raportointi- ja analysointityökalujen kautta. Tämä mahdollistaa kehittyneemmän päätöksenteon, jolla voidaan arvioida myös tulevaisuuteen liittyviä trendejä. Pelastuslaitoksella voidaan toteuttaa erilaisia toiminnan uudistamiseen liittyviä pilotointeja, joiden vaikutuksia seurataan ja arvioidaan muutoksen näkökulmasta.

Pelastuslaitos tulee aktiivisemmin hyödyntämään erilaisia kannustimia ja palkitsemisjärjestelmiä, joilla motivoidaan henkilöstöä osallistumaan aktiivisesti pelastuslaitoksen yhteiseen kehittämiseen. Samalla henkilöstön koulutukseen panostetaan, jotta pelastuslaitoksen tuottamien palvelujen vaatima asiantuntijuus on tavoitetasolla ja henkilöstö voi edelleen kouluttaa itseään. Tämä mahdollistaa samalla urasuunnittelun ja luo aineettomia arvoja koko organisaatioon.

Viestintä on tärkeä työkalu organisaation tehokkaassa toiminnassa, muutoksen hallinnassa ja suhteiden rakentamisessa sidosryhmiin. Pelastuslaitos tulee edistämään omaa sisäistä ja ulkoista viestintää. Aktiivisen viestinnän kautta voidaan tukea organisaatiolle asetetut uudet tavoitteet, tehtävät toimenpiteet sekä tarvittavat muutokset.

Tarvittavat resurssit: Kehittämistyö toteutetaan pelastuslaitoksen virkatyönä, jota Kymenlaakson hyvinvointialue johtaa.

Pelastuslaitoksen tulee varautua ennakoivasti kansallisista vaatimuksista seuraaviin ICT-kustannusten kasvuun

Pelastuslaitoksen ICT- kustannusten vaikutukset vaativat säännöllistä seuranta, analysointia sekä palvelutarpeiden hallintaa. ICT- kustannusten läpinäkyvyyteen tulee kiinnittää huomiota. Eryteisesti hankintojen jälkeen muodostuvat ylläpidon sekä käytön kustannukset tulee ennakoida sopimusten hallinnassa. ICT- järjestelmät ovat yksi keskeinen elementti tuottavuusohjelmaa, jolla kyetään toiminnasta keräämään tietoa, mutta myös analysoimaan sitä toiminnan kehittämiseen.

Pelastuslaitoksen ICT -kustannukset muodostuvat Kymenlaakson hyvinvointialueen kautta käytössä olevista järjestelmistä sekä ratkaisuksista, mutta myös viranomaistoiminnan vaatimista sekä osaksi käyttövelvoitteen alaisista järjestelmistä. Käyttövelvoitteesta johtuen sisäisen turvallisuuden viranomaiset käyttävät yhteisiä korkean varautumisen tietojärjestelmiä yhteisessä turvallisuusverkossa. Tällaisia järjestelmiä on esimerkiksi

viranomaisten yhteinen kenttäjohtamisjärjestelmä KEJO sekä yhteiset muut tietohallintajärjestelmät. Esimerkkinä Pelastustoimen toimialasidonnaisesta järjestelmästä, joita käytetään turvallisuusverkossa, on yhteinen uusiutuva onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmä.

Tarvittavat resurssit: Kehittämistyö toteutetaan pelastuslaitoksen virkatyönä.

Pelastuslaitoksen kalustoinvestoinnit

Nykyisen kaluston taso on verrattain hyvä, mutta sen ylläpitäminen edellyttää investointitason inflaatiotarkastuksia. Raskaiden pelastusajoneuvojen valmistajia on rajallinen määrä.

Ympäristövahinkojen torjunnan varautumisen ja toimintakulujen kustannukset on viimeisen 10 vuoden aikana ollut keskimäärin 1,1 M€/vuosi. Tämä rahoitus on aiemmin katettu pääosin pelastuslaitoksen ulkopuolisella rahoituksella, mutta lainsäädännöstä johtuvien muutosten myötä rahoitus tulee tällä hetkellä kattaa hyvinvointialueen budjetista.

Käytännössä pelastustoimen investointitaso pitäisi nostaa lähes kaksinkertaiseksi, nykyisen tasoisen kalustollisen valmiuden ylläpitämiseksi ja turvaamiseksi. Kaluston kunnan turvaamiseksi ajoneuvokaluston määrää vähennetään suunnitellusti hankkimalla säiliösammutusautoja, joilla voidaan korvata vanhentunut sammutusyksikkö ja säiliöyksikkö.

Suunniteltu paloasemaverkoston uudistaminen

- Riskien mukainen palvelun tarve
- Asema verkoston rakennusten kunto
- Puhdas paloasema konseptin laajempi käyttöönotto
- Asemarakennusten elinkaaren kunnossapito-ohjelmien toteuttaminen

Tarvittavat resurssit: Kehittämistyö toteutetaan pelastuslaitoksen virkatyönä.

Pelastuslaitos hyödyntää laajemmin tiedolla johtamista-, laadun hallintaa omavalvonnan keinoin.

Laki pelastustoimen järjestämisestä (613/2021, 16§) velvoittaa, että hyvinvointialueen on lakisääteisessä toiminnassaan varmistettava omavalvonnalla tehtäviensä lainmukainen hoitaminen. Hyvinvointialueen on varmistettava pelastustoimen palvelujen saatavuus, laatu ja vaikuttavuus. Tehtävien ja palvelujen omavalvonta on toteutettava osana niiden

järjestämistä ja tuottamista. Kymenlaakson hyvinvointialueelle on laadittu omavalvontaohjelma.

Pelastuslaitoksen omavalvontaohjelma on hyväksytty aluehallituksessa. Pelastuslaitos valmistelee tiedon keräämiselle ja esittämiseksi rakenteen Kymenlaakson hyvinvointialueen yhteiselle alustalle. Tämä työ toteutetaan yhteistyössä Hyvinvointialueen konsernipalvelujen ja tietojohdamisen osaston kanssa. Pelastuslaitos kouluttaa ja muodostaa työprosessit tiedon keräämiseen, analysointiin ja koostamiseen päätöksenteon tueksi. Pelastuslaitoksen tulosalueiden pelastuspäälliköt toimivat vastuuhenkilöinä omien vastuualueiden tiedonhallinnasta.

Tiedolla johtaminen ja laatua mittava toiminta käynnistetään vuoden 2023 - 2024 aikana. Tavoitteena on tuottaa tietoa systemaattisemmalle päätöksenteon tukemiseen ja rakenteeseen.

Ympäristövahinkojen torjuntakyvyn kehittäminen

Uudet teknologiat ja kemikaalit lisäävät pelastuslaitokselle haastetta ympäristöonnettomuuksien hallintaan. Perinteiseen öljyntorjuntaan suunniteltu kalusto ei sellaisenaan sovellu uusien polttoaineiden ympäristöonnettomuuksien torjuntaan.

Öljysuojarahasto on valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto, josta on maksettu korvauksia öljyvahingoista ja niiden torjumisesta sekä ympäristön ennallistamisesta aiheutuneista kustannuksista. Lisäksi Öljysuojarahastosta on maksettu korvauksia sekä myönnetty avustuksia pelastuslaitoksille torjuntakaluston hankkimisesta ja torjuntavalmiuden ylläpidosta aiheutuneisiin kustannuksiin vuoden 2022 loppuun saakka. Öljysuojarahastosta annetun lain mukaiset kustannukset eivät olleet harkinnanvaraisia, mikä aiemmin varmisti öljyntorjunnan suorituskyvyn ja kansallisen valmiuden ylläpidon.

Ympäristövahinkojen torjunnan strategiassa Suomi määritetään johtavaksi Itämeren alueen ympäristövahinkojen torjuntaosaajaksi ja suunnannäyttäjäksi, joka panostaa pitkäjänteisesti ympäristövahinkojen ennaltaehkäisyyn sekä torjuntavalmiuden kehittämiseen ja ylläpitoon. Jos rahoitus vähenee, ei kansallisiin sitoumuksiin, toimintaympäristön muutoksien aiheuttamiin tarpeisiin ja suorituskykyvaatimuksiin kyetä vastaamaan.

Hyvinvointialueilla ei ole mahdollisuutta investoida sillä tasolla, jolla riskitasoon voidaan vastata. Kalustohankintoja on jouduttu siirtämään tilanteessa, jossa ympäristövahinkojen torjunnan haasteet ovat kasvamassa alueen aluskannan siirtyessä eritahtisesti uusien, onnettomuustilanteessa vaikeasti torjuttavien polttoaineiden käyttöön.

Pelastuslaitoksien tulee yhdessä vaikuttaa lainsäädännön kehittämiseen, jotta hyvinvointialueiden pelastuslaitoksille voitaisiin myös jatkossa turvata riittävän

pitkäjänteinen rahoitus ympäristövahinkojen torjuntavalmiuden ylläpitämiseksi ja kehittämiselle

Pelastuslaitoksen huoltovarmuuden kehittäminen

Huoltovarmuuden ja materiaalin hallinta on tärkeä osa pelastuslaitoksen toimintaa, ja sen avulla voidaan varmistaa resurssien riittävyys sekä palvelujen tuottamiseen liittyvä toimintakyky erilaisissa tilanteissa. Materiaalien hallinta tukee olemassa olevien suorituskykyjen toimintakyvyn jatkuvuutta ja siihen liittyy kiinteästi riskianalyyssissä tunnistetut uhkamallit sekä trendit. Pelastuslaitoksen palvelutuotantoon liittyy useita huoltovarmuuden osia, jotka liittyvät osaltaan varautumiseen normaaliolojen onnettomuuksissa, vaaratilanteissa ja häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa.

Pelastustoimessa huoltovarmuus tarkoittaa varautumista mahdollisiin kriiseihin ja häiriötilanteisiin sekä jatkuvuudenhallintaa turvaamalla elintärkeät toiminnot kuten pelastustoiminnan, onnettomuuksien ehkäisyn sekä tarvittavien tukitoimintojen ylläpito. Pelastuslaitoksen eri tulosalueiden toimintaan liittyvien kriittisten resurssien ylläpito kuten henkilöstön, ajoneuvojen varusteiden, viestintävälineiden, polttoaineiden sekä pelastustoiminnassa tarvittavan kaluston sekä materiaalin hallinnan järjestelmien ylläpito mahdollistaa toiminallisen tilannekuvan ylläpitämisen.

Pelastuslaitoksen nykyiset materiaalivarannot, materiaalin hallinta ja huoltovarmuuden osat sekä niihin liittyvät prosessit käydään tulevan palvelutasokauden aikana läpi. Tähän liittyy myös nykyisen varastointikapasiteetin sekä yhteistyön selvittäminen hyvinvointialueen materiaalin varautumisen yhteensovittamisen osalta. Kehitystyössä hyödynnetään sisäministeriön 2023 aikana päättyvää Pelastustoimen materiaalin varautuminen ja huoltovarmuus -hankeen sekä toteutettavaa pelastustoimen logistiikan kehittämishankeen tuloksia.

Tarvittavat resurssit: Kehittämistyö toteutetaan pelastuslaitoksen virkatyönä

Kehittämis- tavoite	Toteuttamis- aikataulu (vuosi)	Lisäys käyttötalous- arvioon (t€)	Investointi- tarve (t€)	HTV -vaikutus
Karhulan paloasema - Pelastusasemat, paloasemat sekä muut kiinteistöt ja toimipisteet (4.2.2.7)	2023- 2025	-	12 700	-
Siltakylän paloasema - Pelastusasemat, paloasemat sekä muut kiinteistöt ja toimipisteet (4.2.2.7)	2023 - 2024	-	2 000	-
Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden pelastussuunnitelma (4.3.5) ja sopimuspalokuntatoiminta (1.1.10) Ulkoisten pelastussuunnitelmien laadintaan lisätään 0,5 henkilön työpanos ja sopimuspalokuntien toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen 0,5 henkilön työpanos.	2024-	+ 70 (2025-)	-	+ 1,0 (2025-)
Virve 2 käyttöönotto (5.)	2024-	+ 38 (2024) + 71 (2025) + 135 (2026) + 312 (2027) + 528 (2028)	-	-
Pelastuslaitoksen tulee varautua ennakoivasti kansallisista vaatimuksista seuraaviin ICT-kustannusten kasvuun (5.)	2025 -	+ 80 (2026)	100	-
Pelastustoimen kalustoinvestoinnit (ei sis. ensihoitoa) (4.2.2.6)	2024 -	-	1099 (2024) 1132 (2025) 1165 (2026) 1198 (2027) 1380 (2028)	-
Ympäristövahinkojen torjuntakyky (muiden pelastustoimen kalustoinvestointien lisäksi) (4.2.2.11 ja 5.)	2024 -	-	203 (2024) 400 (2025) 405 (2026) 410 (2027) 415 (2028)	-
Tilannekeskus (1.6 ja 5.)	2024-	Tarkentuu suunnittelun ja säädösten edetessä	Tarkentuu suunnittelun ja säädösten edetessä	Tarkentuu suunnittelun ja säädösten edetessä
Pelastuslaitoksen huoltovarmuuden kehittäminen (5.)	2024 - 2026	-	50 (2024) 100 (2025) 100 (2026)	-
Pelastajien toimintakykyhaaste (5.)	2023 -	-	-	-
Henkilöstön saatavuus (5.)	2023 -	-	-	-
Pelastuslaitoksen integraatio Kymenlaakson hyvinvointialueen konsernipalveluihin 5.)	2023 -	-	-	-
Pelastuslaitos kehittää toimintaprosessejaan hyödyntämällä kehittyvää teknologiaa sekä digitalisaatiota (3.5 ja 5.)	2023 -	-	-	-
Pelastuslaitos kehittää sopimuspalokuntatoimintaa uudistamalla palokuntasopimukset sekä toiminnan korvausperusteet (1.1.10 ja 5.)	2023 -	-	-	-
Pelastuslaitos uudistaa hallintoa toiminnan tehostamisen ja tuottavuusohjelman mukaisesti (5.)	2024 -	-	-	-
Pelastuslaitos hyödyntää laajemmin tiedolla johtamista-, laadun hallintaa omavalvonnan keinoin. (1.4)	2024 - 2026	-	-	-

Taulukko 5. Kehittämissuunnitelman kooste (Lähde: Kymenlaakson pelastuslaitos 2023.)

6. Palvelutasopäätöksen sisällön perusteet

Valtion ohjausjärjestelmän rakenteet ovat muodostumassa, jonka johdosta osa palvelun järjestämiseen ja ohjaukseen liittyvistä mekanismeista on joko rakentumassa tai niitä toteutetaan ensimmäisiä kertoja. Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) mukaan hyvinvointialueita ohjataan seuraavien mekanismien ja toiminteiden kautta:

- **8 § Valtakunnalliset strategiset tavoitteet**
 - Viitekehys laadukkaalle ja kustannusvaikuttavalle pelastustoimen palvelujärjestelmälle
- **9 § Pelastustoimen neuvottelukunta**
 - Pelastustoimen järjestämistehtävän seuranta ja arviointi (asettamispäätös 3.10.2022-31.5.2025), ministeriöt, alueet
- **10 § Sisäministeriön neuvottelut hyvinvointialueiden kanssa**
 - Pelastustoimen yhteinen tilannekuva, järjestämistehtävän strateginen ohjaus; vuotuinen neuvottelu
- **11 § Investointisuunnitelman pelastustoimen osasuunnitelma**
 - Hyvinvointialueen pelastustoimen järjestämisen tärkeimmät laajakantoiset investoinnit (esitykset 2023-2026)
- **12 § Lisärahoituksen myöntäminen**
 - SM:n aloite (HVA rahoituslaki 11 ja 26 §:t)
- **13 § Hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuus**
 - Pelastustoimen palveluiden saatavuuden, laadun, vaikuttavuuden, kustannusten ja tuottavuuden seuranta
- **14 § AVI asiantuntija-arvio**
 - Pelastustoimen palvelutason tehtäväkohtainen ja talouden tilan arviointi, palvelutarpeet ja kehitys; investointisuunnitelmat
- **15 § SM vuosittainen selvitys**
 - Pelastustoimen palveluiden toteutuminen, rahoituksen tason riittävyys

6.1. Aluehallintoviraston lausunto on huomioitu palvelutasopäätöksessä

Kymenlaakson pelastuslaitos on 12.5.2023 vastannut sisäministeriön tietopyyntö selvityksen toteuttamiseksi hyvinvointialueilla pelastustoimen palveluiden ja talouden tilasta - Kyselyyn. Aluehallintovirasto tulee arvioimaan heinä-elokuussa annetut vastineet ja tuottamaan lausunnon pelastuslaitokselle.

6.2. Sisäministeriön suositukset on huomioitu palvelutasopäätöksessä

Kymenlaakson hyvinvointialue on saanut Etelä-Suomen aluehallintovirastolta (myöhemmin aluehallintovirasto) arvioinnin pelastustoimen palvelutasopäätösluonnoksesta (myöhemmin palvelutasopäätös) lausuntomenettelyllä. Lausunto on toimitettu Kymenlaakson hyvinvointialueen pelastustoimelle (myöhemmin pelastuslaitos) 20.6.2023. Lausunnon lisäksi pelastuslaitokselle on toimitettu lausunnon liitteenä sisällön arviointilomakkeen yhteenveto ja sisällön arviointilomake.

Pelastuslaitos on käsitellyt aluehallintoviraston lausunnon ja kirjannut asiakohdittain huomiot sekä toteutetut muutokset palvelutasopäätöksen luonnokseen.

Palvelutasopäätöksen ja riskianalyysin julkisuus

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös on julkinen asiakirja. Sisältö perustuu pelastustoimen järjestämislaissa (613/2021) sekä sisäministeriön asetuksessa pelastustoimen palvelutasopäätöksestä (1225/2022) määriteltyihin sisältökokonaisuuksiin.

Pelastuslaitoksen erillinen riskianalyysi -asiakirja sisältää pelastustoimen suorituskykyä ja pelastustoiminnan operatiivista suunnittelua kuvaavia yksityiskohtaisia tietoja, jotka ovat julkisuuslain (621/1999) 24.1 § 8 kohdan tarkoittamia salassa pidettäviä tietoja.

Yleisarvio

Pelastuslaitos on valmistellut palvelutasopäätöstä tammikuussa 2023 sovitun aikataulun ja prosessin mukaisesti. Palvelutasopäätöksen tarkastelu AVIN toimesta on toteutettu kolmella erillisellä osa-arvioinnilla pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 6 §:n ja sen nojalla sisäministeriön antaman pelastustoimen palvelutasopäätösasetuksen (1225/2022; myöhemmin PTP-asetus) 10 §:n mukaisesti.

Sisältörakenteen arviointi

Pelastuslaitos on noudattanut sisäministeriön PTP-asetuksen mukaista sisältörakennetta palvelutasopäätöksen valmistelussa. Palvelutasopäätöksen lopulliseen versioon liitetään mukaan ne asiakirjat, joihin viitataan palvelutasopäätöksessä ja joita ei löydy julkisista lähteistä.

Palvelutasopäätöksen sisällön perusteet

Palvelutasopäätöksen kohtia 6.3 ja 6.4 on täydennetty sekä huomioitu aluehallintoviraston asiantuntija-arvion ulkoisten pelastussuunnitelmien työpanoksen lisäämiseen 0,5 htv:llä.

Keskeiset linjaukset (luku 1)

Palvelutasopäätöksen 1.2 Tarpeen, määrän ja laadun määrittäminen -kohdan sisältöä on tiivistetty sekä tarkistettu mahdolliset päällekkäisyydet. Luvussa 1.6 on huomioitu

valtakunnallisia ja alueellisia tilannekeskuksia koskeva lainsäädännön valmistelu pelastuslain 31 a § mukaisesti, joka astuu voimaan 1.1.2024

Päättävän palvelutasokauden arviointi (luku 2)

Päättävän palvelutasokauden kohtien 2. ja 2.1 on kirjattu täydennykset edellisen palvelutasopäätös kauden toteutuman vertailusta päätösten ja tavoitteiden osalta. Luvun 2.1 osalta on täydennetty valvontasuunnitelmien toteutumisen arviointi ja selvitys palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta.

Riskianalyysi (luku 3)

Palvelutasopäätöksen lukua 3. on täydennetty riskienhallinnan perusteilla pelastustoimissa. Lukuun on lisätty pelastustoiminnan mitoituserusteet (palvelutarpeet). Riskianalyysissä viitataan erilliseen Kymenlaakson hyvinvointialueen pelastustoimen riskianalyysi -asiakirjaan, jota on päivitetty aluejaotelluilla mitoituserusteilla paloasemaverkoston, erityiskaluston sekä pelastustoiminnan eri suorituskykyjen osalta.

Palvelutasoa koskevat päätökset palvelualueittain (luku 4)

Palvelutasopäätöksen luvussa 4. käsitellään onnettomuuksien ehkäisyn ja valvonnan, pelastustoiminnan, pelastustoiminnan vapaaehtoistoiminnan ja väestönsuojeluun varautumista. Osioiden sisältöjä ja päätöksiä palvelutasosta on tarkennettu sekä täydennetty. Samalla osaa tekstisisällöistä on kohdennettu tarkoituksenmukaisemmin

Kehittämissuunnitelma (luku 5)

Palvelutasopäätöksen luvussa esitellyt kehittämistoimet ja niistä muodostettu koostetaulukko on tehty vastaamaan sisällöllisesti toisiaan. Kappaleeseen on lisätty kehittämissuunnitelma toimenpiteiden edistämiseksi.

6.3. Kymenlaakson hyvinvointialueen selvitys pelastustoimen palvelujen toteutumisesta ja talouden tilasta on alueella huomioitu palvelutasopäätöksessä

Pelastuslaitos on vastannut sisäministeriön tietopyyntöön 12.5.2023.

6.4. Aluehallintoviraston vuosittainen asiantuntija-arvio on huomioitu palvelutasopäätöksessä

Hyvinvointialue on huomioinut vuosittaisen aluehallintoviraston vuotta 2021 tarkastelevaa asiantuntija-arvion luonnosta palvelutasopäätöksessä.

6.5. Aluehallintoviraston antamat puutteiden ja epäkohtien korjaamista koskevat määräykset on huomioitu palvelutasopäätöksessä

Ei ole puutteita tai epäkohtia.

6.6. Pelastustoimen palveluiden yhdenvertainen saatavuus koko alueella on huomioitu palvelutasopäätöksessä

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös perustuu alueen riskien mukaisiin mitoituserusteisiin, jossa palvelutasoa määriteltäessä on huomioitu yhdenvertainen palvelujen saatavuus. Yhdenvertainen palveluiden järjestäminen on tavoite, jonka kautta pyritään varmistamaan, että kaikki pelastustoimen palveluja käyttävät saava palveluja riippumatta taustastaan, ominaisuuksistaan tai tilanteestaan.

Yhdenvertainen palvelu tuotetaan noudattamalla lainsäädäntöä ja politiikkaa yhdenvertaisten palvelujen periaatteista. Näihin kuuluvat esimerkiksi syrjinnän kieltö, esteettömyyden edistäminen ja tasa-arvoisen kohtelun varmistaminen. Tuotettujen palveluiden suunnittelussa otetaan huomioon erilaisten käyttäjien tarpeet ja odotukset. Tähän liittyy esimerkiksi fyysisen esteettömyyden huomioimista, erilaisten kielellisten tai kulttuuristen tarpeiden kohtaamista tai palveluiden saatavuuden takaamista eri väestöryhmille.

Pelastuslaitoksen palvelut ovat asiakaslähtöisiä, jossa tunnistetaan niin sisäiset kuin ulkoiset asiakkaat. Pelastuslaitos kerää asiakaspalautetta aktiivisesti osana Kymenlaakson hyvinvointialueen käytössä olevia prosesseja hyödyntäen. Yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan ja arvioida saatujen palautteiden kautta. Pelastuslaitoksen rekrytointiprosessit on uudistettu ja yhdenmukaistettu hyvinvointialueen malien mukaisiksi. Tämä tuo lisää rekrytointiprosessien avoimuutta ja syrjimättömyyttä, pätevyteen perustuvaa valintaa sekä syrjimättömiä ja tasapuolisia kriteereitä palveluiden saamiselle.

Liitteet

- Liite 1 Pelastustoimen riskianalyysi, Kymenlaakson pelastuslaitos 2023 (TLIV)
- Liite 2 Valmiussuunnitelma, Kymenlaakson pelastuslaitos 2021 (TLIV)

Kuvat ja taulukot

Kuva 1. Riskienarviointiprosessi (Lähde: Kymenlaakson hyvinvointialue 2023.).....	24
Kuva 2. Kymenlaakson alueen perustiedot ja keskeiset riskit (Lähde: Kymenlaakson pelastuslaitos 2023.).....	38
Kuva 3. Pelastuslaitoksen palveluverkosto 1.1.2023 (Lähde: Kymenlaakson pelastuslaitos 2023.).....	68
Kuva 4. keskeisten käsitteiden suhteet putoamisvaarallisella alueella työskentelyssä (Lähde: Sisäministeriön julkaisu 2021:6).....	87
Kuva 5. Pelastustoiminnan johtamisorganisaatio 1.1.2023 (Lähde: Kymenlaakson pelastuslaitos 2023.).....	93
Taulukko 1. Riskiruudut ja toimintavalmiusaikojen toteutuminen 2022 (Lähde: Kymenlaakson pelastuslaitos 2023.).....	64
Taulukko 2. Toimintavalmiusaikojen mediaanit 2020 -2022 (Lähde: Kymenlaakson pelastuslaitos 2023.).....	64
Taulukko 3. Toteutuneet toimintavalmiusajat 2022 (Lähde: Kymenlaakson pelastuslaitos 2023.).....	65
Taulukko 4. Päätös toimintavalmiusaikatavoitteista (Lähde: Kymenlaakson pelastuslaitos 2023.).....	66
Taulukko 5. Kehittämissuunnitelman kooste (Lähde: Kymenlaakson pelastuslaitos 2023.).....	131